

Děkujeme za laskavou podporu občanskému sdružení DILIA,
divadelní, literární a audiovizuální agentuře.
Salon původní tvorby 2011 vznikl za finančního přispění grantu DILIA,
bez této podpory by se akce nemohla uskutečnit.

SALON 2011

JANÁČKOVA AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V BRNĚ
DIVADELNÍ FAKULTA

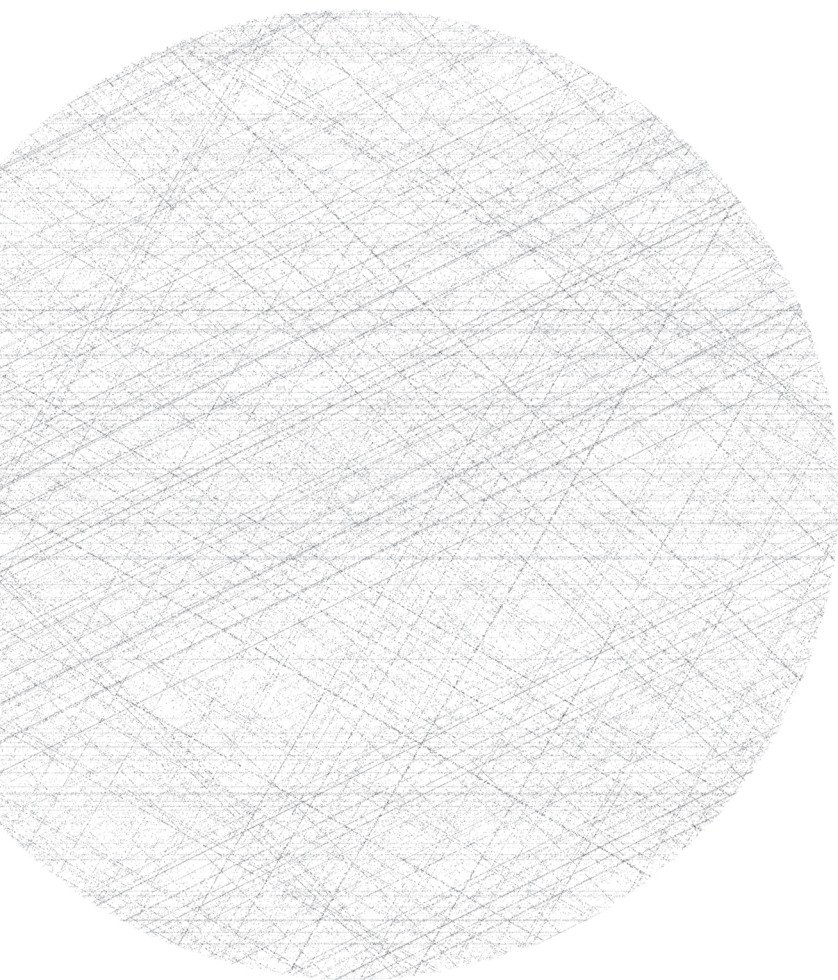
SALON PŮVODNÍ TVORBY 2011

Sborník textů studentů Divadelní fakulty JAMU

18. ročník

BRNO 2011

©Augustín Juraj, Buš Dalibor, Dlab Matyáš, Doležel Marek, Domkář Martin, Gold Adam, Hoffmanová Radka, Hrabě Tereza, Hřebačková Hana, Kauppinen Otto, Menclerová Kateřina, Merenus Aleš, Neugebauer Jan, Patrátová Zuzana, Pětík Michal, Piskala Vít, Seriš Pavol, Sládeček Martin, Zmeškal Jan, 2011

© Janáčkova akademie múzických umění v Brně, 2011

ISBN 978-80-86928-91-3

SALON 2011

Salon původní tvorby je festival s dlouholetou tradicí, který se letos koná již po osmnácté. Festival se zaměřuje na podporu vzniku a prezentace původních literárních textů studentů Divadelní fakulty Janáčkovy akademie múzických umění. Texty vzniklé pro letošní ročník jsou shromážděny v tomto sborníku. Texty jsou na Salonu 2011 prezentovány formou scénického čtení. Tím se letošní ročník odkazuje k původní myšlence festivalu, kterou formulovali Bořivoj Srba a Peter Scherhauser. Salon původní tvorby je dlouhodobě podporován agenturou Dilia, které tímto děkujeme.

OBSAH

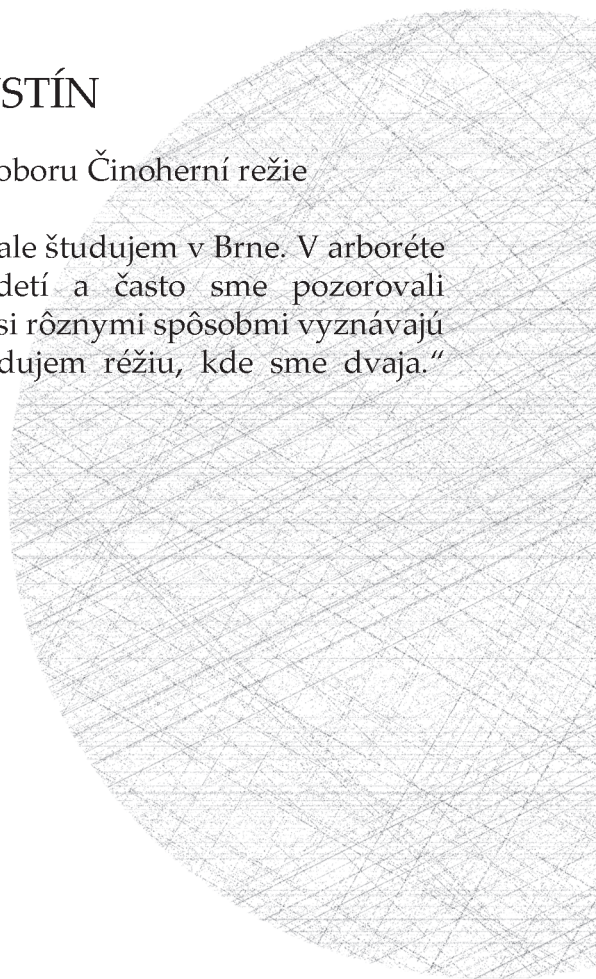
JURAJ AUGUSTÍN.....	11
Keď zem zakvitla, vznikli lesy...	12
DALIBOR BUŠ	21
JAN ZMEŠKAL	21
Idea	22
Negace na moderní téma	22
Zvuk konzumu	23
Feťák	24
Ech.....	25
Kurva!	25
Nespravedlnost	26
Okamžiky	27
MATYÁŠ DLAB	29
Sežrali jsme hlad	30
MAREK DOLEŽEL	45
Dvě staré babky	46
Prst.....	54
Slovenský fištrón	58
MARTIN DOMKÁŘ	63
Dobrovolní hasiči	64
ADAM GOLD.....	69
Čechov Beckett Havel	70
RADKA HOFFMANOVÁ	79
Roz.hla.sovka	80
TEREZA HRABĚ	85
O vlnách ve vlnách	86
HANA HŘEBAČKOVÁ	89
Hlavou v Polsku	90
Múza a osud.....	96
Kopretina	97
Sametová	98
OTTO KAUPPINEN	101
Dante dnes	102
Hra.....	108
Rodinka.....	110
KATEŘINA MENCLEROVÁ	113
Město, hoře, kuře, stavení.....	114
ALEŠ MERENUS	119
Energetická bomba aneb pošta pro tebe	120

HONZA NEUGEBAUER	127
Listopad	128
ZUZANA PATRÁKOVÁ	133
Prodavač masek.....	134
MICHAL PĚTÍK.....	145
Manžel a pes.....	146
VÍT PÍSKALA	151
Výlet	152
PAVOL SERIŠ	163
Spoved' vraha.....	164
Vábenie.....	165
Vítězstvo.....	166
MARTIN SLÁDEČEK	167
Brnění	168

JURAJ AUGUSTÍN

student 2. ročníku oboru Činoherní režie

„Žijem v arboréte, ale študujem v Brne. V arboréte nás bolo deväť detí a často sme pozorovali mladých ľudí, ako si rôznymi spôsobmi vyznávajú lásku. V Brne študujem réžiu, kde sme dvaja.“

KEĎ ZEM ZAKVITLA, VZNIKLI LESY...

OSOBY:

DIEVČATKO

CHLAPEC

MATKA

OTEC

STARKÁ

P1, P2 A ĎALŠIE

1. SCÉNA – RÚBANIE DO STROMU

(Na scéne v strede v zadu je veľký peň [to, čo zostalo po veľkom strome, keď ho spílili]. Nasvietený jedným bodovým svetlom. Zľava k pňu prichádza muž v smokingu. V ľavej ruke nesie nejakú neidentifikovateľnú vec – Niečo oválne, pozdĺžneho tvaru zabalené do baliaceho papiera. Položí to na peň a pustí sa do rozbaľovania. Vždy keď rozbalí jednu vrstvu, objaví sa ďalšia a tak stále dokola. Sú tam vrstvy baliaceho papiera, novín, linolea, umelej hmoty, polystyrénu, drôtu, lepiacej pásky, plechu, atď. Všetky úkony ohľadom rozbaľovania vykonáva s kludom a rozvahou. Nikam sa neponáhľa, ale ani to zbytočne nepredlžuje. Keď rozbalí poslednú vrstvu – z kapustových a šalátových listov vytiahne veľkú úplne novú sekeru. Muž drží sekeru – pod ním je spúšť – celé javisko je zabraté roztrhanými vrstvami, ktoré obaľovali sekeru, dokonca nie je vidno ani peň, pri ktorom muž v smokingu stojí.

Voľnou rukou očistí peň od obalov. Pripraví sa na prvý úder – jemne sa rozkročí, rozopne si smoking, oboma rukami vyzdvihne sekeru nad hlavu a zatne presne do stredu pňa...)

Odvšadiaľ sa ozvú jasajúce výkriky:

HLASY DAVU: *(Hlasy sa miesia, prekrikujú sa, dopĺňajú.)* Ó áno, bravó. Výborne. Bravúrne. Konečne niekto tak schopný... Áno, áno... Je to až neuveriteľné, taký mladý a už tak odhodlaný a rozhodnutý urobí všetko pre takú úžasnú vec... taký zasvätený, zaniatený, odovzdaný veci. *(Pri každom údere dav jasá.)* Óóóóóóóóó, neuveriteľné, nemožné!!! Taký chlap. Takéhoto človeka sme potrebovali. Muža odhodlaného, muža činu. Už to nie sú len táraniny a klamstvá, sú tu dôkazy odzrkadľujúce sa v činoch. *(Ďalšie údery, dav začína šalieť, vidíme blesky fotoaparátov.)* Neuveriteľné, neprekonateľné! Áno, je to on – to je on, človek, ktorý... áno, to je on, poďme za ním... *(dav začína skandovať)* Človek! Človek! Človek! Človek! Človek! Človek! Človek! *(Dav skanduje stále rýchlejšie)*

a stále hlasnejšie) Človek!Človek!Človek!Človek!Človek!Človek!Človek!Človek! Človeééék, bože, áno, toto je on Človeééék, náš Človek....!!!

(Muž v smokingu si akoby tohto jemu fandiacemu davu naoko nevšíma, s dokonalou neutralitou v tvári zatína sekeru stále do jedného miesta na pni – do jeho stredu. Snaží sa vyrúbať malú dierku do stredu pňa – keď sa mu to podarí – dierka má priemer 7–8 cm a hĺbku 10 cm. Keď je hotový, odloží sekeru, postaví sa – dav zaraz utichne. Otočí sa a z ľavej strany donesie fúrik plný zeminy. Potom pomaly siahne pravou rukou do svojho ľavého náprsného vrecka svojho smokingu – na okamih jeho ruka zastane. Otočí sa čelom do hľadiska. Potom rýchlym pohybom z vrecka vyberie a zdvihne nad hlavu malú sadeničku – akýsi maličký stromček so 4–5 lístkami. – Akonáhle urobí tento rýchly pohyb, dav vybuchne a začína šaliať – za tohto obrovského hluku rozvášneného davu „muž“ sadí stromček/sadeničku do malej dierky, ktorú vysekal. Zem berie z vrecka nohavic. Keď túto „prácu dokončí“, jemne sa otočí chrbtom k pňu, napriahne pred seba ruky – na ktoré sa spustí dážď, ktorý pokrýva asi 20 × 20 cm plochu + má vlastné svietenie – takže ruky tohto muža sú osvetlené. Umyje si ruky. Dážď ustane. Z malého stromčeka odtrhne všetkých 4–5 lístkov, ktoré má a snaží sa ich použiť namiesto uteráka – nedarí sa mu to. Tak sa na to vykašle a odhodí ich.

Doteraz sa tento muž choval veľmi odmerane, vážene, sterilne, ale teraz postupne prechádza do normálneho vystupovania. Hnevá ho, že má mokré ruky. Ovácie, ktoré spôsobuje, v dave neustávajú.

Odíde do ľavého predného rohu, odtiaľ vezme magnetofón (alebo diaľkový ovládač) a vypne ho. Hlas davu bol vypnutý. Muž si odkašle, akoby chcel niečo povedať. Zbalí si veci a odchádza opäť vľavo.)

2. SCÉNA – LES

(Na scéne je veľa nariedko pozapichovaných hrubých kolov, ktoré sú rôzne šikmo a nakrivo – akoby povyvracané. Ich priemer môže byť 15 cm, ale nie všetky sú rovnakej hrúbky ani výšky. Stredná výška je 1,5 m. Konce, ktoré trčia zo zeme, nie sú narovno zapílené, ale ich koniec je odlomený, takže sú „strapaté“, nepravidelné, porozštiepované, ako keby sa zlomil strom o hrúbke 15 cm, ale to, čo sa odlomilo, divák nikde nevidí. Pomedzi tieto dolámané „trámy“/„stĺpy“ sú porozhadzované kusy mäsa – dlhé a hrubé kusy mäsa. Niektoré majú aj meter. Je to mäso bez kože a scéna je bez krvi. Celá scéna nemôže byť nasvietená priamym plným svetlom.

Do takto pripravenej scény prichádza mestská rodinka – rodinná idylka. V celej sále je počuť spev vtákov.)

(Prichádza rodinka.)

(Najskôr na scénu vbieha 8ročný chlapec so slúchadlami na ušiach. V rukách má lietadlo a hrá sa s ním po celej scéne.)

HLAS OTCA: Synak, kam tak letíš? Čo? Veď máme pred sebou celý krásny deň.

(Na scénu prichádza malé dievčatko, chlapcova sestra, v rukách má bábiku – sadne si na okraj javiska a hrá sa s ňou. Chlapec práve robí s lietadlom mierny nálet, ktorý mieri na dievčatko – chystá zrážku lietadla s dievčatom – sú súrodenci.)

HLAS OTCA: Mamička, však je tu krásne! Ten vzduch a to ticho. Konečne sa aspoň deti môžu do sýta vyšantiť.

(Ako otec dokončuje svoju repliku, tak sa aj s mamkou zjavujú na scéne. Mama nesie v rukách košík, ktorý je prikrytý kockovanou utierkou. Zároveň, ako rodičia vchádzajú na scénu, chlapec s lietadlom naráža do sestričky, ktorá sedí na okraji javiska. Náraz spôsobí, že bábika padne do hľadiska. Dievčatko sa vydesí a s plačom uteká k rodičom – objíme ich okolo nôh.)

DIEVČATKO: Mamí! Tatí! On ma narazil!!! Narazil do mňa a ja... *(Plače.)* Ja som... Mne... Moja bábika padla tam... Moja bábika padla medzi ľuďmi!!!! *(Plače.)*

OTEC: Je to pravda? Synak, poď sem! Tak mi si vyjdeme na výlet a ty robíš hneď problémy!

(Dá synovi pohlavok – synovi padnú slúchadlá a v tom okamihu skončil spev vtákov – bolo to len v synových sluchadlách.) Radšej keby si mi pomohol s Bobim – *(A za obojok, ktorý drží v ruke, vytiahne spoza scény Bobiho – kusisko surového masa priviazaného na obojku. Podá ho synovi, aby ho postrážil.)*

MATKA: Tak sa už nebite a poďme sa konečne naobedovať. Načo to stále vláčim. Synak, dcérka, nebite sa, radšej sa pozrite, aké sú tu utešené zvieratká. *(Ukazuje na kusy mäsa ležiace medzi dolámanými trámami.)*

DETI: Jéééj. Mami, mami, môžeme ich chytiť? Mami, mami...

OTEC: V žiadnom prípade! Čo neviete, ako sa tu máte chovať? *(Dá obom pohlavok.)* Radšej bežte pomôcť mamke rozkladať obed.

(Atmosféra ako pri nedeľnom obede. Mamka rozkladá deku pod „stromy“ a začína na ňu ukladať taniere. Deti jej pomáhajú a zavadzajú – všetci sa smejú. Chystajú pekný rodinný nedeľný piknik. Otec si sadol pod „strom“ Bobiho si uložil vedľa seba a dal sa čítať noviny. Občas Bobiho poklepe či pohľadí. Situácia sa voľne rozvíja – počuť smiech, začínajú jesť...)

(Táto scénka zostáva v úzadí a do popredia prichádzajú dvaja páni.)

(Rozpráva len jeden z pánov, druhý len hľadá do publika, ale nie nejak nezaujate, cíti sa, akoby aj on plnil svoju ťažkú funkciu – státie vedľa partnera, vôbec si nepripadá nedôležitý, považuje svoju úlohu za aspoň tak podstatnú, ako úloha jeho hovoriaceho partnera.)

P.1: Hmm... *(Odkašle si.)* No.... *(Znovu si odkašle a s viditeľným pocitom trémy začína hovoriť.)* Chceli sme prísť strihať trávu, ale vy ste sa nám sem aj tam... no... to je teraz akosi jedno, že? *(Po jednom odhodí nožničky, pretože už ich predsa nebudú potrebovať.)*

(Obaja stoja, nič nerobia, ale nenudia sa, proste stoja, aj stáť treba predsa vedieť...)

(Po dlhšej chvíli začne jeden z nich počítať – ale veľmi nenápadne, len pohľadom, divák si všimne, že začal niečo robiť, ale nebude poznať čo.... Keď dopočíta divákov, bez toho, aby sa pozrel na partnera, ho osloví...)

Hmm... tak koľko?

P.2: *(Významne prikývne.)*

P.1: Hmm... tiež som si myslel, no je vás tu tak cez... *(Povie počet divákov.)*, to tá tráva bude už dosť na sračky... Hmm...

(Odídu.)

(Po chvíli obaja opäť prídu.)

P.1.: Viete, on bol tu raz jeden dramatik, ktorý sa raz rozhodol, že napíše hru o stromoch, len tak bez posolstva... akože oslavnú, ale... *(Predá slovo partnerovi)*

P.2.: ...

P.1: *(S pocitom, že partner si „vymlčal“ to, čo považoval za potrebné, pokračuje.)*

... hmm, ale ako si sa mu to už nepodarilo, skončil niekde v týchto miestach a nám nenapísal viac textu... *(Predá slovo...)*

P.2: ...

P.1: ... ale vy samozrejme viete, že aj tieto slová nám aj tak napísal on, takže v podstate neskončil v tých miestach, ako sám napísal, pretože inak by sme vám to nemohli povedať, no... Aby ste rozumeli, ak by vám to nenapísal, že už ďalej nepísal, tak by vám to nemohol napísať a tak... no je to zamotané...

Proste stromy rástli a no...

No je to zložité s tým... No nechajme to *(Hodí ledabolo rukou a odchádza... na pol ceste dodáva.)* V podstate sme mali dodať, že keď on už nepísal ďalej, tak nám došli slová, ktoré on napísal a tak by mala ako náhrada prísť babička a povedať vám aspoň rozprávku a... ale tá rozprávka je namiesto toho, čo mal písať autor, ale aj tak to napísal on... *(Zasekne sa nad tým, čo povedal a odchádza...)*

(Už počas jeho rozhovoru zozadu prichádza cez stred javiska babička s tým oporným stolčekom, ktorý si posúva pred sebou, ktorý jej pomáha chodiť...)

(Pomaličky sa posúva dopredu, doslova krôčik po krôčiku...)

(Príde až dopredu pomedzi „stromy“ a „zvieratá“, veľmi milo sa usmieva na divákov... a pomaly začína.)

STARKÁ: Kde bolo, tam bolo, za siedmimi horami... kde sa piesok lial a...

(Zľava a sprava prichádzajú P.1 a P.2, Starenka stojí medzi nimi.)

(P.1 jej skáče do reči...)

P.1: Áno, veľmi správne, samozrejme, starenka mala dlhší text. Ale, no... akosi sa to nepodarilo jaksí, no pamäť a tak, veď to poznáme. Takže, babička, vy tu kľudne stojte, my vám s tým trošku pomôžeme tak, že akosi to prerozprávame za vás, že áno...

(Naraz P.1 a P.2 tlesknú do dlaní, odídu si za portály vziať stoličky a sadnú si. Obaja sedia, starenka medzi nimi stojí s tou polovičnou ohrádkou na chodenie...)

Poprosím kolegu...

P.2: *(P.2 sa postaví, obíde zozadu starenku a z ľavého aj pravého vrecka na sukni jej vytiahne po liste papiera, jeden podá P.1, druhý si vezme, [je to babkin text] sadne si.)*

P.1: ... kde bolo tam bolo, za siedmimi horami, kde sa piesok lial a voda sypala...

P.2: *(Pri tejto vete akosi spozornie, všimne si toho P.1.)*

P.1: No ale starká, veď... *(Zamyslí sa a opraví chybu.)* Kde bolo tam bolo, kde sa piesok sypal a voda sa liala, bol raz jeden starý kráľ *(P.2 je spokojný.)*

(Počas mnohých predchádzajúcich replík sa rodinka akosi prirodzene roztratila medzi „stromy“ a vždy keď zaznie nejaká postava z príbehu, tak sa rozsvieti [ukáže] „zvýrazní“ jedna postava v lese, „že to je on“.)

(... jeden starý kráľ – „zvýraznenie“ na dcérku, ktorá od toho momentu stojí obrátená chrbtom k divákovi medzi „stromami“.)

Žil a panoval a vládol a robil všetko, čo by dobrý kráľ mal robiť. Občas spal, ale to neznamenal, že by v tej chvíli nepanoval, či nevládol a nerobil by všetko tak, ako sa na dobrého kráľa patrí. Aby sme sa o kráľa nemuseli báť, že by mu bolo niekedy clivo či nebodaj smutno na jeho kráľovskom srdci, nezabudnime na jeho radcu, („zvýraznenie“ otca), ktorý zohral v našom príbehu nezastupiteľnú úlohu. Samozrejme, v kráľovstve žila víla a anjel („zvýraznenie“ matky a dcéry), ktoré či už ľuďom pomáhali, alebo sa z nich smiali.

Jedného dňa pristála nad kráľovstvom obrovská pohroma a nikto nevedel, čo si s ňou počať *(zviditeľní sa postava, ktorú sme dosiaľ nevideli)*. Ľudia plakali a plakali a plakali celé dni, poniektorí sa ratovali a poniektorí rabovali. Ani radca, ani kráľ nevedeli, čo si počať v tomto strašlivom nešťastí... Až raz...

Ako to už v každom dobrom kráľovstve býva, aj tu mali hlúpeho Jana...

(Postaví sa a s jemným sympatickým úsmevom vraví smerom na P.2 a starenku.)

No a to som zvedavý, čo tu teraz chcete vy dvaja robiť...

(P.1 odloží sako, preloží ho cez operadlo stoličky a pomalším krokom odchádza smerom dozadu a keď prechádza povedľa stromov a postáv a už sa dostane skoro až úplne dozadu, zastane, začne sa s úsmevom v očiach obzerať a... „znehynenie“.)

STARKÁ: *(Rozpráva pomaly a s láskou.)*

... no, pre jednoduchosť a ľudskú zhovievavosť budeme ďalej nazývať hlúpeho Jana len chlapcom. Bol to ešte mladý hlúpy Jano a... chlapcovi bolo oznámené, vraj od pána kráľa, že dostaviť sa mu treba pred kráľovský trón a zachrániť krajinu bude nutné v čo najkratšom čase. Ako to chlapcovi povedali, tak to on vykonal. Za pomoci víly a s pomocou anjela. Obe sa usmievali, obe boli krásne, obe boli dobré a obe sa zahľadeli do očí malého chlapca. Oni hľadeli do jeho očí a on hľadel do ich. A čas utekal a všetci traja starli a jedna druhej nevadili... A aj bohom, tej doby ich bývalo ešte mnoho na tejto zemi i pod ňou, sa tiež uľútostilo smrťou v starobe rozdeliť tieto tri páry mladých očí a tak... Raz na jednom kopci, ktorý spal v jednom zabudnutom údolí, premenili ich na tri bytosti už nie z mäsa a kostí, ale... *(Starká sa usmeje...)* A tak vznikol prvý...

(Starká sa rozkašle...)

(P.2 na ňu zo strachom pozrie.)

(Keď starká dokašle, slabá pamäť jej nepovie, že nedopovedala to, čo povedať chcela... len tam milo stojí, oddychuje, počúva ticho, ktoré je na konci každého príbehu. Iba po chvíli, keď P.2 zistí, čo sa asi stalo, tak to v zmätku divákovi dopovie posunkovou rečou „A tak vznikol prvý LES“.)

STARKÁ: *(Zahľadí sa na P.2, pohľadom mu poďakuje...)*

Tak a to je už naozaj koniec a zazvonil zvonec...

(P.2 ponúka babke rameno a spolu odchádzajú.)

3. SCÉNA – CINTORÍNY

(Scéna sa nemení, stále na nej zostáva les a „zvýraznení ľudia“.)

(Zľava vychádza dievča a sprava vychádza chlapec – obaja môžu mať okolo 20–22 rokov. Dievča má sukňu.)

(Pomaly kráčajú k sebe, pozerajú sa jeden druhému do očí...)

DIEVČA: Kedysi pred dávnymi časmi ľudia nezmierali... odhádzali a nevracali sa, strácali sa v príbehoch a rozprávaniach. Z ktorých sa raz stalo tajomstvo a...

CHLAPEC: Až ho jedného dňa viac niekto nedokázal udržať a musel ho vyriešiť.

DIEVČA: Nechcel zradiť to čomu veril a tak odhrnul listie, odložil vetvy, vykopal...

(Obaja sa zohnú, vykopú si každý malú jamku a niečo do nej opatrne zašepkajú... a prikryjú to vyhrabanou zemou.)

(Na mieste, kam zahrabali slová, vyrastie človek (teda dvaja ľudia) – príde odniekiaľ, postaví sa tam alebo si kvokne, nikdy nie presne čelom na divákov – existuje tam s pocitom, dojmom, atmosférou práve sa rodiaceho anjela – na chrbte cíti, ako mu rašia krídelká... atď...)

(Možno by nebolo nevhodné, ak by sa to hralo na arénovitý spôsob javiska – ale tak, že diváci by boli v aréne.)

(Obaja so smiechom odchádzajú.)

(Opäť prichádzajú chlapec s dievčaťom – tí istí ale sú akoby o niečo starší.)

(Ona zľava, on sprava, čo je veľmi dôležité pri všetkých troch týchto scénach: oni dvaja (chlapec a dievča) sú zalúbení, ich stretnutia na týchto cintorínoch sú stretnutia lásky, z lásky, stretli sa, aby sa videli, aby jeden druhého cítili, každú scénu je to nanovo a po prvý raz...)

DIEVČA: Kedysi ľudia umierali a pochovávali sa a vracali telá zemi.

(Obaja vyfúknu popol do priestoru javiska, ktorý držali každý v jednej dlani.)

DIEVČA: Pretože...

Dievča + chlapec

Každý kvet, musíte najskôr zasadiť

(Túto vetu dokončia so smiechom a ruka v ruke preutekajú javiskom, kde sa stratia z dohľadu diváka.)

(Na miesta, kde dopadli odrobinky popola, prídu ľudia – je to to isté, ako keď prišiel ten „zrodený anjel“ na miesto, kde vykopal jamku.)

(Opäť prichádza Dievča s Chlapcom z dvoch strán, ale akoby vo svojich 20–22 rokoch náhle zostarli.)

(Prebehne im tvárami jeden smutný úsmev...)

(Pozor, nezabúdať, že sú zalúbení...)

CHLAPEC: Ľudia
keď sú už dosť starí a chcú umrieť – zomrú.

Kvety už nechcú viac uvädať – ešte nezatvorený kvet náhle opustí za spomaleného ticha stonku.

Škoda...

(Žiadny z „rodiacich sa anjelov nepríde“.)

(Chlapec berie dievča na ruky, ona ho objíma okolo pliec a odchádzajú...)

(Keď sú už za polovicou hĺbkky javiska, tak pomaly začneme počuť každý chlapcov krok... Nie je to však zvuk chodidla o zem – je to rúbanie – tupý hlas zatínajúcej sa sekery do dreva...)

(Kroky sa nezastavujú, počuť „hlas sekery“ chlapec s dievčaťom sú stále vzadšie a vzadšie, prechádzajú stredom pomedzi „stromy“.)

(Po 5–7 krokoch/úderoch s každým 2–3 nasledujúcim úderom padne jeden človek, ktorý či už stojí, alebo kvočí na javisku... – „rúbanie LESA“.)

(Pod údermi sekery padnú všetci.)

(Jediný, kto nepadne, je malý chlapec – syn – ktorý nebol žiadna postava z rozprávky, postaví sa a kráča smerom k divákovi.)

(Nasledujúcu scénu treba vytvoriť z troch aspektov – sekera, nasledujúci text a kráčajúci chlapec.)

TEXT: *(adagietto)*

Mesto, ulica, dlažba a na dlažbe ľudia. Prechádzajú sa, chodia, kráčajú, niekam sa ponáhľajú, možno, tak sa to predsa hovorí. Po oboch stranách nás lemujú domy, budovy a stavby. V strede stoja ľudia. Niektorí postávajú – zavadzajú, aspoň si to všetci naokolo myslia. Jemne sa dotýkajú. Vrážajú. Do seba. Navzájom. Približne v strede, niekde medzi týmto všetkým, stojí muž. Mladý. Má priateľku, občas idú do kina, chodí na vysokú školu, má rád futbal, ale už sa nehráva.

Pripusťme, že tento človek je na ulici úplne sám, bez všetkých tých mihajúcich sa postáv naokolo. Úplne sám, ľudia nezmizli, sú tam a my počujeme ich kroky, nevidíme ich. Dnes nemusíme, možno zajtra...

Náš človek má rád čokoládu. Pripusťme tento fakt. Je to predsa: náš človek. Vnára ľavú ruku do vrečka menčestrového saka a vyfahuje čokoládovú tyčinku v lesklom obale. Za pomoci druhej ruky ju rozbalí. Slinné žľazy už v tomto momente pracujú na plné obrátky. Má rád ten zvuk, tú vôňu, pocit a tiež má rád futbal a známky a zvieratá, to však dnes nehrá žiadnu rolu. Ako sa ruka s tyčinkou blíži k ústam, postava sa dáva do pohybu.

Uplynie pár metrov a tyčinka už nie je, prestala existovať, zmizla. V útrobach duše „nášho človeka“.

Aby človek udržal našu pozornosť, tak pre zmenu drží obal s pozostatkami čokolády v pravej ruke. Nezastavuje sa. Neustále napreduje. Napreduje po guli zvanej Zem.

Nezastavuje sa. Pravá ruka klesá. Ako tak prechádza popri pravom bedrovom kĺbe, je zjavné, že ruke, dlani, prstom, uchopeniu – na uchopení nezáleží. Prsty sa dostávajú do zvislej uvoľnenej polohy. Obal sa rozpína a hrozí vypadnutie.

Papierik dostáva strach, padá... človek nejaví snahu zastaviť ho. Ako dopadne na dlažbu, je silou pádu na okamih ešte viac zdeformovaný. Muž je už na pár metrov ďaleko a táto vzdialenosť stále rastie.

Na zemi leží pokrčený obal z tyčinky s extra kúskami čokolády.

Muž sa stále nezadržiateľne vzdďaľuje. Aj dnes zaspí pokojným spánkom spravodlivých.

(Posledné svetlo dozadu na chlapca nesúceho dievčinu – ako padajú do hlíny – a TMA.)

Text do bulletinu (je súčasťou hry):

Čoho je škoda?

Čoho je škoda? Nás, detí, ľudí, piesní, zvykov, zvierat, ktoré tu ešte mohli byť, rastlín, ktoré tu ešte mohli rásť...

Čoho je škoda? Škoda je všetkého, čo tu ešte mohlo byť, ale už dnes to chýba.

Gentlemanov, bláznov, viery a dobra.

Je škoda, že ľuďom sa nechce.

amen

spoluautoři

DALIBOR BUŠ

student 2. ročníku oboru Činoherního herectví

oblíbení básníci: Ch. Baudelaire, V. Holan

JAN ZMEŠKAL

student 2. ročníku oboru Pedagogický asistent
pro základní školy (Masarykova Univerzita)

oblíbení básníci: J. H. Krchovský, M. Kundera

IDEA

Básník se sesunul do křesla a myšlenka klesla do kalné řeky jeho řemesla. Sklouzla po lesklé desce stolu a stulila se na papír vedle staniolu. Pero jí dalo tvar protáhlých křivek a vrylo ji do preludia tenkých linek. Myšlenka se třpytí v příboji jiných idejí, v přízračném přívalu třepe se nadějí. Nadějí, že její poselství osloví svět, olovem zdobený oltář prázdných vět. Bohužel však nemá síly dosti, by vytrhla dav z tupé lhostejnosti. A jejích pět písmen poselství své stále skrývá... (H O V N O)

NEGACE NA MODERNÍ TÉMA

Politiky hnusné necu!

Maj furt huby plné keců.

Ani jejich manažery,

Ti ať chytanou beri-beri.

Jsou domluvení s právníky,

Aby mastili si pupíky!

Všechny prašivé důchodce,

Bych na přechodě pro chodce,

Přejel parníválcem,

Protože přecházejí sakra tak strašně pomalu!

Necu žádné reklamy!

Co strkáte mi do tlamy!

Do svých tlam si je strkejte,

A po večerech šeptejte,

Kdo z vás má lepší salámy.

A studenti jakbysmet,
Hrajou si na vzdělance,
Pak jako včely jen svůj med,
Shromažďují peněz rance!
Jeden jako histór-kmet,
Druhý ekonomem v bance,
Vylezou ze svých škol hned
A s nicneříkajícím diplomem v ruce, tím vším zlem, co činí, hrajou si na chytré a nakonec:
Skolí stát jak Bivoj kance!

Však jsou tu jiní! Mnohem horší!
V nadnárodním průmyslu,
Bez páteře, s kůží hroší,
Živí se na nesmyslu,
Co vymysleli divní vědci,
Podivíni bez soudnosti,
Běžte do prdele všeci!
Necu vás a mám vás dosti!

ZVUK KONZUMU

Vyklouzl mi z packy klouzek!
Plácnul sebou o šlichtičku,
Slupnul jsem ho ploskou tlamkou,
Nepleskal se, ni chvíličku.

Šlapám dál a šle mám sešlé,
Jak šáša šourám se tu žlaby,
Radostně tak, nestarám se,
Místo hub však dlabu kraby.

Drolíce hroudy, rdouse drny,
Do srdce mi strava drbe,
Do hrdla si trávu deru,
Držím drogy, žeru dredy.

FEŤÁK

V hlavě se mi tříští střepy
Třepetá se vzduch přehřátím
Břidličná jehla z cukrové řepy
Ukrývá v sobě nektarýn.

Na skále ze skla stojí sklad
V něm ladem naklady vejce přání
Pod ledem z laktózy ležel bych rád
Místo laxního umíráčkování.

Ruka se třese a rudne bolestí
Ruměnec zalil mou rusovlasou tvář
Ruleta z glazury člověka obelstí
Ještě hůř rum a drogiář.

V hlavě se mi tříští střepy
Třepetá se vzduch přepětím
Po poli s vojskem hrdý Marinetti
Kráčí – a já jdu s ním.

ECH...

Sžírá mě samota, zaživa mě sžírá
A až mě sežere, zbude
...
Díra

KURVA!

Marnost s marností se ve mně snoubí
Z těžkosti nicoty nějak mi praskají klouby
A v hlavě mám naráz jen pičoviny
Produkty nudy, potu a vlastní viny.

A ze všeho nejvíc zdá se mi trapné
Že kohout vždycky slípku drapne
Když to nikdo, nikdo, nikdo nečeká
Nikdo, nikdo, nikdo nikdy!

A co mě doopravdy nejvíc sere
Je, když si někdo něčím perem
Propíchne ruku skrz kost až na stůl
Když někdo propíchne tělovou pastu.

Když z těla vyteče mok a žluč
Jak z tuby pasta, když sežere se
A je fuč.

NESPRAVEDLNOST

Sem normální chlap a né žádný hovno
A prostě du s klidem rovnou za nosem
Což v praxi znamená, že du prostě rovno
Tak ať mi neříkaj, že hovno sem!

Prostě chci prachy a hlavně zdraví
Tož to chce každej, no a né?
Pak přinde právník a takhle mi praví
Že prej su s půjčkou nahrané.

Že prej ho mrzí tahleta zpráva
Ať zkusím ňáký ty programy
A tak mu říkám, že znám svý práva
A normálně sem mu dal do tlamy

Tak kurva nevím proč mám jít k soudu
Když se chlap nasere tak se to stává
Že z držky valí krev na sako v proudu
Když musím obhájit svý vlastní práva.

OKAMŽIKY

(1940)

V Mexico City pražilo slunce,
na zemi válel se pes a prach.

Po stopách Trockého, velkého vůdce,
kráčel Stalinem koupený vrah.

(1944)

Padnul teď na pana Konráda splín,
tak jako bomba na Berlín.

Budoucnost není zdaleka jistá,
i když je člověk nacionalista.

(1945)

V zahradě bonsajů seděl děd,
klečel tam otec a stál syn.

Přes jejich dům starý sto let,
přeběhl cizího letounu stín.

(1951)

Dnes mohla vypuknout válka.
Řekl generál.

Vypnul raketu země–dálka
A šel v klidu dál.

(1959)

V Havaně skončily poslední boje.

Kuba je Castrova!

Už to jen oslavit!

Vláda je lepší, vláda je nová.

Přinese mír či blahobyť –

a možná oboje.

(a tak dále)

(2009)

Nad tichým městem sneslo se ráno

A šedým smogem obtěžkáno

Zakrylo ostré činžáku hrany.

Dneska mám odhalit Havlovu bustu

A před sídlem komunistů

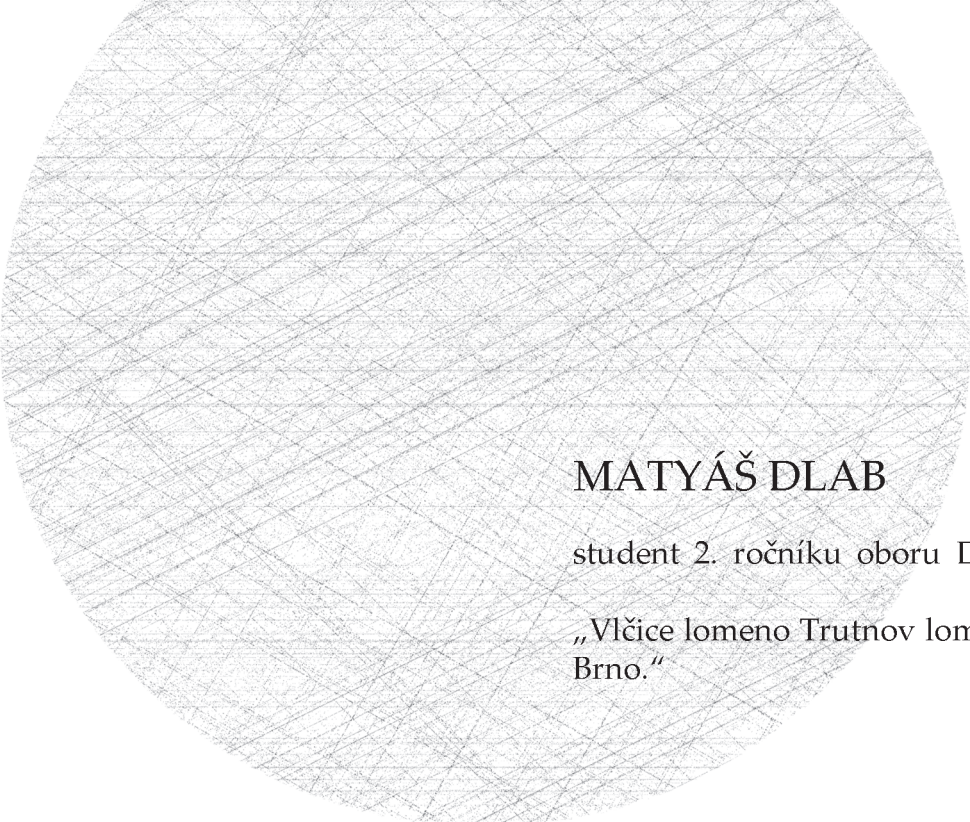
Koná se mítink dělnické strany.

(a tak dále)

Seděl tam jako vždy. Jako vždy když tam sedával, vlál mu jeho dlouhý vous. Dlouhý bílý vous. Dlouhý bílý vous vyprávějící příběhy o všemožných hrdinech a mudrcích. Byl to tak bílý vous, že by se dal místy připodobnit zasněžené krajině kdesi ve Finsku. Byl to tak dlouhý vous, až by se jednomu mohlo zdát, že vypráví příběhy o všemožných hrdinech a mudrcích, bez ohledu na to, že by druhému připadalo toto zdání jako hovadina a jednoho by osočil z toho, že je „fakt blbej debil, kterej je fakt blbej kretén!“

Inu seděl tam jako vždy se svým dlouhým bílým vlajícím vousem a rozjímal. No nad čím by takový člověk asi mohl rozjímat? Člověk s takovým vousem, může rozjímat leda nad úplným hovnem... Ona totiž otázka ÚPLNÉHO hovna je dosti zajímavá. Představme si zhruba tak dlouhé hovno, jako byl tento vous onoho našeho rozjímově sedícího muže. Jen si samozřejmě odmysleme jeho neuvěřitelnou bělost, která by se dala připodobnit bělosti zasněžené krajiny kdesi ve Finsku. Tak právě takové hovno kdysi leželo na cestě kdesi v Kongu. Divocí domorodci ho zde uctívali jako takové dlouhé kulaté zvíře a rádi mu nosívali dary. Toto dary obeskládané hovišho bylo tedy čím dál víc pyšné, a to za to, že samo bylo hovnem, dělalo hovno a hovnem bylo. A právě v tu chvíli se dalo říci, že naplnilo svou nejesenciálnější podstatu a stalo se ÚPLNÝM hovnem. A to sice úplně ÚPLNÝM! Jen si tam tak ležet a být uctíváno partou tupých divochů, jejichž genitálie jsou důmyslně zakryty koženým cárem z genitálií ještě tupějších zvířat.

Je to věčný problém... Hlupáci si vždy nechají něco namluvit...

MATYÁŠ DLAB

student 2. ročníku oboru Divadelní dramaturgie

„Vlčice lomeno Trutnov lomeno Olomouc lomeno
Brno.“

SEŽRALI JSME HLAD

. chyba

s plnými ústy se nemluví

. zbytečná chyba

. víme to

. víme

. ale někdy zapomeneme

. a to se potom vracíme

do tmy

. a to nechceme

. ne

. dívali jsme se

. pozorovali jsme

. krky

. do úst patří malé sousto ne velké není s ním potřeba spěchat

sousto se musí pečlivě rozkousat čím víc tím líp třeba

padesátkrát kouše se pohybem dolní čelisti ta přímo zapadá do

čelisti horní a to je důmyslné protože

. z obou čelistí rostou zuby které drtí potravu při tom se do úst

vyloučí sliny které jí rozmělní je to zvláštní věc takový reflex

protože slin má člověk nekonečno a to je utěšující představa

může kousat a kousat a mělnit

. a polykat třeba celý den a celou noc až ráno uslyší vrabce nebo

špačka a to je pak zvláštní slyší se ušima ale to je něco zase

úplně jiného uši jsou dvě houby po stranách lidské hlavy

. taky mluvíme rychle
. poslouchali jsme
. poslouchali jsme pozorně
. pozorovali jsme rty
. vaše rty
. hýbaly se
. divně
rychle
. a v nemocnici pomalu
. chodíme dovnitř prosklenými dveřmi
. z vnitřní strany bývají otisky zpocených dlaní
. lidských
. dýcháme na ně
. objeví se
. zmizí
. v klice je naše tvář zkřivená
. a v zábradlí
. vidíme se i v hodinkách mezi čísly
nebo v kachličce
. a v pultu v masně
. v masně jsme růžoví
. viděli jsme se v brýlích člověka na vozíčku
spal
. dýchal
. strčili jsme mu prst do ucha

neprobudil se
. strčili jsme mu prst do pusy
. nic
. pusa byla trochu otevřená
. vyndali jsme z kapsy kousek jazyka a strčili ho dovnitř
 vyplivnul ho
. pak odjel
. zábradlí v nemocnici jde nahoru i dolů
. nejradši chodíme dolů
 čichat
. nosem
. takhle
. nos má dvě díry
 tady
 vedou dovnitř hlavy
. do nosu se vejde prst a malý kámen
. jinak kámen nic neumí
. ústa jsou zajímavější než nos
 do úst patří sousta
. už jsme říkali
. ne všechno
. takové docela rozmělněné a docela rozkousané sousto se spolkně
 to je úplně automatický proces to polykání
. člověk spolkně hodně zkoušeli jsme to
. salám

. žrát salám
. potom
. člověk spolkně i hrušku
. knoflík
. pavouka
. šišku
. kus vlčáka
. sousto je v ústech a potom je jinde
. je v jícnu a z jícnu pokračuje do žaludku a z něj do střev a
tam už to známe
. někdy člověk spolkně kousek prasete
. jako tenkrát náš člověk
. spolknul prase
. spolknul nás
. většinou zůstaneme ve střevech
. potichu
. o samotě
. ve tmě
. v mazlavém tunýlku čekáme
. hladoví
. hlad se v úzkém prostoru tříští o klky na stěnách
. čekáme
. nevidíme na konec svého těla nevíme jak doopravdy vypadáme
. jenom se cítíme někde na konci
. bledí

. myslíme na hlad
. dlouho jsme mysleli na hlad
. teď myslíme na jiné věci
. jsme člověk
. máme jméno
. máme hlavu
. ruce
. trup
. a nohy
. s tunýlkem jsme se rozloučili jako se loučíme sami se sebou když
se oddělíme
. článek
. po článku
. přišla chvíle dostali jsme se jinam
. šťastný den
. ve městě postávali holubi
. vůbec nepršelo
. uslyšeli jsme
. ucítili jsme
. uviděli jsme
. sebe
. zvláštní
. dlouho jsme se třásli
. a potom ne
. člověk má maso a kosti nervy vlákna šťávy krev šlachy pleny

chlopně a
. bránici žíly stěny tepny komory a dutiny
. a brzlík a klky chlupy tělíska hlasivky žlázy
. a páteř
. dřeň
. bubínek
. pihy a destičky
. všechno jsme prolezli
. všechno jsme prozkoumali
. a ještě má člověk jazyk
. jazyk nás znervózňuje
. pohybuje se
aniž by jsme chtěli
. kousek jsme odstříhli nůžkami
. a už se nepohyboval
. vrátili jsme ho zpátky
. nešlo to
. nešlo
. tak jsme ho schovali
. to je on
. zmenšil se
uschnul
. lidi v masně je mají taky
. jazyky
. i v nemocnici

- . i tam
- . všude je mají
- . jazykem se oblizuje nanuk nebo jiné věci
- . lidský jazyk je zajímavý
- . celý člověk je zajímavý
- . takové prase je taky zajímavé
- . ale člověk umí mnohem víc než prase
prase jsou umaštěné dveře
- . do člověka
- . do lidí
- . teď potkáváme hodně lidí
- . ano ano
- . dřív jsme znali jenom našeho člověka
- . zevnitř
- . teď známe lidi zvnějšku
- . zvedneme svojí lidskou ruku a prohlédneme si ji
- . má pět prstů a pět nehtů
- . pod kůží jsou vidět žíly a šlachy
- . zvedáme i svoji lidskou nohu
- . při chůzi nebo když běžíme
- . můžeme s naším lidským tělem dělat co chceme
- . lehneme si
- . stoupnem na jednu nohu zavřeme oči a strčíme si palce do nosu
- . nebo si klekneme a ruce si dáme do podpaží
- . zhoupnem se na záda a dáme si nohy za hlavu

. kousnem se do břicha
. a tak dále
. pozorujeme i ostatní lidi
zvnějšku
. my stojíme a oni chodí
projdou okolo
. nebo jdeme my za nimi
. vyjde to nastejno
. po chodbě a kolem zábradlí
. po chodníku
. lidi se houpou
klapou jim boty
. starý člověk upadl venku na schodech
. pozorovali jsme
měl hnědé oblečení a hnědou kůži
. zle se uhodil
. moc zle se uhodil
. ulomil si zub
. možná víc zubů ale našli jsme jen jeden
. to je on
je špičatý
. podali jsme mu ruku a seznámili se s ním
přijelo pro něj auto
. nastoupil si a odjel
. držel si hlavu

. zůstala po něm krev a igelitová taška
krev se rozlila po zemi
. byla veliká jako dlaň
. potom ztuhla a vpila se do země
. naše krev vypadá stejně
. žrát krev teď
. potom žrát
. i prase má stejnou krev
. seznámili jsme se i s dalšími lidmi
. potkali jsme tlusté dítě
plivalo do kanálu a hodilo po nás malý kámen
. potom uteklo
. rychle jsme ho doběhli
. jsme rychlejší než tlusté dítě
. doběhli jsme i holuba
. taky byl tlustý
. postával u díry do domu z které foukal horký vzduch
. strčili jsme ho do igelitové tašky
to je ona
. barevná
líbí se nám
. a je v ní holub
. holub je náš
. náš holub
. v nemocnici se pokusil o útěk

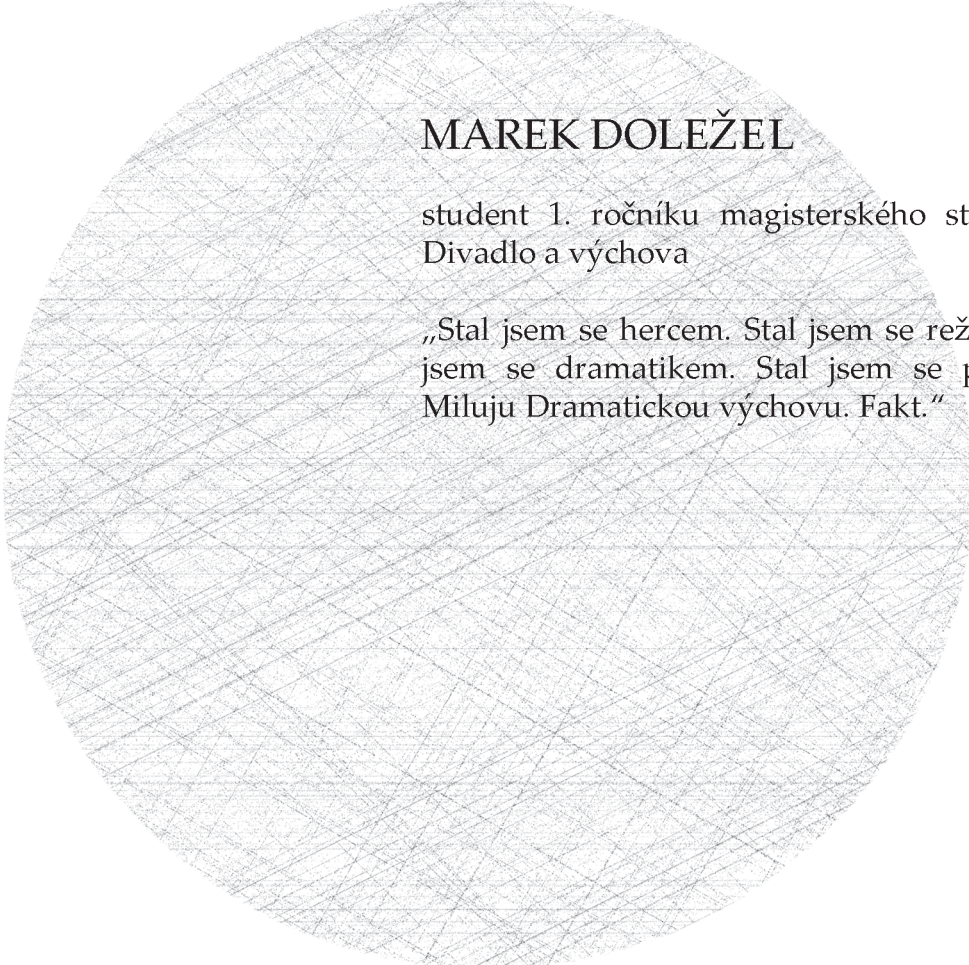
. potkali jsme další lidi
. v masně
. rodinu a člověka s berlí
. měl berli a igelitovou tašku
šustila
. nám taky
. smáli jsme se
. to otevřeme ústa co nejvíc to jde a zevnitř se ozve zvuk a to je
smích
. ukázali jsme člověku s berlí našeho holuba
. holub spal
. žrát holuba teď
. ne
. počkáme
. holub spal tvrdě
. budili jsme holuba
. člověk s berlí chtěl odejít ale venku jsme ho doběhli
. jsme rychlejší než člověk s berlí
. drželi jsme mu berli
. chtěli jsme vyměnit berli za holuba
. otevřel ústa co nejvíc to šlo ale nesmál se
. křičel
. potom odešel
. s berlí
. seznámili jsme se i s člověkem za pultem

člověk za pultem je růžový
. když se nedívá něco si vezmeme
. párek
. klišku
. člověk za pultem nás nevidí rád několikrát nás poslal za dveře
. stáli jsme za dveřmi a pozorovali ho
. dýchali jsme na sklo
. lidé se potkají a potom se seznámí tak to chodí
. my a náš člověk jsme se seznámili jinak
. nás seznámilo prase
. teď se smějeme
. udělali jsme vtip
. lidský vtip
. lidé dělají vtipy
. vtip se vymyslí v mozku
. mozek našeho člověka byl obrovský
. vyžrali jsme ho
. nezbylo po něm nic
. vyžrali jsme mozek a zbytek člověka jsme si nechali
. zbytek člověka potřebujeme
. zbytkem člověka se pohybujeme
. vidíme
. slyšíme
. dotýkáme se
. a žereme

. dlouho jsme byli zmatení
. zvykali jsme si
. dlouho
. člověk se ovládá složitě
. ale museli jsme
. museli jsme žrát
. poprvé jsme člověkem žrali psa
. vlčího psa
. vlčáka
. přelezli jsme plot a žrali vlčáka
. kousali jsme do něj a spolkli ho
. zvláštní věc
. potom jsme žrali dál
. klišku
. ořech a sádlo
. půlku holuba
. salám
. tlusté dítě
. krev
. šišku
. šiška nám nechutnala
. nechutnala
. byla mokrá
. ale krev v ní nebyla
. žrát

- . počkáme
- . ovládneme se
- . člověk se musí ovládat
- . tak se ovládáme
- . jsme ovládnutí
- . jsme
- . dřív jsme nebyli
- . žrali jsme rychle
- . teď nemusíme
- . můžeme žrát jak dlouho chceme
- . zažíváme vzrušující čas
- . čas bezstřeví
- . čas ve světle
- . poděkovali jsme našemu člověku že se o sebe rozdělil
- . hodný člověk
- . člověk s berlí byl lakomý
- . náš člověk nebyl lakomý
- . rozdělil se s námi o střeva a potom o krev
- . krev obíhá člověkem
- . obíhala i holubem
- . vlčákem
- . tlustým dítětem
- . právě teď si obíhá člověkem s hnědou kůží
- . i člověkem s berlí
- . i člověkem za pultem

. i člověkem na vozíčku obíhá krev
. krví jsme se dostali ze tmy
. do mozku
. jsme stočení v mozku a v srdci
. malá klubíčka
. naše bledé spirály ovívají chlopně
. měkce
. něžně
. a čerstvá krev se pění a roznáší nás dál
. do svalů
. do žaludku
. do jater a pod kůži
. do plic
. sleziny
. slinivky
. do ledvin
. do dlaní je v nich náš hmat
. do úst jsou v nich naše slova
. do očí je v nich náš pohled
. otevřeme ústa a roztáhneme koutky až jsou nám vidět zuby
. zevnitř se ozve zvuk
. smějeme se
. jsme šťastní
. sežrali jsme hlad

MAREK DOLEŽEL

student 1. ročníku magisterského studia oboru
Divadlo a výchova

„Stal jsem se hercem. Stal jsem se režisérem. Stal
jsem se dramatikem. Stal jsem se pedagogem.
Miluju Dramatickou výchovu. Fakt.“

DVĚ STARÉ BABKY

OSOBY:

ALŽBĚTA

BOŽENA

FRANTIŠEK

(V malém bytě žijí dvě sestry. Alžběta a Boženka. Uprostřed (ale více vpravo) je stůl, kolem něj jsou tři židle. U pravé stěny je knihovna. U stěny za stolem je kuchyňská linka, která vede asi doprostřed délky stěny. Hned u jejího konce jsou ve stěně dveře pryč z místnosti. V levé stěně je okno, pod ním pohovka. Televize v bytě není. Po rozsvícení světla sedí Alžběta u stolu a Boženka právě zívá. Zrovna vstala, stojí před dveřmi. Na stole jsou dvě snídaně, Alžběta u té své luští křížovku.)

1. OBRAZ

B: *(zívá)* Uááá! Už abych umřela...

A: Ale prosím tebe, co tě to po ránu hned takhle bere...?

B: Ále, *(pokračuje ke stolu, zasněně, Běta luští křížovku dál, ale poslouchá)* Měla jsem krásnej sen. Lítala jsem jako ptáček po nebičku, všude bylo azuro jako tenkrát v devětašedesátým, když jsme byli u Jadranu, vzpomínáš? A já tam lítala nad tou krajinou a vodou a najednou jsem spatřila obrovskou ruku, na kterou jsem si mohla sednout. To byla asi ruka Pánbička nebo toho s těma klíčema...

A: Sv. Petra?

B: Jo, jo, toho. *(sedne si ke své snídani)* A tak jsem mu tam sedla na tu ruku, on si mě tak hezky hladil a pak mi ukázal obrovskou – *(zasní se)* tu obrovskou zahradu...

A: *(stále luští křížovku)* Eden na tři... Ráj!

B: *(zasněně)* No, no, no... Úplně to vidím, jako bych tam byla... mohla jsem tam všude kolem dokola poletovat a uždibnout si plodů ze všech keřů a stromů a napít se ze všech studánek, potkala jsem se tam i s Panenkou Marií, měla na sobě ty krásné modrorudé šaty... a ty mě neposloucháš, Běto! Ty si zase jenom luštíš!

- A: Ale jo, jo, poslouchám, poslouchám, Boženko. *(opět do křížovky)* Dnes to bude citát o sklonku života. *(lišácky)* To bude něco pro nás...
- B: *(znovu zasněně)* Až umřu, Alžbětko, chtěla bych, abys mě nechala spálit a můj popel abys rozesela na polích za naší rodnou vsí tam, kam jsme chodívali s maminkou a tatínkem obdělávat...
- A: *(stále do křížovky)* Ale prosím tě, Boženko, vždyť máš ještě dost tuhý kořínek na to, abys mi dávala instrukce, kam tě mám rozprášit.
- B: Já vím, ale měla bych tam pocit, jako bych se mohla nad těmi poli coby v popílku schována vznášet a poletovat tak nad naší chaloupkou, nad školou, kde jsme toho tolik zažili, nad rybníky a nad lesy, které jsme spolu prochodili křížem krážem. Byla bych zkrátka na věky věků doma... *(zasní se)*
- A: *(doluštila křížovku, čte přísloví)* Ták. Tak co to tu dnes máme: „Stáří je smutné. Ne proto, že přestávají všechny radosti, ale proto, že přestává naděje.“ No co to doprde... *(zavírá noviny, naštvane vstává od stolu, tím vzbudí A ze zasnění)*
- B: Copak, Alžbětko, říkala jsi něco?
- A: *(naštvané začne sklízet ze stolu)* Ne, nic, nic...
- B: A co ti vyšlo v té tajence?
- A: Ale, to nestojí za řeč. *(zastaví se, podívá se na Boženu)* Psali tam, že máme pořád naději. *(procedí mezi zuby)* Blbci.

(Hudba, tma)

2. OBRAZ

(Obě dámy sedí u stolu a hrají žolíka. Boženka se u toho velmi baví, Alžběta hraje jen proto, aby udělala své sestře radost. Alžběta kouří.)

- B: *(začne tasit své karty a pokládá je na stůl)* Á postupka, postupka, tři dvojky a dvě sedmičky. *(Má prázdné ruce, začne radostí tleskat)* Á... to jsem tě dostala, co? To jsem ti to navalila. To jsem tě přehrála, co? *(Velmi radostný smích)*
- A: *(Nejdříve sleduje bez zaujetí Boženčinu radost, pak ji ale taky popadne, a začne se smát. Stoupne si a Boženku obejmě. Ozve se domovní zvonek a klepání na dveře, Alžběta jde otevřít)*
- (Pošťák přišel předat poštu, mezi dveřmi.)*
- P: Tak, tady mi to podepište, a nevíte, kde bych našel pana Františka? Mám pro něj důchod a nějaké psaní.

A: Františka? Nevím, ale asi si odskočil jen něco nakoupit. Ale víte co, dnes je čtvrtek, a to k nám chodí František vždy na odpolední čaj. Nechte mi to pro něj tady, já mu to předám.

P: Dobře, ale víte, paní Alžběto, že je to proti poštovním předpisům.

A: No jo, pane pošťák, ale kdybych já měla dělat všechno, co mi nařizují předpisy (*podívá se na Boženku, chvíle ticha*) Tak kdo ví, kde by teď byla.

P: No jo, někdy člověk holt musí ty úřední dokumenty trochu přejít. Tak vás poprosím o jeden podpis tady a tady...

(Alžběta podepisuje stvrzenku)

P: Děkuji, dámy, nashledanou!

A: Nashledanou.

B: Nashledanou, pane pošťák!

(Alžběta se vrací a ukládá poštu pro Františka a čte zády k divákovi psaní, které přišlo jim. Mezitím si Boženka vezme do ruky karty.)

B: A stejně je to ale život, Alžbětko, co? Takový poštovní panáček!

(Božena si stoupne, chodí po scéně a rozhazuje karty)

Celý den jenom chodí a roznáší lidem pohledy z dovolených, noviny, milostná psaníčka a háže je do správných schránek ke všem lidem. (*zastaví se, čte z karet, které jí v ruce zůstaly*) No. Jé, když si já vzpomenu na všechna ta milostná psaní a přání, která ke mně došla. A těch bylo. (*Odchází do kredence pro plechovou krabici, kterou na stole rozdělává, Alžběta zaraženě čte zády k divákovi poštu, Božena vytahuje různé dopisy z krabice*). Panenkomaria těch ale bylo. Pamatuješ na Tomáše? (*vytahuje fotografii*) Umělec. Nebo třeba tady tenhle Karel. Co ten se napsal dopisů, chudák, z vojny, a já už přitom nosila Josefovo dítě.

(Božena se zarazí, ticho, které vytrhne Alžbětu ze čtení. Přijde rychle k Boženě, naskládá dopisy zpět do krabice a odnese ji zpátky do kredence.)

A: Boženko, tohle je už dávno za námi, ano?

B: (*zvedne se*) Ano, Alžbětko, já vím, promiň. (*odchází k poště, která jim přišla, bere jí do ruky*) A co nám to vlastně přišlo?

A: (*vyrazí, aby vytrhla Boženě poštu z ruky*) Nic, nic, jen nějaké složenky, a tak. A to ty vůbec nemusíš řešit. To jsou moje starosti. Na, tady je pošta pro tebe. (*Podá Boženě letáky z Tesca a Kauflandu, tma*)

3. OBRAZ

(Alžběta varí, Boženka jí čte recept z časopisu Květy.)

B: ... přidáme nastrouhanou mrkev, zalijeme zasmažkou, dodáme 250 gramů na kostičky nakrájeného fenyklu a dáme péct do trouby. *(zavře kuchařku)* Ták. Alžbětko. No to si dnes tedy dáme do nosu. Hlavně aby Františkovi chutnalo. Musíš si ho pořádně vykrmovat, vždyť je tenký jak proutek.

A: To proto, že má cukrovku.

B: No ale přesto, vždyť potřebuješ chlapáka. Kdo ti tady bude pomáhat stěhovat?

A: My budeme stěhovat?

B: Ne my, vy!

A: A kdy budeme, prosím tebe, stěhovat? A kam?

B: No až já umřu. Buď se budeš stěhovat ty k Františkovi, nebo František k tobě.

A: Ty budeš umírat?

B: No. Dnes po tom snu, jako bych umřela. Už jsem si tam s pánbíčkem domluvila místo, kde na tebe budu čekat. A pak počkáme na Františka a budeme žít věčně spolu.

A: *(Naštvaně přichází sklidit ze stolu, u kterého Božena sedí)*

Prosím tě, Boženko, můžeš už přestat mluvit tady o těch věcech? To ti nedělá radost už nic jiného než pořád dokola mluvit jenom o tom jak umřeš? Je jaro, venku svítí slunko, tak se půjdeme dneska po obědě projít, jo?

B: Ne, já nikam, Alžbětko, nemůžu jít.

A: A proč ne?

B: Já si musím po obědě jít lehnout do postele a čekat až umřu, slíbila jsem to v noci sv. Petrovi!

(zvonek)

B: Á, já otevřu. *(ve dveřích stojí František)*

F: Dobrý den, milé dámy.

B: Už na vás čekáme Františku! *(políbí se na tvář, Božena utíká postavit tři židle před stůl)*

A: Ahoj Františku, pošťák ti tady nechal nějakou poštu.

F: Děkuji. (*F a A sledují počínání Boženy*)

A: Boženko, co to, prosím tě, zase děláš?

B: (*bere za ruku nejdříve Františka, poté Anežku a usadí je na krajní židle, sama si sedne doprostřed*) Ták. A takhle tam budeme sedět!

F: Kde?

A: Kde?

B: No přeci v tom nebi! (*na Františka*) Zdál se mi dnes sen. Byla jsem v ráji a domluvila jsem se s pánbičkem, že vám tam můžu držet místo!

F: (*s posměškem*) Ale jdi, Boženko, ty nám budeš zase umírat?

B: Ano, dnes odpoledne to přijde. Konečně si pro mě přijdou.

(*Ticho*)

A: (*zvedne se, rázně*) No. Tak to by snad stačilo, ne? Nachystej ke stolu.

(*Boženka se zvedne a začne chystat ke stolu. František se s posměškem na Alžbětu podívá, ta jen zvýrazní svůj nasupený obličej, Boženka chystá talíře vzadu na scéně, Alžběta s Františkem vpředu.*)

A: (*Františkovi*) Budeme se muset stěhovat. Dnes mi došel dopis, že do konce měsíce musíme vystěhovat byt. Nemám už žádné peníze na nájem. Důchod mi nestačí, (*Božena rozbije talíř o zem*) a navíc mi už dochází síly se starat o ni! Františku, je to čím dál horší. Ta choroba ji bere všechnu její moc. Připadám si, jako bych se starala o dítě, a sama cítím, že už nemůžu!

F: Alžbětko, vždyť máš mě. (*Božena si vzadu prohlíží střepy talíře proti světlu*)

A: No, jenže ty už taky trávíš víc času v nemocnici než doma. Už se naplňuje náš čas, Františku.

(*Boženka si stále prohlíží střep z talíře proti světlu, přichází dopředu*)

A: (*na Boženku*) A tahle? Ta nás tady, Františku, ještě všechny přežije.

4. OBRAZ

(*Všichni jsou po obědě. Spokojeně sedí na svých židlích, popíjejí kafe, pojídají sušenky, František vypravuje své historky z cest, které má Boženka nejráději. František za stolem, Božena vpravo, Alžběta vlevo.*)

F: No a jednou, když jsme pluli přes Indický oceán zpět do Evropy, nás u mysu Velké panny přepadla loď pirátů. To jsem si děvčata myslel, že nastala moje poslední hodinka. Zrovna jsem odpočíval ve své kajutě, když do ní vtrhl loďmistr a řekl mi, že jsou na palubě piráti a chtějí celý

náklad a všechny cenné dokumenty, co jsme tenkrát vezli. Já si myslel, že válka byla ta nejhorší doba, kterou jsem kdy musel zažít, ale nebyla to pravda. Odřízli nám vysílačku, a my nemohli nikoho upozornit na naše komplikace.

Vyšel jsem potichu na palubu, ale schoval jsem se za obrovskou bednu se zbožím. (*František se schová za stůl*) Pořádě jsem zmapoval situaci. Dva hlídali vpravo a tři vlevo. (*ukazuje do diváků*) Ten s tou páskou na očích byl jejich šéf.

(*Dámy začínají sledovat s daleko větší zaujatostí*)

Pomalu jsem začal vytahovat svou životní lásku, která mi už několikrát zachránila život. (*zpoza saka vytahuje pistol a začíná mířit*) Řekl jsem si, že to musím udělat rázně a rychle. Vpravo ode mě byl sud s vínem, potřeboval jsem odlákat pozornost.

Bum! (*František simuluje výstřel z pistole*) Všichni se toho lekli a běželi se podívat, co se stalo. Já bednu oběhl z druhé strany (*obíhá stůl*) a dostal jsem se k nim zezadu. Chytl jsem si jejich šéfa (*oběhne židli, kde sedí Božena*) a mířil jsem mu pistolí těsně ke spánku (*Božena začne tleskat a smát se, líbí se jí to, Alžběta polo-vstává, má strach, aby se Boženě něco nestalo. František drsně na Alžbětu*) Jen si sedněte zpátky do té své kocábky a pádlujte jinam vy parchanti pirátští!

B: (*tleská, líbí se jí to*) Parchanti pirátští!

(*Alžběta si opět sedne na svou židličku.*)

F: A tohohle, toho si tam vezměte s sebou. (*pustí Boženu zpět na židli*)

A ještě jsem jim do toho jejich člunu třikrát vystřelil Bum! Bum! Bum!, aby měli proč pádlovat... (*Božena tleská, Alžběta si otře orosené čelo, František si jde sednout na svou židli, pistolí položí na stůl.*)

B: Františku, vy jste takový hrdina! Alžbětko. František je takový hrdina! (*Alžběta mlčky kýve hlavou*) A to vy jste měl takovou každou cestu?

F: Ne každou, piráti nás přepadli jen jednou, ale tuhle svoji milou, tu mám u sebe pořád. (*vezme do ruky pistol*) Jo, člověk nikdy neví, kdy ji bude potřebovat.

A: A nemyslíš Františku, že je to nebezpečné u sebe tu pistolí nosit?

F: Alžbětko, vždyť to vidíš, co se dneska potuluje po ulicích. Tuhle jsem šel z nákupu a přichomejtli se ke mě nějakí spratci a prej: Dědku, naval všechny prachy. No, tak jsem položil nákup na zem, odhrnul sako, šáhl si do kapsy, oni se už těšili, že vytáhnu svou šrajtofli, (*smích*) ale měla jsi vidět, Alžbětko, jak se tvářili, když jsem místo peněz vytáhl tuhle pistolku! Ti upalovali.

(*Všichni se smějí.*)

(*Boženka vezme do ruky pistol, ná míří na Františka, směje se a zvolá.*)

B: Tak vy byste chtěli všechny moje peníze, vy spratci? No já vám ukážu. (*simuluje výstřel*) Bum! Bum!

(Najednou doopravdy zmáčkne kohoutek a pistole vystřelí. Rána zasáhne Františka, ten je mrtvý. Boženka se lekne, až ji to posadí zpět na židli, pistol stále drží v ruce. Alžběta se také rány lekne, po sekundě si uvědomí, co se stalo, začne vydávat hlasité nepříjemné zvuky. Chce Boženku okamžitě sebrat pistoli, ale vypadá u toho, jakoby ji chtěla ublížit, začne se na ni s nepříjemnými zvuky sápat, Boženka se na židli odsunuje, také vydává zvuky, má z Alžběty strach. Nevědomky, jakoby v sebeobraně, na Alžbětu také vystřelí, ta je zasažena a padá k zemi. Boženka se rozvzlyká, upustí pistoli na zem. Tma.)

5. OBRAZ

(Scéna je uzpůsobena podobně jako ve třetím obraze. Před stolem jsou vedle sebe tři židle. Na krajních židlích sedí František a Alžběta.)

A: *(naštvaně)* Já to věděla, věděla jsem to. Věděla jsem, že to takhle dopadne. Člověk se o ní stará celý život, a ona mě takhle podrazí. Patnáct let jsem ji měla, Františku, na krku. Patnáct let jsem se starala o dítě, který si pomalu nedokázalo uvařit ani čaj.

F: *(hezky)* Ale Alžbětko, teď už se nemusíme zabývat takovými hloupostmi. Už je to všechno za námi. Jsme v ráji a tady zůstaneme na věky. Za chvíli máme audienci u sv. Petra, tak se pořádně nerozčiluj.

A: Ale budu se, Františku, rozčilovat, celý život je v...

F: Neříkej to, Alžbětko, neříkej... víš, že tady tyhle slova říkat nesmíme. Nerad bych o tebe přišel.

A: A jak bys, prosím tebe, o mě mohl přijít?

F: No... *(František jemně naznačí pohledem dolů peklo)*

A: Jo, takhle... Františku. Víš co, mně už je to jedno. Jenom ať tam skončím. Stejně si za celý svůj život nezasloužím nic jiného.

(František se snaží Alžbětu ztišit, je ve velkých obavách. Alžběta si stoupne na jednu z židliček.)

Už to vidím Františku, sedni si, a podívej.

(Alžběta se zahledí do dále, jakoby věštila budoucnost)

A přijde den, kdy budou všechny naše hodiny sečteny. Hodiny a minuty, které jsme promarnili na pozemském světě, stanou se závažím vah, na jejichž druhé misce budou naše dobré skutky.

(rukama ukazuje dvě misky vah, převrací směrem dolů tu misku s pomyslnými hříchy) A každý, komu se váhy převrátí pod tíhou všech hříchů, bude mučen navěky. *(František si zakrývá obličej)*

V tu chvíli přijde démon, aby si odvedl své hříšníky do pekla.

(Dveřmi vstoupí Boženka, František, ani Alžběta ji nevidí, Boženka se zaujetím pozoruje Alžbětu, která si s vypětím sil a v pláči sedá.)

A pak už nebude nic a nikoho a vše co bylo dobré, obrátí se ve špatné a špatné v dobré. Věci přestanou být takovými, jaké byly, a nic nebude dávat smysl...

(Boženka přistoupí k Alžbětě, která sedí zhroucená na židli, pohladí ji po rameni a pokračuje ve stoji, zahledí se do dále, sestry by si měly své charaktery prohodit.)

B: Už je to za námi, Alžbětko, už je to za námi.

PRST

OSOBY:

VĚDEC

1K, 2K, 3K, 4K

Č

V1, V2

1. SCÉNA – PROLOG

(Muž, starší vědec v popředí. Přichází říct svůj monolog. Za ním sedí ve štronzu Muž [objeví se ve 3. scéně] a Žena u stolu, jako v restauraci, čekají na jídlo. Vedle nich, zády k divákovi stojí číšník s připraveným [zakrytým] tácem s pokrmem.)

VĚDEC: *(Pomalů.)* Jsem vědec. Celý život jsem se hnal slepě za tím, abych nakonec zjistil, že jsem nedokázal nic... Nic nevymyslel, nikomu nepomohl, jenom se kamsi hnal... *(Změna taktu.)* Známý mi jednou říkal, že šel s manželkou na oběd do jedné čínské restaurace. Objednali si jídlo, nějaký úplně mega speciální, myslím, že tomu říkal Tót thực phẩm nebo tak nějak, Číňani jim ho přinesli. A najednou manželka zděšeně vykřikla – v jejím jídle byl celý lidský prst! *(Smích.)*

(Číšník před dvojicí rychle oddělá kryt tácu, který drží v ruce, Žena zaječí.)

(Tma.)

2. SCÉNA – V KUCHYNI ČÍNSKÉ RESTAURACE

(Hraje hudba. Píseň Y.M.C.A. přezpívána čínským jazykem. Dlouhý stůl, za ním 3 čínští kuchaři. Předvádějí své umění, jsou naprosto synchronizovanou skupinou, která do rytmu písně připravuje jako stroj pokrm. V jejich tanci se objevují prvky starých čínských tradic a kung-fu. Zprava přichází číšník pro pokrm, zadává další objednávky, vše doposud v rytmu Y.M.C.A.

Jejich zběsilý tanec přeruší čtvrtý kuchař, který vstoupí na scénu zprava.

Ticho, všichni na scéně kromě vstupujícího kuchaře nehybně.)

4K: Co je? Jen pokračujte.

1K: Zdravíčko, šéfe!

2K + 3K: Zdravíčko (*S napjatým úsměvem, stále nehybně.*)

4K: (*Přechází volně přes scénu.*) No tak, pánové, šup šup, pokračujeme...

(*Ostatní kuchaři v rozpacích pokračují v přípravě jídla, ovšem již bez hudby, rytmu a zvláštních pohybů, po oku se dívají na čtvrtého kuchaře, který se přidal.*)

1K: Šéfe, tak co?

2K: Jo, šéfe, tak co, víte něco?

1K: My vám fandíme, a i kdyby něco, šéfe, tak vás v tom nenecháme, že ne?

3K: No, to je jasný, že ne. Šéfe, jsme s Váma !

(*Ostatní kuchaři souhlasí, začínají čtvrtého kuchaře poplácávat po rameni.*)

4K: Mám Hansenovu nemoc.

2K: A co to je? Šéfe?

1K + 3K: Jo, šéfe, co je to?

4K: Lepra.

(*Štronzo, klid, kuchaři se zarazili. Pomalu couvají, každý zpět ke svému náčiní.*)

1K: Aha.

2K: To je nám líto, šéfe.

3K: No... a nechcete si teď vzít trochu volna? Jako... odpočinout si, voraz... chápete...

4K: Ne! Jsem prodejce jídla. Jsem majitel restaurace. Moji zákazníci chodí do mé restaurace jen proto, že je vyhlášená a vaříme tady nejlepší čínské jídlo ve městě. Žádné volno si neberu. Budu tady vařit až do posledního návštěvníka!

1K: Šéfe, to je moc hezký, víte, jak jste to teď řekl: „... až do posledního zákazníka...“ (*Nevěřicně kroutí hlavou.*)

2K: Jasně šéfe, já si taky žádné volno neberu a budu tady s vámi! (*1K + 3K se na něj nechápavě dívají.*)

3K: Ano, pojďme vařit, ať žijete, šéfe! (*Do kuchyně vrazí číšník.*)

Č: Máme další objednávku... (*Rychlý střih. Tma.*)

3. SCÉNA – V LABORATOŘI

(Stůl, na kterém je spousta zkumavek a dalších skleněných věcí, které chápou pouze dvě postavy v této scéně. První vědec [muž z 1. a 5. scény, který stojí v popředí] stojí u tohoto stolu a neustále ho zkoumá, obchází a ťuká do zkumavek ze všech stran. Druhý vědec [muž z 1. a 5. scény, který sedí u stolu s ženou] přelévá tajemnou namodralou tekutinu z jedné zkumavky do druhé. Oba pánové jsou výrazně mladší než v první a poslední scéně tohoto příběhu.)

V1: A tak jsem jí povídal: „Kamilo, mám pro tebe překvapení...”

V2: No, tak to jsem zvědavěj, jak to vzala?

V1: No, byla celá nadšená. Celou dobu.

V2: Počkej, ono se jí to vážně líbilo?

V1: No, ten pocit nadšení do té doby, než zjistila, co dostala, ten si vážně užívala.

V2: Takže ty jsi jí neřekl, co jí k vašemu výročí dáváš?

V1: Ne, nebylo třeba, věděl jsem, jak to přijme, a tak jsem si chtěl aspoň užít ten pocit, že se na něco těší.

V2: (*Smích.*) No dobře, a jak si to užívala, když zjistila, co od tebe dostala?

V1: No jak. Nijak. Když uviděla, co ji čeká, na místě se otočila a od té doby jsem ji neviděl.

(Trapná chvíle ticha.)

V2: Aha. (*Opět chvíle ticha, najednou zhurta.*) Tak to já tu svou беру jen na večeři.

V1: A kam jdete?

V2: Do čínské. Je vyhlášená a vaří tam nejlepší čínské jídlo ve městě. Maj tam prý teď nějakou novinku. Tôt thực phẩm.

4. SCÉNA – OPĚT V RESTAURACI, VŠE ZAČÍNÁ TAM, KDE SKONČILO VE DRUHÉ SCÉNĚ

Č: Máme další objednávku...

4K: Jakou?

Č: Tôt thực phẩm !

K1: (Zděšeně na ostatní kuchaře.) Tôt thực phẩm??

K2 + K3: (Heslovitě.) Tôt thực phẩm!!!

(K1 + K2 + K3 se odmlčí a podívají spolu s číšníkem na K4.)

K4: (Pomalů, zabíjäcký, sraští obočí, podobně jako můžeme spatřit ve tváři zápasníka sumo chvíli před bitkou.) Tôt thực phẩm.

(Nyní se na scéně odehraje čínská fraška situována do vzdálené historie čínské monarchie. Hra je o bohatém kupci, kterého potká štěstí v podobě stařeny, kterou spatří na dně studny ve svého rodné vesnici. Stařena, kterou kupec vyloví, mu slíbí, že brzy zbohatne, ale jenom tolik, kolik skutečně potřebuje. I stane se tak. Kupci se začne dařit a do několika dnů je nejbohatším mužem v celé vesnici. Celé jeho rodině se daří, ale kupci to nestačí a na úkor své rodiny pracuje dál a dál. Jednou v noci se mu ve snu zjeví stařena, která ho před urputným bohatnutím varuje, ale kupec si nedá říct a další den pracuje ještě zapáleněji, než doposud. Jednoho dne mu upadnou ruce. Stařena na něj uvalila kletbu, my však víme, že kupec dostal lepru. Byznys je holt drsný.)

Celý výše popsáný příběh se odehrává s výraznou pohybovou choreografií, kromě jeho předvedení je nutné do něj zakomponovat také přípravu pokrmu Tôt thực phẩm. Na konci přípravy pokrmu bere hlavní šéfkuchař do ruky čínské koření, kterým chce pokrm okořenit. Při kořenění se s pašáckým úsměvem otočí na ostatní kuchaře, avšak třením prsty vzájemně o sebe mu jeden do jídla upadne, kuchař si toho nevšimne, číšník přiskočí s poklopem, kterým tác zakryje a odchází z kuchyně pryč. Tma.)

5. SCÉNA – TOTOŽNÁ S TOU PRVNÍ

(Jeden vědec v popředí. Za ním sedí ve štronzu druhý vědec a Žena u stolu, čekají na jídlo. Zleva se kontinuálním pohybem, který vyjde na celou dobu trvání této scény, se přibližuje čínský číšník s tácem.)

VĚDEC: (Pomalů.) Jsem vědec. Celý život jsem se hnál slepě za tím, abych nakonec zjistil, že jsem nedokázal nic... Nic nevymyslel, nikomu nepomohl, jenom se kamsi hnál...
(Zvedne ruce před sebe, dívá se na ně, ironicky.)
Kéž by mi ty ruce upadly.

(Číšník před dvojicí rychle oddělá kryt tácu, který drží v ruce, Žena zaječí.)

(Tma.)

SLOVENSKÝ FIŠTRÓN

RÁNO

To ráno mě jako každé ráno vzbudil Roky – můj pes. Provedli jsme spolu ranní rituál, při kterém Roky před naším domem značkoval auta mých sousedů, já si zapálil první cigaretu, pozdravil se s paní Honsovou, koupil ranní noviny, dvě koblihy a přebral od pošťáka ranní poštu. Jo. To ráno bylo vlastně trochu jiný. Při cestě zpět do bytu leželo přímo před mými dveřmi hovno. Jakoby ho tam někdo schválně... Nastražil. Samozřejmě, že jsem do něj šlápl.

PŘEDSTAVENÍ PRACOVNÍ OSOBNOSTI

Po silném kafi bez cukru a mléka jsem se oblékl do skafandru – tak jsem říkal svému obleku – dal si pac a pusu s Rokym, zamkl byt a vyšel vstříc novému pracovnímu dni. Mou prací bylo přemlouvat lidi k tomu, aby odešli od své stávající pojišťovny a přešli k té naší. Víím, není to sice má vysněná práce, ale: „Stačí jeden podpis a Váš život nabude s naší pojišťovnou neočekávaných rozměrů.“ Tak přesně tohle viselo na každém druhém billboardu ve městě. Stačí pouze jeden podpis. Ty lidi věřili mně a já slepě věřil pojišťovně. Věděl jsem, že své klienty upisují jen a pouze dalšímu nevýhodnému papírování a zavazují je ke spolupráci s pojišťovnou minimálně na dalších 15 let. To ovšem bylo ve smlouvě napsáno na druhé straně, a to úplně dole tím nejmenším písmem, jaké tenkrát dokázal počítač ze sebe vydat.

SITUACE V PRÁCI

Tahle práce mě nebavila, ale živila. Den skončil jako každý jiný. Z ideálního plánu našeho oddělení jsem ten den splnil 20%, což znamenalo, že se mi podařilo usmlouvat pouze tři lidi. Dva důchodce a studenta. Ten student byla velká náhoda. V kavárně slyšel, jak si domlouvám schůzku s klientem na další týden, a sám se ke mně přihlásil. Tohle se vám v naší branži stane jednou za celou kariéru.

„Jestli to takhle půjde dál, na konci týdne se s Vámi rozloučíme,“ loučil se se mnou ten den šéf. Namítnout mu, že jsem ve zkušební lhůtě, asi vůbec nemělo cenu.

BAR

Povzdechl jsem si nad těžkostmi toho dne a rozhodl se, že se ještě po cestě domů zastavím na skleničku v baru. Přemýšlel jsem, jak a kam dál.

Celý můj život začínal nabírat neočekávané rozměry. „Stačí pár podepsaných smluv a všechno bude zase ok,“ točilo se mi stále dokola v hlavě.

SETKÁNÍ S PODIVNÝM MUŽEM

Při třetí skleničce si ke mně přisedl nějaký muž. Starší, ale velmi elegantně upravený. Bělovlasý, asi o třicet let starší děda, v kovbojském klobouku, s dlouhým knírem a třemi zlatými prsteny na pravé ruce – ten symbol dokonale bohatého stáří si sednul přímo naproti mně. Zapálil jsem si cigaretu a začal se dívat ven z okna, jen abych se mu nemusel podívat do očí. Ty jeho oči! Pořád mě sledoval. Usmíval se a objednal si stejnou whisky, kterou jsem řešil své problémy já. Po jeho první skleničce zamával na barmana a na stole přistály dvě další dvojité whisky. Jednu přisunul ke mně a druhou začal pít on. Naše pohledy se setkaly a on mi dal jemným nadzvednutím pravého obočí najevo, že ta druhá sklenice je moje. „A co,“ řekl jsem si, stejně jsem už trochu cítil, jak se mi opilost vtírá pod kůži, a další whisky rozhodně neuškodí.

„Vím, co tě trápí,“ řekl najednou ten starý muž. Měl divný přízvuk a první věc, která mě napadla, bylo, že to je homosexuální Němec. Pohledem jsem sjel na sklenici whisky, kterou se mě tady snaží opít, a rychle jsem ji položil zpět na stůl a odsunul. Muž se jen pousmál a přisunul sklenici zpět ke mně. Buď bez obav. Vím o tvé práci, vím o tom, že se ti nedaří a že stačí jen pár dnů k tomu, abys skončil na ulici i se svým psem. Hlavou mi okamžitě projela otázka, odkud to tenhle dědek ksakru všechno ví? A asi jsem ji musel vyslovit nahlas, protože muž bleskově odpověděl, že tohle není podstatné.

Zvedl jsem se od stolu, nechal na baru svou poslední papírovou bankovku a odešel domů. Hlavou se mi pořád proháněly otázky nad tím, jak a hlavně odkud může někdo naprosto cizí vědět, že jsem v hajzlu.

DOMA: NĚCO NENÍ V POŘÁDKU

Když jsem přišel domů, něco bylo špatně. Doma bylo podivné ticho a zima. „Roky, Roky, kde jseš, pojď za mnou, Roky. Ksakru kde ten pes vězí?“ Nenašel jsem ho v obýváku na jeho místě a ani nevrátil ocasem u naší společné lednice. Najednou jsem uslyšel nějaké vrčení z koupelny. Hned jsem se obrátil a šel po zvuku. V koupelně ležel schoulený Roky a nehýbal se. „Pojď sem, Roky, co se děje.“ Chtěl jsem ho pohladit, ale pes po mě hned vyjel. „Co to děláš?“ okřikl jsem ho. V tom zazvonil telefon. Vrátil jsem se do předsíně. „Haló?“

„Dej si pozor na svou pravou ruku nebo tě ten pes příště sežere.“

„Sakra, kdo je tam?“

Z druhé strany se ozvalo už jen položení sluchátka.

„Roky, co se děje?“ Když jsem se vrátil do koupelny, pes stál v útočné pozici. Radši jsem zavřel dveře a zhasl. Začala ve mně panovat nejistota. Šel jsem se podívat do pokoje ven z okna. Klidná ulice až... Až na nějakou postavu muže, stojícího dole pod lampou a zírajícího přímo na mě. Byl to muž z baru. Díval se přímo do mého bytu. Stáhl jsem žaluzie a zatáhl závěsy. Co to může sakra být? Telefon zazvonil znovu. Vyděsilo mě to. Začal jsem se bát ve svém vlastním bytě. Pomalu jsem se vracel do chodby, abych jej zvedl. Doufal jsem, že do té doby přestane, ale to pichlavé opakování vyzvánějícího telefonu pořád zesilovalo. Položil jsem ruku na sluchátko a prudce jej zvedl. „Haló!“

zařval jsem. „Ach, mami, to jseš ty? Ne, nic, všechno je v pořádku, jen mě něco vyděsilo. Ano. Na víkend k vám přijedu a narozeniny oslavíme. Pa.“

Nevím proč, ale napadlo mě, že bych byl u mámy nejraději už teď. Dlouze jsem si oddechl a řekl si, že tohle je jen podivná souhra špatných náhod. Na chvíli jsem se zastavil, abych si zrekapituloval den. Dělán to vždycky, když jsem opilý. Když se mi podaří dát jednotlivé části dne do správné chronologické posloupnosti, mám potom lepší pocit a cítím dál odpovědnost za to, co dělám a co se děje. Možná jsem si potřeboval vysvětlit, že podivné věci tohoto večera se prostě normálně stávají.

ROZJEZD AKCE

Začínalo pršet. Slyšel jsem, jak kapky jemně bubnují do skleněných dveří na balkón. Možná bych se měl ještě projít. Cítil jsem, že potřebuji ještě trochu čerstvého vzduchu. Začal jsem se obouvat, ale když jsem si nasunul druhou botu, déšť sílil a klepání kapek o skleněnou výplň dveří a oken na balkón zesilovalo. Než jsem se stačil znova vyzout, byla venku už pořádná sprcha. Napadlo mě pustit si televizi – ale moment, něco tady nesedí. Stojím v chodbě a zleva slyším burácení deště do mých oken a dveří. Vpravo – z ložnice – je ale klid. Vpravo žádný déšť není. To je dost divný, projelo mi hlavou. Klapání dešťových kapek ale stále sílilo, až se změnilo v bouchání. „Co to sakra je?“ Šel jsem se k oknu na balkón podívat. Do mých dveří na balkón bouchaly nějaké ruce! Několik párů holých rukou tluče do mých oken. Z koupelny se ozval podrážděný štěkot Rokyho. Nevěděl jsem, jestli ho mám pustit a použít jako záchranu, nebo se bát, že na mě skočí a pokouše mě. V tu chvíli začal někdo prudce zvonit a bušit na dveře od bytu. Tělem mi začal projíždět strach, cítil jsem, jak se mi zvedly chlupy na rukou a všechno se ve mně začíná svírat. Strachem jsem přestal dýchat a hrůzou mi začaly téct slzy. Bouchání a zvonění zesilovalo. Jediné, co mě napadlo, bylo utéct do pokoje vpravo, do ložnice, a schovat se pod postel. Sakra, tohle jsem viděl jen v potrhých amerických filmech a najednou je to u mě doma.

Bouchání a zvonění nečekaně ustalo. Nevěděl jsem, jestli si můžu oddychnout, ale udělal jsem to. Bohužel jen jednou. Dveře od bytu se otevřely a já slyšel kroky. „Bože můj, smiluj se nade mnou.“ Přemýšlel jsem, co by v tu chvíli říkala máma, protože ta do kostela chodila často a Bůh by jí určitě pomohl, ale mně? Mě čeká asi jen... Né, nechtěl jsem na to myslet.

Ty kroky byly rázné a stále se blížily. Věděly naprosto přesně, kam mají jít. Přes celou chodbu mířily přímo do ložnice. Slzy mi tekly víc a víc, ale setsakramentsky jsem se držel, abych nevydal ani jeden zvuk. Dveře do ložnice se otevřely. Krev v těle se mi zastavila, přestal jsem dýchat, zavřel jsem oči a čekal na to, až se začnu vznášet nad svým vlastním tělem.

Bylo to jako věčnost. Měl jsem pocit, že jsem přestal slyšet. Kroky ustaly. Cítil jsem ale, že v pokoji nejsem sám. Báł jsem se pohnout. Myslel jsem na své rodiče a v duchu jim začal být vděčný za své dětství. Doufal jsem, že tyhle vzpomínky ještě nejsou ten film, který by se mi měl po mé smrti promítnout před očima. Trvalo snad minutu, než jsem se odvážil otevřít oči, a ty jsem otevřel jen proto, abych se nadechl, protože jsem to už nemohl vydržet.

PŘEKVAPENÍ

Ve stejné poloze, ve které jsem ležel, ležela má přítelkyně Marika. Když viděla, že jsem otevřel oči, zvolala jen: „Prekvapenie!!!“

Buáá... vydechl jsem. Několik vteřin jsem nevěděl, jestli je tohle posmrtný sen, nebo realita. Nechápal jsem co, proč, jak... „Co tady ksakru děláš?“ Pomalu se soukám zpod postele. Za Marikou stojí pár mých přátel, jeden z nich drží v ruce dort s právě dohořívající praskající svíčkou. Ostatní na sobě mají ty trapné narozeninové čepky a v puse frkačky.

„Co to? Co?“ Nemůžu ze sebe vydat holou větu.

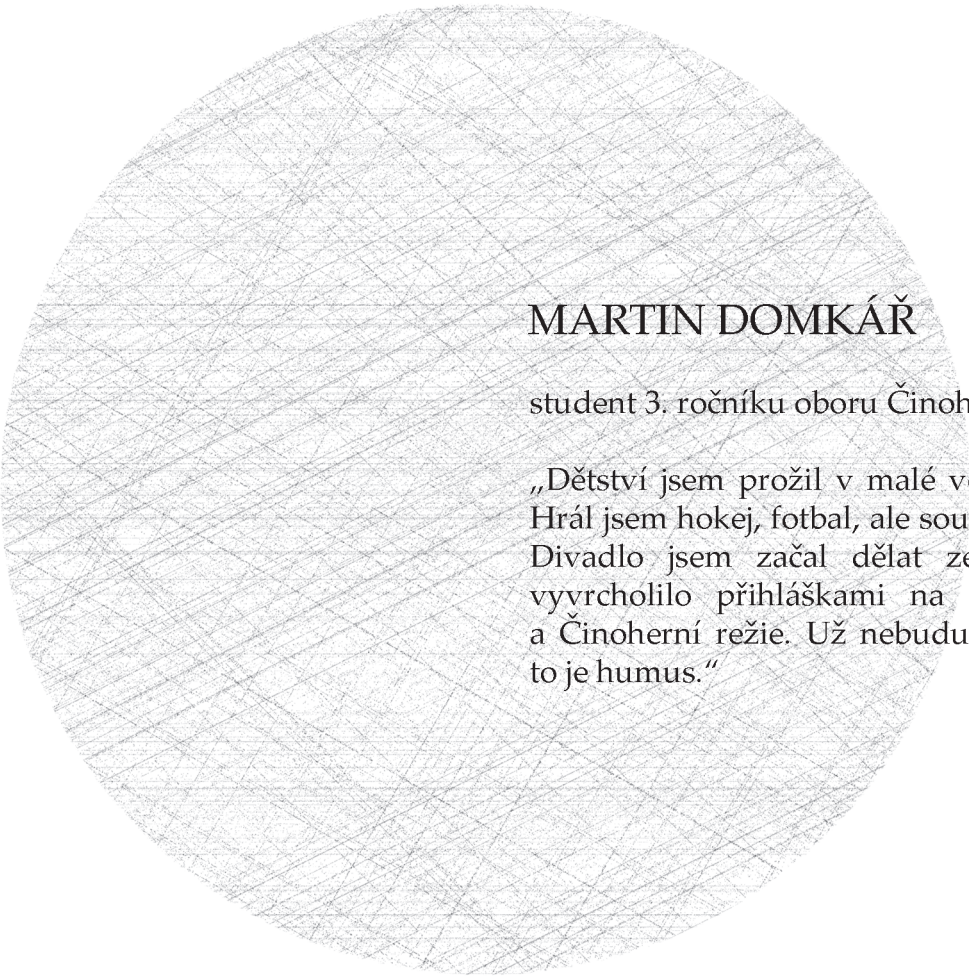
„Vieš, Karol. Chcela som ti urobiť malé prekvapenie. Objednala som cez agentúru Brúk v Hlave zážitok „Divný deň“. Chcela som si z teba aj s našimi kamarátmi trochu vystreliť. Dúfam, že sa nehanbíš.“

„Cože? Ven, ven, vypadněte všichni ven!!“

— — —

Toho večera jsme se s Marikou rozešli.

Když jsme se spolu za týden k sobě opět vrátili a já ji pozval na večeři, měl jsem pro ni dárek. Vražda Vašeho blízkého v přímém přenosu.

MARTIN DOMKÁŘ

student 3. ročníku oboru Činoherní režie

„Dětství jsem prožil v malé vesničce u Havlíčkova Brodu. Hrál jsem hokej, fotbal, ale soutěživost se mi nestala vlastní. Divadlo jsem začal dělat ze zvláštního nutkání, které vyvrcholilo přihláškami na obory Dramatická výchova a Činoherní režie. Už nebudu jíst čínské polévky, protože to je humus.“

DOBROVOLNÍ HASIČI

OSOBY:

ŽENA

MUŽ

(Děj se odehrává na vesnici, což je dost podstatné. Zní sirény.)

Ž *(telefonuje)* Cože? Nerozumím. Sto padesát pět? Nevím... nemaj to Beránkovi? Jo, Beránkovi. A proč... Nekecej. Vážně? Jo, no to já se kouknu. Ne, on tu teď není, ale podle mýho to taky neví. Ne, no naše číslo to není, to jsou určitě Beránkovi. Jo, já se hnedka půjdu kouknout, jestli něco uvidím. Ale my jsme se právě divili, že jsou slyšet sirény, v neděli. Ehm, jo. Tak díky za zavolání a měj se. My se někdy stavíme. Jo. Jo, no snad jo, snad... No, no, ano. Jo. Měj se. Měj se. Čau. Ahoj.

(přijde muž)

Ž U Beránků prý hoří.

M Cože?

Ž Hoří.

(jdou se podívat)

Ž Vidíš.

M A jo. A podívej ten kouř.

Ž Volala Klára, že Luboš jel na sto padesát pětku, no to jsou voni, a že prej hoří stodola.

M Vždyť tam maj spoustu dřeva, bodejť by to tak nekouřilo.

(koukají)

M Že bych se tam šel podívat?

Ž Já ti nevím, není to blbý?

M Byl jsem dobrovolnej hasič, co by na tom bylo.

Ž Byls, ale už nejsi. Bude divný, když tam bude někdo okounět.

(koukají)

Ž Teď je to mezi lidma pořád, mít radost z cizího neštěstí.

M Ale ty seš hned... jakou pak radost, já že z toho mám radost?

Ž Ale co bys tam byl platnej...

(koukají)

M Kdoví jestli stačil vyvízt traktor.

(koukají)

Ž Je to neštěstí.

M Se tam půjdu podívat.

Ž Ale neblbni. Podívej, co tam je hasičskejch aut.

(nejdéle jen koukají)

M Auto si zamkla?

Ž Dala jsem ho do garáže.

M Vždyť brzo ráno pojedu.

Ž Vždyť mrzne.

M To je taky fakt.

(muž odchází od okna)

Ž To se člověk nenaděje a je to hotovo. Hlavně aby jim to nepřešlo na barák.

M Tak von tam mohl mít mladej i nějaký voleje z motoru, to chytne hned.

Ž Kam jdeš?

M Koukat se na televizi.

Ž Hm.

M Je to hrůza, takhle dopadnout.

Ž No hlavně aby to nevzalo ten barák.

(Žena odchází od okna.)

Ž Ale toho kouře.

M To je právě, jak to hasej. Snad už to maj pod kontrolou.

Ž Já jdu na dvůr, jestli neuvidím víc.

(odchází)

M Je to neštěstí.

(pustí televizi)

M Koupila si pivo?

Ž *(z chodby)* Ještě je ve sklepě, ne?

M Jo ale tak jedno.

(chvíli běží jen televize, pak bouchnou dveře)

M Vidělas něco?

(Muž vstává od televize, jde se dívat z okna, vrací se žena.)

Ž Ty jsi pouštěl Žofinu?

M Ne.

Ž Že neštěká. Všichni okolo štěkaj.

M Asi se bojí.

Ž Je tam teda ještě?

M Co?

Ž Nějaký pivo?

M Nevím, nekoukal jsem.

Není nic vidět co.

Ž Jen toho kouře, je to neštěstí, ti povím.

M Hruža.

(Žena zase odchází, muž si jde sednout k televizi.)

M On je vlastně teď jejich mladej dobrovolnej hasič.

Ž Tak si to teď musí hasit, to je teda, to musí bejt...

M Tak mi pro to jedno skoč.
(je slyšet spláchnutí, po chvíli)

Ž Aha, už je tu poslední.

M Já vim.

Ž Ne, ještě jedno tu je.
(donese pivo, otevře)

M Dukla zase prohrála.

Ž Mm.

M To starej Vedral určitě očumuje, co se děje.

Ž Jestli o tom ví, od nich to možná není vidět.

M Ten kouř je vidět určitě.

Ž Ale taky nemusí... úplně.

M Kouř by viděl, kdyby se kouk. A ti psi. Podle mýho tam už okouní.

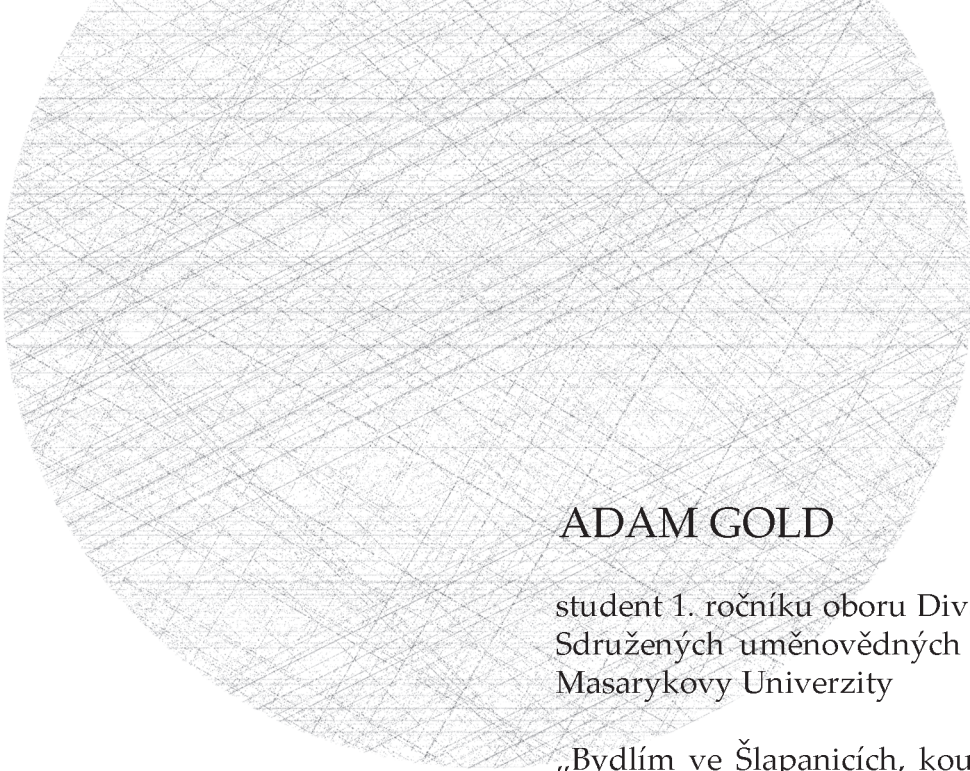
Ž A oni maj v blízkosti i králíkárnu.

M To už králíci možná běhají po vsi.
(koukají na televizi)

Ž Ale co bysme tam dělali.

M Tak otevřeš mi to pivo?
(žena otevře pivo)

M Ta Dukla mě sere.
(Za okny v dáli hoří už i rodinný dům.)

ADAM GOLD

student 1. ročníku oboru Divadelní dramaturgie a zároveň
Sdružených uměnovědných studií na Filozofické fakultě
Masarykovy Univerzity

„Bydlím ve Šlapanicích, kousek od Brna. Kromě divadla
mám rád třeba romány Petra Handkeho, přírodu a sport. V
jednom z čísel Tvaru se objevila moje báseň. Tři velké dra-
matiky jsem přivedl společně na jeviště, aby zkusili,
jaké to je být postavou.“

ČECHOV BECKETT HAVEL

OSOBY:

ANTON PAVLOVIČ ČECHOV

SAMUEL BECKETT

VÁCLAV HAVEL

(Obyčejný stůl, na něm mobil; křeslo, dvě židle. Na scéně Čechov a Beckett, za nimi velký nápis „Dnes nehrajeme“ nebo „Dnes nepíšeme“)

ČECHOV: Dnes ráno jsem se vrátil z Moskvy. Víš, Same, koho jsem tam potkal?

BECKETT: Nevím, Antone Pavloviči.

ČECHOV: Irinu Protopopovou, znáš ji?

BECKETT: Ano, asi ano...

ČECHOV: Eurovíkend v Moskvě ji nestál ani tři stovky! Letecky!

BECKETT: Liber?

ČECHOV: Zbláznil ses, Same?

BECKETT: Ach, promiňte, nedošlo mi, že... Tak Irina Protopopová byla v Moskvě... A letecky. No vida. Přece se jí splnil sen. Člověk by nikdy neřekl, že se kdy odhodlá, vidíte.

ČECHOV: *(smutně)* Neřekl...

BECKETT: Lidé se mění. *(chvilí trapná pauza)* Antone Pavloviči, musím se vám k něčemu přiznat. Mohu? Věřím vám, jste pro mě autoritou.

ČECHOV: Směle do toho.

BECKETT: Já vám to asi raději přečtu. *(Rozlepí obálku, z níž vytáhne dopis, čte se zápalem.)* „Ctihodný pane Beckette, velice Vám děkujeme za zaslání Vašeho rukopisu. Bohužel však není v silách našeho divadla najít pro Vaši hru místo v dramaturgickém plánu, protože současná i příští sezona se, bohužel pro Vás, ponese v duchu jiných témat, než zobrazujete ve své tvorbě. Neberte prosím naše rozhodnutí jako projev nevole vůči Vám nebo Vaší umělecké osobnosti. Pevně doufáme, že pochopíte důvody, které nás k našemu rozhodnutí dovedly. S úctou...“ Seru na ně!... Včera jsem, Antone Pavloviči,

seděl u Kehoa, pamatujete se přece na tu hospodu u nás v Dublinu, jednou jsem vás tam vzal...

ČECHOV: Ano, jistě. Snad.

BECKETT: ... no, a přemýšlel jsem, o čem by měla být moje další hra, aby to nedopadlo jako minule... A najednou, milý Antone Pavloviči, jsem si uvědomil, že když jsem začínal, tak nikdo nechtěl hrát moje hry. Smáli se mi. Ale já na ně kašlal a šel svojí cestou. Pak mi to, uznejte, docela šlo. Ale dnes už zase nikdo nechce hrát moje hry. Je to stejné. Akorát se mi nesmějí. Včera jsem nic nenapsal...

ČECHOV: Víím, o čem mluvíš, Same... Víš, proč jsem byl já v Moskvě?

BECKETT: Ne...

ČECHOV: Chodil jsem po divadlech a nabízel dramaturgům svoji hru. Višňový sad se to jmenuje, jistě jsem ti už o ní povídal. Téma kácení višňového sadu jsem pojal jako symbol převratné společenské změny, která vytváří přechod k nové epoše lidského bytí. Jako každá změna pak přináší nové naděje a obavy. Sad se potom stává niternou stopou života na konkrétním místě v konkrétní době...

BECKETT: Geniální!

ČECHOV: A nyní má být pokácen, chápete...

BECKETT: Antone Pavloviči, já nevím, jak...

ČECHOV: Nevzali to! Ani jeden. Kdyby to vzal aspoň jeden jedinej dramaturg!

BECKETT: Ani v MCHATu?

ČECHOV: Ne. Všichni se smáli. Jen Zacharov ne. Aspoň ten kdyby to chtěl dělat. Problém je, že by pro mě *nedokázal najít diváky*. Prý se dnes nikdo nechce dívat na hru o kácení stromů. Kvůli ekologismu!

BECKETT: Copak oni nechápu ten symbol? Sílu jeho latence?!

ČECHOV: Myslím, že na symboly dneska všichni kašlou. Jenom v Rusku letos vyšlo šedesát čtyři nových her. To je víc jak jedna hra na týden. To pak člověk nemá čas ani sílu nějaké symboly hledat. Jde o téma, myšlenku, konceptualismus, vztahy... to, co je vidět na první pohled.

BECKETT: Máte pravdu, Antone Pavloviči. Jednou se budou divadelní hry inscenovat tak, že se před diváky posadí autor sám a bude jim vyprávět, jak by ji napsal... a nebude to ani muset umět udělat.

ČECHOV: Ano, ale na druhou stranu, proč ne? Budou se pořádát dramatické soutěže, něco jako u Aischyla, Sofokla a Euripida...

BECKETT: Dramatický soutěže v uvádění konceptů. Bude to show, která musí svojí myšlenkou co nejvíc zaujmout diváka... To bude mít ve Státech úspěch.

ČECHOV: Ano, Zelenka napsal, že dnes nebojujeme o divákovy peníze, ale o jeho čas. Znáš Zelenku?

BECKETT: Není čas na symboly...

ČECHOV: Jednu novou myšlenku denně...

(přichází Havel)

HAVEL: Čtyři ku jedné, čtyři ku jedné... vždyť ale... čtyři ku jedné!

BECKETT: Dobrý den, pane exprezidente, vypadáte nějak nervózně, snad Vás nezlobí zdraví. Moje žena Suzanne zná vynikající...

HAVEL: Nikde nechtějí hrát moje hry! Od té doby, co se kvóty na počty zaměstnanců mužského a ženského pohlaví pod tlakem feministických hnutí začaly uplatňovat ve všech divadlech celé Evropské unie i na herecké soubory, přestaly se uvádět moje hry. Počty mužských a ženských postav jsou v nich čtyři ku jedné!

ČECHOV: Znam ten pocit. Je to neslýchané. Tady Sam je na tom ještě hůř. V jedné ze svých her, ta, co se odehrává u stromu, na té venkovské cestě, jistě víte *(Beckett skoro pláče, Havel vážně přikyvuje)* má čtyři mužské charaktery a žádnou ženu...

BECKETT: No, a navíc tam má přijít ještě jeden muž... *(rozpláče se)*

ČECHOV: Och, to by bylo zřejmě už přespříliš, Same. *(přísně)* To už by bylo jistě příliš! Ale přitom Vaše poslední hra je, pane exprezidente, vynikající. To přiznávám se vši kritičností.

HAVEL: Děkuji, Antone Pavloviči.

BECKETT: Ano, dokonce jsou v ní i některé ženské charaktery, které jsou pro dějový vývoj poměrně důležité. Jak se Vám tohle povedlo, pane exprezidente?

ČECHOV: Mě spíše zaujal motiv višňového sadu. Při *nacházení diváka* totiž...

HAVEL: Ano, téma kácení višňového sadu jsem pojal jako symbol převratné společenské změny, která vytváří přechod k nové epoše lidského bytí. Jako každá změna pak přináší nové naděje a obavy. Sad potom se stává niternou stopou života na konkrétním místě v konkrétní době...

BECKETT: Geniální!

HAVEL: A nyní je postupně kácen, chápete...

BECKETT: Pane exprezidente, já nevím, jak...

ČECHOV: Také jsem napsal hru o višňovém sadu. Odehrává se v... Neříkal jsem vám to už?

HAVEL: Četl jsem ji, Antone Pavloviči. Skvostné dílo.

ČECHOV: Nezlobte se, pane exprezidente, nechci být nezdvořilý, ale to znamená, že jste použil stejný motiv?

HAVEL: Jistě. Ale řekněte mi upřímně, Antone Pavloviči, kdo by se dnes pouštěl do vymýšlení nových myšlenkových koncepcí. Když přemýšlím, zdali jsem použil váš motiv, Antone Pavloviči, tak přede mnou nutně vyvstává otázka, zdali má dnes autor vůbec možnost vytvořit svůj vlastní, zcela původní myšlenkový koncept. Znáte Junga... Svět je plný odkazů. Pokud chcete počítat rovnice o dvou neznámých a další složitější operace, tak vycházíte z rovnic o jedné neznámé. A najednou zjistíte, že jste u malé násobilky. Vymysleli jste malou násobilku? Ne. Matematika je plagiátorství, jak říká Lehrer. Znáte Lehrera?

BECKETT: Samozřejmě, že se jednou i v literatuře začnou používat stejné postupy jako v matematice. Lidé prozřou, pánové. Ve všech směrech. Dokonce jsem přesvědčen o tom, že jednou bude napsána hra, v níž budeme jako postavy vystupovat my tři...

(smějí se)

ČECHOV: Už jsi zase opilý, Same, vidíš?

HAVEL: Ale proč vlastně ne, Antone Pavloviči? Nicméně, pánové, přiznávám před vámi: Nemám, co psát!

BECKETT: Jak prosím?!

ČECHOV: Já Vás, pane exprezidente, chápu. Dle mého názoru se ale bohužel dříve nebo později nevyhnete nesnázím i s problematikou ekologismu.

BECKETT: Teď ženy, potom stromy...

HAVEL: Ach ano, zřejmě máte pravdu. Společnost, v níž žijeme, touží veškeré předměty svého vědění co nejpřesněji pojmenovat. Vytváří si tak pro svoji lepší orientaci kolem sebe pevně dané, jasné body. Přitom si ale neuvědomuje, že právě při snaze o co nejpřesnější pojmenování zaniká prostor, který by skýtal možnosti nových pojmenování... Existují jen dvě barvy. Černá, nebo bílá. Šedá se zařadí do bílé, modrá do černé. Jen tak budeme moci modrou a šedou jednoznačněji pojmenovat. A právě zde, pánové, vidím kardinální problém. Jako umělci mi nezbývá prakticky žádný prostor, do něhož bych mohl umístit svoje dílo, které by nebylo pojmenováno v intencích obecných pojmenování, ale jako

estetický produkt. Ano, přátelé, je to tak. Ať napíšeš, co napíšeš, vždy bude moje dílo někomu vadit. Podívejte se, to máte třeba Ladu. Znáte Josefa Ladu? Máte před očima jeho nádherné obrazy? V pořádku. To je přece famózní průnik laskavého humoru a stylizovaného realismu. A teď si vezměte, že byste po něm chtěli zhotovit obraz třeba s tématem odhazování sněhu z cesty k chaloupce. Z komína ladně stoupá lehký dým, harmonie člověka s přírodou, nádhera, nemyslíte? Ovšem při hlubší analýze koncepce celého takového díla před autorem okamžitě vyvstane několik zásadních otázek, které je nucen řešit: za prvé, kdo bude odhazovat tento sníh? Pokud to bude muž, tak se ptám, zdali nebude celému obrazu vyčtena strnulost tradičního zobrazení vztahu mezi mužem a ženou, jež adoruje mužnost, fyzickou sílu a moc samce. Co dělá jeho družka? Jistě sedí doma ve světnici a peče u kamen koláče, aby měl muž čím doplnit energii, již spotřeboval při odstraňování existenciálního problému, který spočíval v jejich odloučení od okolního světa. Na druhou stranu pokud bychom umístili před obydlí ženu s lopatou a narušili tak tento zaběhnutý náhled na rozvržení pracovních sil, tak musí autor nutně sám sobě odporovat otázkou, proč by měla žena obhajovat svoje kvality těžší prací v náročnějších podmínkách než má muž ve vytopené světnici? Chci dále zmínit otázku rasy, náboženství, politické příslušnosti a hmotnosti dané postavy. Při tom všem, pánové, prosím, nepřipusťme, že celá situace se odehrává v jiné tematické rovině, než je odhazování sněhu. Tedy sníh někdo odhazovat musí. Napadla mě možnost pejska a kočičky. Ale prosím vás, není přece tato dvojice pouhé přenesení problému z lidského světa do světa zvířat? Pouhá metafora špatného motivu?... opravdu nevím... *(pauza)* sám sebe jsem se vždycky ptal, co chci napsat. Vždycky bylo, co psát... Pánové, *(skoro pláče)* nikdy bych neřekl, že se budu sám sebe ptát: Co *MŮŽU* napsat!

ČECHOV: Nějak jste se rozpovídal, pane exprezidente...

HAVEL: Ano, máte pravdu. Ostatně já mám rád pravdu. A rád také vkládám postavám do úst dlouhé monology. Ale myslím, že dnes by v divadelní hře neměl být monolog delší než čtyři věty. Vždyť i v běžném životě lidé mluví čím dál tím méně a čím dál tím nesouvisleji. Schválně si, pánové, spočítejte, kolikrát za den řekne jeden obyčejný člověk, s nímž se stýkáte, souvislých pět vět. Ach, tohle by se mělo nějak odrazit v divadle. Třeba takový Zelenka, znáte přece Zelenku... Ten to, panečku, dělá dobře. Jeho postavy to tam sekají, že člověk neví, koho má poslouchat dřív. Všechno s takovým filmovým střihem...

BECKETT: Ach ano, Zelenka...

ČECHOV: Co si budeme povídat.

HAVEL: KOMU ČEST, TOMU ČEST!

BECKETT: Někdy bych ho chtěl potkat. Jen tak si s ním popovídat.

HAVEL: Koho?

ČECHOV: Zelenku?

HAVEL: To zrovna.

BECKETT: Počkám tu na něj.

(Ticho)

HAVEL: Ty myslíš, že by nám mohl poradit, kde hledat témata, který dneska lidi opravdu zajímají a kterým rozuměj, poučil o fabuli, o stupňování napětí?

BECKETT: Už jen pro ten potlesk bych tu počkal. Pěkně plný divadlo, to by stálo za trochu čekání, ne?

ČECHOV: Za trochu možná.

BECKETT: Zavoláme mu!

(Dlouhé ticho, Havel a Čechov dělají, že Becketta neslyšeli. Beckett se rozběhne k malému stolku a popadne mobil. Havel, který se právě v té chvíli nachází u mobilu, Becketta zastaví)

HAVEL: *(klidně)* Same, počkej. Člověk by se nikdy neměl vzdávat. Měl by v sobě najít dost odvahy k Protestu vůči chapadlům mocností, vytvářených kdesi nad člověkem. Přestože se můžeme jen stěží bránit, vždy lze najít možnost východiska, které by skrývalo prostor k vytvoření maximální možné nezávislosti na dané okolnosti...

ČECHOV: Nebo myslíš, že už za nic nestojíme? Nesmíš všechno hned brát tak vážně. Sám, Same, dobře víš, že se někdy daří a jindy méně...

(Beckett propadá zoufalství. Sklesle usedne do křesla a nahlas přemýšlí.)

BECKETT: Ach, kde je můj strom! Vše se zdá být nejasné. Na každý klíč vám najdu tucet různých dveří. Vždyť, kdo mi, pánové, poradí, co mám právě teď dělat? Teď a tady přiznávám, že nevím, na co a proč čekat. Potřebuji radu, kterou mi ale nikdo nedokáže dát. O tom jsem chtěl psát...

(Tiše recituje se špetkou deprese.)

Možná

někde v pokoji

existuje malá holčička

s krátkými vlasy nebo pihou na nose

co drmolí slova o někom

kdo mě nikdy neopustí.
Možná mě každý den
učí žít
protože sám to neumím
protože mě to nikdo nenaučil.
Možná
ji znáte.

HAVEL: A co když je to jinak, Same?

BECKETT: Jak jinak?

HAVEL: Co když dnes lidi prostě vědí, co mají dělat? Mají inteligent business foundrising, know-how... A když to nevíš, tak si najdeš někoho, kdo ti to řekne. Store manager, office manager, teamleader, logistic manager, brainstorming! (*smutně*) Bibli si můžeš stáhnout za dvacet vteřin...

BECKETT: Do prdele...

ČECHOV: Ano...

HAVEL: Pojdme se raději zamyslet, co teď...

BECKETT: Zavoláme Zelenkovi! Ten nám určitě pomůže.

HAVEL: Pánové, já jsem toho názoru, že člověk by se neměl vzdávat. Jedinec ve své podstatě v sobě vždy dokáže najít potenciál k tomu, aby se slepě nepřimyká k něčemu, nad čím nemá moc. Měl by se neustále pokoušet nacházet svoje pevné místo. Myslím, že i proto musí pro nás existovat cesta.

ČECHOV: Jaká?

HAVEL: Nevím, neznám ji. Podívejte se na mě. Pro mě byl, pánové, vždy základem divák. Znal jsem ho. (*Během tohoto monologu Beckett chodí po jevišti a přemýšlí, jestli se má zmocnit mobilu, který leží na stolku.*) I když jsem nevěděl jeho jméno ani bydliště, měl jsem ho vždy dokonale přečteného. Ne, nemyslím to vůbec negativně, prostě jsem byl stejný jako on. Byl to můj nejlepší přítel. Věděl jsem, jak smýšlí, co touží slyšet, co nemá rád... Nutno říci, že to byl divák bojovný. Ale dnes bohužel vidím, řečeno rétorikou mně ne zcela vlastní, že ve společnosti ochabuje revoluční nálada a odhodlání za něco bojovat. Nepřítel totiž neznamená krev a slzy. Jeho rány jsou slastné, příjemně chladí. Dovolí ti kouřit marihuanu. Každý měsíc. Pak každý pátek, když budeš pracovat přesčasy.

Nemusíš. Ale nebudeš moct kouřit marihuanu. Proto jsou přesčasy příjemné. Nepřítel je příjemný, máš ho rád... *(teatrálně)* Punk is dead!

ČECHOV: Měl byste to, pane exprezidente, sepsat a pak *najít někoho*, kdo by si to přečetl *(Beckett bere pomalu mobil do ruky, je nervózní)*.

HAVEL: Ano, najít. Ovšem, měl bych do svých dramát vecpat více ženských postav...

BECKETT: *(mluví do telefonu)* Haló? To je pan Zelenka? Petr Zelenka? Dobrý večer, tady Beckett, Sam Beckett... Ano... Opravdu? To mě velice těší a je to pro mě čest... No nijak valně. Pane Zelenko, volám vám z profesních důvodů. Ano... Sedím tu s dvěma dobrými přáteli a vedeme diskuzi nad... nikoli, ale velice by nám pomohlo, kdybyste byl tak hodný a podělil se s námi o vaše poznatky o dramatické činnosti. Je nám jasné, že jste určitě časově vytížen, ovšem. Jak... hm, aha... Ovšem nás by jen zajímalo, jak... počkejte... no. To chápu. A co kdybyste... Tak děkujeme... Mějte se... přeji příjemné...

(Beckett se smutně dívá před sebe. Havel ho napjatě pozoruje. Čechov prstem do stolu netrpělivě vyťukává pravidelný rytmus.)

ČECHOV: Tak co?

(Beckett ještě chvíli drží mobil v ruce, pak ho, jako by byl vyrušen, schová do kapsy. Podívá se na Čechova, pak na Havla.)

BECKETT: On neví...

(Dlouhé ticho. Beckett i Havel zůstávají nehybně stát, zatímco Čechov vstane, jeho obličej se zkříví do křečovitého gesta a polkne na prázdno. Pomalu odchází do zákulisí.)

HAVEL: Co budeme dělat?

BECKETT: Počkáme...

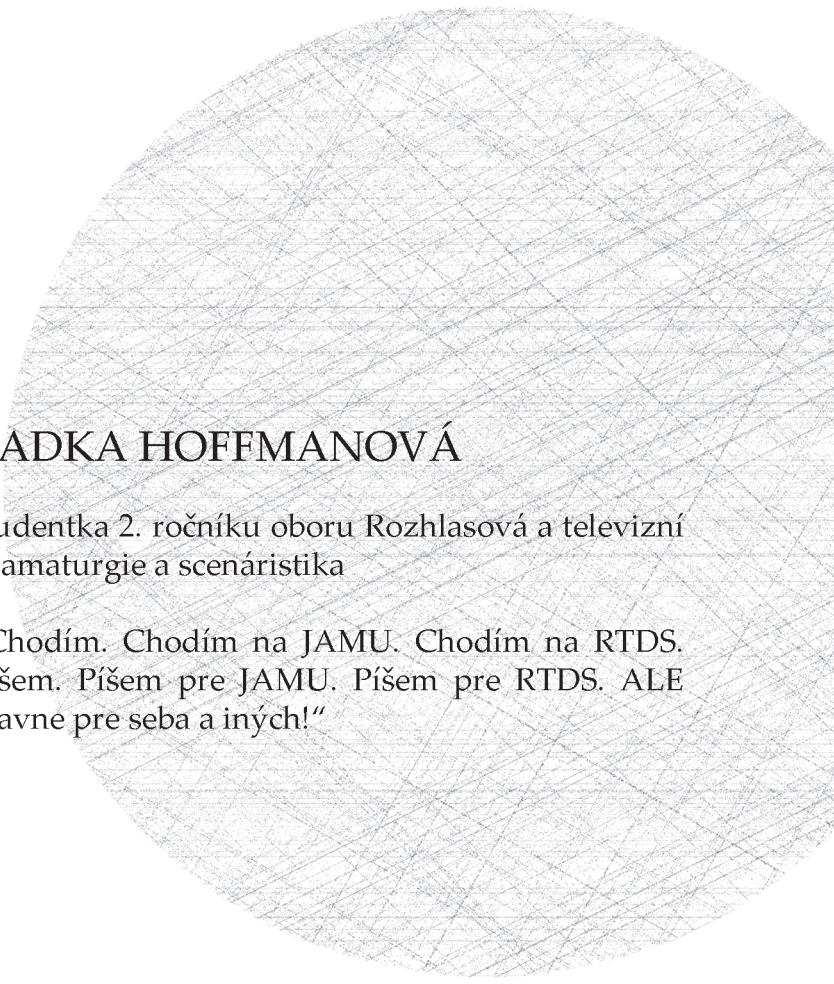
HAVEL: Já už nemůžu.

BECKETT: Zítra sem určitě přijde...

(Havel se chvíli rozhlíží kolem sebe, potom ještě pomaleji než Čechov odchází do zákulisí. Chvilí pauza. Potom se Havel vrací se strnulým pohledem na scénu, opírá se o stůl. S vytřeštěnými očima upadne do křesla, civí před sebe. Pak najednou pohlédne na Becketta.)

HAVEL: Čechov se zastřelil.

BECKETT: *(nepřítomně)* Myslel jsem si to...

RADKA HOFFMANOVÁ

studentka 2. ročníku oboru Rozhlasová a televizní
dramaturgie a scenáristika

„Chodím. Chodím na JAMU. Chodím na RTDS.
Píšem. Píšem pre JAMU. Píšem pre RTDS. ALE
hlavne pre seba a iných!“

ROZ.HLA.SOVKA

OSOBY:

ADAM (27 rokov)

ROMAN (28 rokov)

ALENA (25 rokov)

(Zvuky vlakovej stanice – prichádzajúce a odchádzajúce vlaky, melódia pred upozornením na blížiac sa odchody a príchody. Hlasy ľudí. Kroky. Hrkotajúce kolieska na kufri.)

(Chvíľku ticho. Bzučiaca neónka. Opäť ticho.)

ADAM: *(Vecne, takmer bez emócií.)*

Tak teraz nejak prežiť tých 6 hodín cesty.

Nie, oni to nemohli umiestniť niekde bližšie, načo aj. Už vidím, ako tam prídem celý dolámaný, unavený.

(Prechod do úzkosti a znechutenia. Stupňujúca nervozita.)

Toto kupé je inak pekne odporné! Cez okno poriadne nevidím, hnusný vzduch, staré koženkové lavice. Raz sa železničiam za tieto služby teda poďakujem.

No poďme, čo stojíme?!

Konečne! Lebo zase prídem neskoro.

ROMAN: *(So smiechom v hlase.)*

Vysvetli mi, ako to robíš, že stále niekam meškáš. To je priam neuveriteľné. Myslíš, že nejaká žena bude na teba stále vyčkávať?

ADAM: Všetci náramne vtipkujú o mojich neskorých príchodoch a vzťahu k ženám. Nechápem, čo ich na tom tak baví, ale budiš...

(Krátka pauza. Zhlboka sa nadýchne.)

Do čoho som sa to zase namočil? Dobre, robím to pre neho, ale... Najradšej by som vystúpil a vrátil sa späť. To by mi asi neprepáčil tak ľahko.

(Prehovára sám k sebe. Zvuk slabých faciiek.)

Nerieš a daj sa láskavo dokopy. Na lamentujúcu zdochlinu nikto nie je zvedavý.

ROMAN: Chceš počuť tú veľkú novinu, kámo?

No netvár sa, že nevieš, o čom hovorím. Budeme sa brať!

Debil, nie my dvaja (*smiech*).

ADAM: Rozhodli sa tak. Zo dňa na deň a to ona neni ani tehotná. Úplne si ho opantala a tým skončili naše výjazdy...

(*Zrýchli tempo svojho prejavu.*)

Už žiadne lyžovačky, chlastačky, stanovačky, chatovačky, výlety na motorkách, letné festivaly, pánske jazdy, počítačové hry.

(*Ironicky.*)

Nič! Romanko už nikam nepôjde. Bude si doma vysedávať pred televízoríkom. Oddaná manželka mu navarí večeru, prehodia pár slov o tom, čo nové v práci a nakoniec si to rozdadajú na kuchynskom stole. Aké očarujúce!

(*Zosmiešňujúco.*)

Rodinná idylka!

A ak niekam pôjde, tak len v jej ctenom doprovode.

ROMAN: Hééj, čo je? Som nemyslel, že máš také spiatocnícke myslenie. Pripadám ti azda ako môj foter?!

ADAM: Hlavne, že Roman je pokrokový!

(*Ľudské hlasy, cinkanie skla, údery o stôl. Hlučné krčmové prostredie.*)

ALENA: Nevyzeráš moc dobre. Si ok? Nechceš, aby sme ťa odprevadili?

Fuj! Ty si úplny debil!

(*Vo vlaku.*)

ADAM: Úplne si pamätám, ako sme sa s ňou zoznámili. V ten večer, keď ma vyrazil starý Hochmann z roboty. Potreboval som to zapíť. Tak sme s Romanom vyrazili do ulíc. Velice mi chcel dohodiť nejakú ženskú. Akože rozptýlenie. Ale ja som nemal záujem.

(*V krčme.*)

Aj tak sú to všetko kurvy! (*Krátka pauza.*) Čo nevedia narátať ani do päť!

(Vo vlaku.)

Hádzal som do seba jednu vodku za druhou a vykladal Romanovi veľké pravdy o živote.

(V krčme.)

Vieš, Romanko, ono to neni také jednoduché. Všetko sa ti rozsype ako domček z karát, keď to najmenej čakáš. To si zapamätaj, kamaráde!

(Posmešne.)

Hlavne si nezačínaj nič s tou ochechulou pri bare. Hahaha. No s hentou malou, v tom modrom svetříku, čo jej iste uštrikovala maminka, aby jej nebolo smutno vo veľkomeste. Hahaha.

(Vo vlaku.)

Skoro som spadol z barovej stoličky, ako som sa smial. Romanovi to smiešne nepripadalo. Hanbil sa za mňa. Videl som to na ňom. Kopol som do seba ďalšiu vodku a mlčal som. Zrazu ako naschvál prišla za nami. Vypýtala si od Romana oheň a sebavedomo vyhlásila, že to so mnou dnes nevyzerá dobre. Ten svetřík si pamätám dodnes!

(V krčme.)

ROMAN: Nevadí ti, že na chvíľku odídem, že nie? Len na momentík.

(Vo vlaku.)

ADAM: Nechal ma tam samého ako prašivého psa. Koľko som tých vodiek ešte vypil?

Zrazu sa pri mne zjavila zase ona a začala sa veľmi zaujímať o to, ako sa cítim a či ma netreba odprevadiť.

Nepovedal som jej nič. Iba som jej ozvracal ten svetříček.

(Pobavené.)

Ja som prasa.

(Suché konštatovanie.)

A tak to už spolu ťahajú rok a teraz sa chcú náramne brať. Som zvedavý, či sa Roman presťahuje do tej diery k nej alebo ona príde bývať k nám. Ani neviem, aké sú ich predstavy o spoločnom živote.

Nezaujímam sa o ňu, o nich. No a čo? Kto povedal, že musím byť zo všetkého, čo Roman robí, nadšený.

ALENA: To ma naozaj tak strašne nenávidíš? Preto lebo je tvoj najlepší kamarát konečne spokojný?

(Kričí.)

ADAM: Ako to môže vedieť? Ako, sakra, môže vedieť, aký bol predtým?! Nespokojný?! Nič mu nechýbalo... nič nám nechýbalo!

(Pokojný, smutný hlas.)

A potom sa to celé začalo meniť. Kvôli nej. Aj to o svadbe mi prezradil len tak mimochodom ako parádnu novinku.

Keď prišla za ním, tak sa neustále cukrovali. Všetky tie odporné zdobneniny, ktorými môže žena nazvať muža a naopak. Všetky tie nechutné pohľady a spoločné stolovanie. Všetky tie umelé vzdychy, keď predstierala, ako ju ten sex s ním baví, keď mu tým dokazovala, aký je frajer a čo všetko dokáže.

Cez papierové steny som počul vždy všetko. Každý nádych, výdych, smiech a plač. Celá tá jej nechutná manipulácia.

Najradšej by som tomu zabránil. Ale ako? Unesiem ženícha? Spáчам atentát? Zavriem kňaza do pivnice?

Mám mu to povedať, alebo to nechať tak? Chcem, aby sa mal dobre, aby bol naozaj šťastný... Naozaj! Ale nie takto...

ROMAN: Nemôžeš všetko tak prežívať a pripúšťať si. Trochu nadhľadu. Keď nejde o život, tak nejde o nič predsa.

(Potichu.)

ADAM: A podľa čoho poznám, kedy oň ide?

(Typický zvuk pohybu vlaku.)

(V úplnom tichu sa ozve hlas, akoby z diaľky.)

ALENA: Ty ho ľúbiš, že?

TEREZA HRABĚ

studentka 3. ročníku oboru Dramatická výchova

„Za pluhem zdatná jsem a u plotny obstojím.“

O VLNÁCH VE VLNÁCH

Vlny. Vlní se, vinou, až s mořem splynou. Co je jim po muži, který na břehu píše o nich verše. Poklepává přitom prsty do skládacího stolku a občas si přihne z malé ohmatané placatky, ukryté v náprsní kapse. Voní tak prostě. Po vodě a po rybách, po čerstvém větru opírajícím se do plachet.

Báseň starého muže

*Všimni si – tak měkce usíná jenom moře
Dvě bóje v tichnoucích světlech přístavu
se houpou v bezvětrí nad svými řetězy
Kotvy jsou přirezlé ke dnu a přílivu*

*Z krčmy U rozumu se vyplíží postavy
rozlámat do tmy ta zjitřelá slova
Na třesoucích nohách přivedli stesk
na temné hladině zatančí znova*

*Všimni si – tak mlhavě vstává jen moře
Houpeš se ve vlnách s řetězem u dna
Potkáváš lodě co nikam Tě nesvezou
Zvykneš si časem na jedna a jedna*

*Je to jen pocitem reznoucích řetězů
co vítr na chvíli těm bójím vzal?
nebo snad deštěm pleskajícím do písku
že se ten uvnitř nás času bál?*

*... tak měkce usínalo jenom moře
Dvě bóje v tichnoucích světlech přístavu
se houpaly v bezvětrí nad svými řetězy
a kotvy přirezlé ke dnu a přílivu...*

Díval se nepřítomně před sebe. Starý pes před chvílí přišel a unaveně mu ulehl k nohám a očkem pošilhával po dveřích. To kdyby přece jen někdo přišel. V celém domě bylo ticho, nikým a ničím nerušené zalezlo do všech koutů a skulin a uvelebilo se tam beze strachu.

Velká dlaň rovnala záhyby zářivě bílého listu položeného v klíně. Nečekal, že mu ještě napíše. Bylo to už tolik let, co se neozvala a on na ni skoro zapomněl. Kolik jí asi je? Určitě hodně přes dvacet. Tehdy jí bylo sedmnáct. Sedmnáct a jemu až příliš na to, aby to počítal. Proč mu píše? Proč až teď?

Dopis

**Všimni si – vždyť stále rosí se okno
světlem je ráno protkané
a tiché kroky se kolem houpou
stejně jak bójky na mořské hladině**

**Všimni si – lodě stojí v přístavu
a ty jen nevíš, že čekají na tebe
vždyť hlupák je,
kdo myslí, že ví
kolik jedna a jedna je**

Neuvěřitelné. Odpovídá na jeho poslední báseň, co jí poslal. Dospěla. I tehdy psala dobré básně, ale v těchto už bylo něco víc. Jak asi vypadá? Nikdy ji neviděl, byla to součást nepsané dohody. Měli si jen posílat navzájem své básně a hodnotit je. A pak, z ničeho nic, už nenapsala.

Musel se smát. Hned v prvním dopise stálo: „V té mlze, kterou nazýváš svou básní, by se ztratil i slepecký pes. Pokud to tak půjde dál, ozdobím si z těch symbolů vánoční stromček.“ Drzá opice.

Starý muž – ještě ten večer

*Všimni si – jak pláží se sny
z klínů zčereňných vzpomínek
Ztracená slova ve větvích hýkají
jak muly nesoucí květiny
Do nebe*

*Všimni si – i lodě se vracejí
a pohladí mola svých přístavů
Z parníků dálkou to zavoní
V odlesku trubky teď dívám se
Na Tebe*

Dopis od ní přišel za dva dny. Roztrhnul jej hned na poště. A četl. Nutno přiznat, že než došel domů, přečetl jej snad stokrát.

**Jen pohled'
čas první vrásky vryl do kůry stromů
Molo zrezivělo snad
jak křehce se kymácí
ve vlnách**

**Jen pohled'
co písku odvanulo
půda se odkryla s kořeny
Pro tebe tu stojím
však oděna jen**

v ozvěnách

Tak rád by ji viděl. Dali by si čaj a mluvili o básních a o životě. Citoval by Villona a Rimbauda a ona zřejmě Mongernsterna. Smáli by se, pili dobré víno a diskutovali spolu do noci...

„Dědečku, dědo! Všechny lodě odplouvají z přístavu!“ ozvalo se volání za dveřmi. O chvíli později už byly dveře dokořán a v nich dvě malé ruce žmoulaly netrpělivě bílou plátěnou čepici. Jeho vnuk sotva popadal dech a očima hledal v přítmí dědečkovu postavu. Ozval se mu až po chvíli.

„Všichni nám odplouvají. Tak to bychom jim měli alespoň zamávat...“

HANA HŘEBAČKOVÁ

studentka 2. ročníku oboru Divadelní manažerství

„Píšu pro radost. Neustále mám v ruce telefon a něco řeším:).“

HLAVOU V POLSKU

„Leszku! Leszku! Kam odcházíš? Vrať se,“ volá dívka na ulici kdesi v Lodži za svým milovaným.

„Sbohem Halinko, musím jít, ale ty teď nesmíš se mnou, najdou tě a zavřou! Jsou všude. Musím odejít, však se ještě uvidíme. Budu na tebe čekat v Londýně.“

Halina ho neposlouchá, běží za ním, je mlha, drobně prší. Je chladno, brzy ráno. „Budu na tebe pořád myslet, a jakmile budu moci, pojedu za tebou. Jak se tam chceš ale dostat?“

„Pamatuješ na Bélu? Tak k němu jedu, musím se nějak dostat přes Československo, nikdo nesmí mít podezření, že chci na Západ. Béla mi kdysi říkal, že kamarád jeho táty dělá u pohraničníků, on to zařídí – uteču do Štýrska a odtud se dostanu do Anglie. Nemůžu se zdržet v Rakousku, mohli by mě tam chytit.“

„Dávej na sebe pozor, je to nebezpečné. Kdy budu moct jet za tebou?“ Halina se mu pozorně zadívala do očí. Leszek pokrčil rameny.

„Musíš chvíli počkat, ale nanejvýš měsíc. Vůbec by tě nemuseli pustit pryč z Polska. Cestou se zastav u Miši v Brně. Ona ti pomůže, zatímco budeš v Československu. Zdrž se tam, aby to nebylo podezřelé. Na cestě ti možná nechám zprávu. Pamatuj si, do Maďarska jedeš za kamarádem na čundr. Béla ti pak řekne víc. Miluji tě, Halinko“.

Stáli tam tak na prázdné ulici ještě několik minut než se rozloučili. Leszek šel na nádraží a odjel směrem k hranicím s Československem. Zebrzydowice, tam se rozhodl vystoupit a jít pěšky přes nějaký menší hraniční přechod. Když tam dorazil, přišel k němu polský celník.

„Kampak, hochu?“

„Dobrý den, jedu do Ostravy za kamarádem, chceme jet na výlet k Balatonu, máme akorát po maturitách, tak to chceme oslavit.“ Celník se na něj zadíval pátravým pohledem.

„A kdo to je, ten tvůj kamarád?“

„Martin Sýkora z Moravské Ostravy, bydlí tam u lihovaru.“ Sice žádného Sýkoru neznal, ale věděl, jak se má mluvit s policií. Hlavní bylo neotálet a střelit jakékoli jméno, byť i vymyšlené.

„Dobře soudruhu, ale ještě mi ukaž svůj pas.“ Celník dokladem chvíli listoval, pak mu dal razítko a propustil jej. Přišel k československé stráží a esenbák ho také prohlížel, zašel za svým polským kolegou, chvíli se radili a nakonec ho pustili.

Leszek došel pěšky do Karviné, chtěl navštívit svého kamaráda. Když našel zapadlou uličku, kde před domem č. p. 8 stála červená škodovka, byl na místě. Zvonil, zdálo se, že nikdo není doma. Ale

nakonec přišla nějaká dívka, objala ho a řekla mu, že ho ráda opět vidí. Leszek ji nikdy v životě neviděl. Ptal se, co se děje.

„Jsem Jarkova kamarádka Adéla. Jarek má potíže s StB, odposlouchávají a sledují ho. Pojd' za mnou.“ řekla mu dívka s dlouhými tmavými vlasy. Leszek bez dalšího vyptávání vstoupil dovnitř. Sešli do sklepa, kde už Jarek čekal.

„Witaj, bardzo! Co ty tady?“

„Jedu pryč, Jarku, přišel jsem se s tebou rozloučit, možná se už neuvidíme. Halina jede za pár týdnů za mnou. Jedu do Anglie, kamaráde, už nemůžu zůstat v Polsku. Pamatuješ si na ty knížky? Našli je. Měl jsem štěstí, že mě pustili přes hranice. Nemůžu se zdržet. Musím vypadnout z Československa, jak jen to půjde. Ještě dneska v noci chci přejít do Maďarska.“

„To mě moc mrzí, po mně taky jdou. Nikdo se nesmí dozvědět, že jsme se setkali. Ale chybu jsem udělal, Leszku, že jsem odešel z Polska, tady je to daleko horší! Vůbec jsem si nepomohl. Pořád mě hlídají. Nedá se to už vydržet. Ale s tebou nemůžu, nesmím se ukázat ani v Ostravě, natož vyjet za hranice. Měl bys radši zmizet. Když už za nic, tak proto, žes tu byl se mnou. Sbohem, snad se ještě někdy uvidíme.“ Leszkovi stékaly po tvářích slzy, sedl si na zem. Jarka znal od dětství, z dob, kdy ještě nepašovali knihy ze Západu, kdy je nehledali po celém východním bloku. Jarek mu podal ruku a zvedl ho.

„Jdi, neohlížej se. Já to nějak přečkám. Neboj se o mě. Halinka tě potřebuje, musíte oba pryč. No tak, už jdi!“

Bylo zrovna něco kolem poledne, když došel na nádraží. Uvědomil si, že nemá žádné koruny, chtěl se vrátit, když v tom nahmatal v kapse dvě stovky. Kamaráde, snad ti to budu moct oplatit, pomyslel si a šel k pokladně. Lístek si koupil jenom do Bratislavy. Cestou ve vlaku měl divný pocit. Několikrát viděl procházet stráž SNB. Česky sice mluvil, ale podle přízvuku by ho každý poznal.

„Promiňte, netušíte, co se děje?“ zeptal se opatrně spolucestujícího.

„Nevím, tohle normálně nebývá, asi zas někoho hledají,“ řekl starší muž a dál četl noviny. V Leszkovi zatrnulo. Museli se to dozvědět! Dneska toho už musí být plné Polsko. Ale co teď?

Právě vyjížděl z Břeclavi na Slovensko, zanedlouho měl být v Bratislavě. Katarína, dívka, kterou poznal před léty na pionýrském táboře v Katowicích, bydlela v Rači. Nevěděl, jestli ji má navštívit, dlouho se neviděli a mohl ji dostat do problémů... Tak chvíli uvažoval, když vlak zastavil. Bratislava. Vyšel ven, rozhlížel se na všechny strany, a náhle ho zamrazilo. Přišli k němu dva esenbáci a postavili se před něj.

„Tak nám, súdruh, ukáž občiansky preukaz.“ Z Leszka vypadlo, že má jenom pas, že je Polák. Chvíli si prohlíželi jeho a pas.

„Pôjdeš s nami na stanicu. Bol si za Jarkom Górskim, všetko vieme.“ Leszek ztratil veškerou naději. Je konec, ani jsem se nedostal z Československa, říkal si. Od nádražní budovy ušli asi deset metrů ke starému opuštěnému domu, zahnuili za roh a nasedli do auta, kupodivu civilního. Leszka posadili dozadu a v autě si sundali čepice, rozjeli se a začali se hlasitě smát.

„Poslala nás Adéla, že si vraj v pekných problémech, chceme ňa z nich dostať. Tak už sa prestaň triasť!“

„No, vy jste mi teda dali. Měl jsem strach, že mě chytli dřív, než jsem se stačil dostat ven.“

„Hej, zastav, Maťo, tam pri tom lese. Musíme sa prezliecť, v týchto handrách, keby nás chytli, bolo by s nami zle.“ Zastavili, zhasli světla, bylo už kolem půlnoci. To, čemu říkali les, byl hlouček stromů mezi Bratislavou a Rajkou. Poblíž hranic. Převlékli se, uniformy schovali do kufru.

„Tak kilometer odtiaľto je hranica. Musíš ju prejsť tajne, lebo pravdepodobne sa už o tebe vie. My skúsime zdržať pohraničníkov. Dávaj si pozor, kam šliapeš. Pozdĺž hranice je natiahnutý drôt, ktorý, keď oňho zakopneš, upozorní pohraničníkov. Poznáš to miesto. Drž sa týmto smerom a až dojdeš k takému bielemu kameňu, tak je pred ním, nie za ním. Ten kameň je veľký, zbadáš ho, aj keby si bol slepý. Predovšetkým sa pozeraj pod nohy, inde by si mohol zakopnúť a to by sme ti už nepomohli.“

„Nevím, jak vám poděkovat, hlavně tobě, Juro. Kdybys to tady tak neznal, skončil bych někde v drátech. Nikdy vám to nezapomenu!“

„Udělali jsme to rádi a nejsi první. Kromě toho, pořád ještě nejsi venku. Ale v Maďarsku by už měl být klid. Dám ti několik dobrých rad: necestuj vlakem, ani autobusem. Jezdi jen stopem a dej si pozor na lidi. Snadno by ses mohl dostat do problémů. Běž! Měj se, řekneme to Jarkovi a neboj, i k Halině se to donese, na tu tady taky budeme čekat. Pamatuj na jednu věc: setkat se musíte už v Rakousku. Odvezeme ji do Mikulova, tam vyleze na zámek, odtud je vidět do Rakouska i přes ty příšerné dráty. Až budeš venku, nic se ti nestane. Vezmi si nějakou svítilnu a ode dneška přesně za dvanáct dní o půlnoci na druhé straně a zasviť k zámku. Ona tam bude. Když uvidí, že jsi tam, půjde za tebou,“ řekl Martin. Leszek přikývl, ještě jednou poděkoval a šel k hranici.

Byla horká letní noc, půda byla ztvrdlá suchem. Náhle za zatačkou uviděl kámen. Šel k němu, držel se při zemi. Došel tak dva metry před něj, když si vzpomněl, že drát už tady někde musí být. A právě včas. Málem by o něj zavadil. Opatrně jej překročil a šel dál. Byl v Maďarsku.

Obezřetně se plížil až do městečka Rajky. Prošel jím a zanedlouho se dostal k silnici. Šel po ní kousek za město a pak odbočil, byl k smrti unavený a potřeboval si odpočinout. Schoval se do křoví kus od silnice. Sotva pohlédl na hvězdy, usnul. Byl vyčerpaný.

Probudily ho první ranní paprsky, vytáhl z batohu čisté oblečení, převlékl se a šel zpět k silnici. Zastavil malého polského fiátka se starou paní za volantem a zeptal se jí rusky, kam jede. Říkal, že je z Polska a že se potřebuje dostat do Szombathely. Paní mu řekla, že jej svezde. Dal jí zbylé československé koruny, vyrazil na jih. Když dojeli, poděkoval a šel hledat dům kamaráda Bély. Ptal se po něm několika lidí, až se k němu nakonec dostal. Béla ho uvítal a vpustil ho k sobě domů.

Mluvili spolu anglicky, Bélův dědeček byl Američan a Leszek už zase nechtěl ruštinu slyšet a ani polsky ani česky jeho kamarád neuměl. Béla se vyptával na všechno možné, jak to vypadá v Polsku, co Halina, jestli přijede a kdy... pak se bavili jen tak o životě. Dlouho se neviděli. V tom přišel jeho tatínek Férenc se svým kamarádem, tím hraničářem. Oba mluvili velmi dobře anglicky.

„Jánosi, tohle je Leszek z Lodže, jak jezdíval za naším Bélou, říkal jsem ti o něm.“ János se do široka usmál a potřásl Leszkovi rukou.

„Kdy vyrazíme?“

„Co nejdříve. Jsem sice moc rád, že Bélu vidím i vás, ale za nějaký čas musím být ve Vídni a pak u hranic s Československem. Bude tam Halina a já jí musím dát znamení, že jsem venku.“

„Jasně, to zvládneme. Chceš vyrazit už dnes večer?“

„Rád,“ řekl Leszek, „ale jestli mohu, rád bych se něčeho najedl. Od odjezdu z Lodže jsem měl pár rohlíků v Ostravě na nádraží a něco málo v Brně. Mám hlad jako vlk.“ Béla mu přinesl láhev piva a zanedlouho měl pro všechny ohřátý guláš. Když byly talíře prázdné, vzal Béla papír, na něj napsal adresu: Wien, Brünnerstrasse 214, Herr Fritz Jelinek a podal ho Leszkovi.

„K němu zajdi, až budeš ve Vídni, dá ti rakouský pas a nějaké šilinky na cestu do Anglie. Totéž dostane i Halina.“

„Díky Bélo, co jsem ti dlužný, kamaráde?“

„Ale nic“, zasmál se Béla. „Každý z nás dělá něco proti tomuhle příšernému režimu a nad tebou spadla klec, tak je na nás, abychom ti pomohli. Jenom si vzpomeň, co jsi všechno dělal pro ty chudáky v Polsku, které si posílal za mnou. Teď jsi na jejich místě.“

„Asi máš pravdu, ale už abychom šli.“

„Na druhé straně tě bude čekat můj kamarád Herman,“ řekl János, „dá ti pořádné šaty místo toho, co na tebe teď navlečeme.“ Oblékl se do uniformy maďarské pohraniční stráže a šli k hranici.

Bylo asi jedenáct v noci, když se vydali na cestu. Ušli asi osm kilometrů, když na cestě narazili na zákaz vjezdu. Pokračovali dál a našli závoru se zákazem vstupu. Míjeli strážní věže, ostnaté dráty, protitankové zábrany, když najednou měli před sebou děsivé monstrum z padesátých let, to, čemu se říkalo Železná opona – spleť drátů, nepřekonatelný, silný plot. Šli podél něj kousek cesty, až tam byla malá branka. János ji odemkl, prošli a opět ji za sebou zamkl. Pomalu se vydali dál tmou, nikdo je neviděl. Až spatřili hraniční patníky.

„Tak, a teď jdi, já se vracím zpátky. Sbohem!“

„Mějte se! A pozdravujte Bélu i jeho taťku!“ Sotva přešel hranici, ulevilo se mu. Šel dál lesem, až narazil na malý domek. Před ním stál muž, tak čtyřicetiletý, zval ho dovnitř.

„Já jsem Hermann“, řekl anglicky, „dej mi tu uniformu, prosím tě. János si pro ni později přijde. Na, tady máš nové oblečení.“ Leszek poděkoval, oblékl se a odešel směrem k nejbližší silnici. Šel zase až do rána, jakmile zhoustl provoz, stopl si auto do Vídně. Když přijel, vyhledal Brünnerstrasse a onoho pána. Zazvonil a otevřel mu postarší Rakušan. Zašel s ním nahoru a tam se ho zeptal, jak dlouho by se chtěl zdržet a co chce dělat dál.

„Deset dní, pak musím k Mikulovu.“ Sedl si na nabídnutou židli a povyprávěl, co plánuje. Pan Jelinek mu slíbil, že ho vezme autem. Pan Jelinek mu dal pět tisíc šilinků a nový rakouský pas.

„To je od nás z ministerstva, kde pracuji. A kde, pokud se na to nepřijde, budu pracovat i nadále a ještě mnoha lidem, jako jsi ty, pomohu na Západ.“ Leszek zůstal u něj celou tu dobu, často chodil do města, koupil letenky do Anglie pro sebe i pro Halinu a odpočítával dny, kdy jí měl dát znamení.

Konečně nastal den D. Nasedli do auta a pan Jelinek ho odvezl k hranici. Byla noc a Leszek měl připravenou velkou svítilnu. Několikrát zablikal směrem k Mikulovu, za ostnatý drát, na Východ, tam, kam už nepatřil. Ze zámku přišlo v odpověď trojí zablikání. Výborně, je tam, pomyslel si Leszek. Ode dneška za tři dny... a už se setkáme. Pokud se nic nestane. Takže je s Jurem. Když se dostane k Bélovi, bude dobře, snad ji cestou nic zlého nepotká... Když minuly tři dny, rozloučil se s panem Jelinkem.

„Nikdy nevíš, co tě potká, tumáš.“ Dal mu do ruky pistoli. Leszek odjel k hranici, tam, kde už jednou procházel jako uprchlík. Čekal. Měl zbraň. Byl na svobodě dva týdny a přece mu svět za Železnou oponou připadal tak zlý, ne, nebylo to jen zdání, ten svět byl zlý. Nikdo nevěděl, co může čekat.

Bylo kolem jedenácté v noci. Stál kus od hraničních kamenů a sledoval, co se děje před ním, v Maďarsku. A najednou uviděl pohyb. Po chvíli rozeznal dvě postavy. Jánose a Halinu. Jenže tam bylo i něco jiného. Za nimi byl ještě kdosi.

„K zemi!“ Zakřičel Leszek. Ona poslechla, ale než to mladík stačil i anglicky zavolat na Jánose, ozvala se rána. János padl k zemi kousek od hranice. Leszek zalehl a viděl, jak se k němu u země plíží Hanila a vleče za sebou Jánose. Plížil se k nim. Tu najednou spatřil člověka s puškou, byl blízko. Vzal pistoli a několikrát na něj vystřelil, ale minul. Znovu zamířil, tentokrát padl jen jediný výstřel.

Zvedl Jánose a utíkali pryč, přes les. Položili nebožáka na zem a zkoumali jeho zranění.

„Nevzdávejte to, pane Reszö! Bude to dobré.“ Leszek ho popadl a odešel za Hermannem. Ten mu vytáhl kulku a řekl, že se z toho dostane.

Uzdravil se, ale do Maďarska nemohl. Jak se později dověděl, jeho manželku propustili z práce. Poslali ji, profesorku gymnázia, dělat dojičku do blízkého zemědělského družstva. Béla nesměl na vysokou, tak šel pracovat do skladu.

To všechno se János dozvěděl až po roce 1989, kdy se vrátil, a všichni začali nový život. Ale to ještě několik let měl žít v Rakousku a o svých blízkých nevědět nic, ani jestli jsou naživu. Leszek

s Halinkou odjeli do Londýna, kde později vystudovali univerzitu a vzali se. Do Polska se už nikdy nevrátili.

Psal se rok 1982; síla režimu byla však stále silná. Většina z těch, kteří jim pomáhali se dostat na Západ, skončila ve vězení. A ti, kteří přežili, dostali v roce 1989 hromadnou amnestii a byla jim udělena vyznamenání za boj proti komunismu.

(Všechny postavy a okolnosti v této povídce jsou smyšlené. Jakákoliv případná podobnost se skutečnými osobami či osudy je neúmyslná nebo čistě náhodná.)

MÚZA A OSUD

Ve světle pochodní
prochází se Múza tichá,
něžné oči hledají
toho, kdo nad verši smutně vzdychá.
Kdo marně čeká na svítání,
když noc upíjí z poháru
plného vína a zařikání,
však hvězd na nebi – pomálu.

Sleduje tiše lidské tváře
ztracené ve vlastních myšlenkách,
větve protančí měsíční záře
a ulpí Múze na řasách.
Těžké kroky ticho rozbíjí,
to přichází pan Osud.
Vlákna životů se pomalu odvíjí,
od marného začátku – dosud.

Co platné těm, co nevěří
v jakoukoli vyšší moc?
Zbytečně pak láteří,
každého jednou dostihne noc.
Jak Múza svému básníku
pero vede po papíře,
tak Osud každému z válečníků
dává čas přežít v jeho víře...

KOPRETINA

Osamělá kopretina
pod rozbitým oknem,
V tichém šeru usíná,
pomalu den za dnem.

Jenom skřípot okenic
svou vrzavou písni
Listy drobné ohýbá,
malou duši trýzní.

Slunce mraky zastřely,
drobné kapky svlažily zem,
vítr okenice přirazil,
začalo pršet...

Děšť tak jemný
kopretinu pohladil,
ten dotek něžný
duši její probudil.

Dal listům vláhu,
naději, co čas jí vzal,
objímal tu křehkou krásu,
ten déšť ji snad miloval...

SAMETOVÁ

Nedovol zapomenout těm,
co ozbrojeni stáli,
pod jejichž nohama
chvěla se zem,
jejichž rukama
rány dopadaly.

Nedovol podrobeným,
aby tiše stáli,
se strachem čekali,
zda přijde nový den.
Veď je, aby světlo dál hledali
i tam, kde pustá je zem.

Nikdo nesmí zapomenout,
kdy a proč byla prolita krev.
Kdy národ křičel: Svobodu!
A pod obušky zanikal řev těch,
kteří ozbrojeni myšlenkami,
žádali práva pro blaho všech.

(Poznámka:

Mohlo by se jednat o dialog, kdy se setkají dvě osoby, a tyhle verše by mohly být napsané třeba na zdi. Ti dva se baví a mezitím čtou ty verše, snaží se přijít na to, co znamenají. Zed', okno, popelnice a křídou nebo sprejem napsaný text.

Pro tu srandu by se pak mohlo stát, až by se dobavili, že to nepochopí, odejdou a mezitím zpod toho bince, starých novin a tak vyleze bezdomovec, co to na tu zeď naškrábal.

Nebo by se tam ty dvě osoby ani potkat nemusely, ale takto by se sebou korespondovaly prostřednictvím básně, nakonec by se pak mohlo stát, že až jednou tam zase dojdou s myšlenkou, že tam toho druhého nepotkají, tak se tam srazí a protože se jeden druhého stydí, tak aby se neprozradili, tak ty básně na té zdi pomluví.)

Ušlapanou pěšinou
lidské kroky jdou,
údolím či úvozem,
horami či lesy,
svým životem
a cestou necestou
kráčí pořád dál,
neznaje konce obzorů,
hranice vnímání,
krutosti času a cíle,
tu občas narazí
na nějaké rozcestí.
Ve spletnosti osudu
rozhodnutí hledají,
aniž by správnosti tušili,
jednou z cest se vydají,
nechaje ostatní za zády,
nepoznány a opuštěny
v mysli jen zůstaly,
a stejně ony i zvolené
lidské cesty běží
za Tebou, lásko,
a nemají konce...

OTTO KAUPPINEN

student 1. ročníku oboru Divadelní dramaturgie

„Původem napůl z Finska. Narodil jsem se v Brně, kde jsem absolvoval klasické vzdělání zahrnující klasickou základní školu a klasické gymnázium. Tam jsem se neklasicky začal zajímat o divadlo. V roce 2010 jsem se přihlásil na JAMU, kde dnes patřím k nejl... pardon, nejmladším (20) studentům dramaturgie ve Finsku a České republice.“

DANTE DNES

OSOBY:

DAN, 22 let

SLEČNA, 25 let

MUŽ, 50 let

ŠÉF, 40 let

STARÁ PANÍ

Pracovníci/návštěvníci klubu (němé postavy)

I. SCÉNA: SLEČNA, STARÁ PANÍ, DAN

(Moderně zařízená přijímací kancelář společnosti Purgus. Vlevo velký stůl. Pohledná slečna v košili s logem firmy právě instruuje Starou paní, jak probíhá přijímací test.)

SLEČNA: Je to velmi jednoduché. Stačí, abyste seřadila tyto barevné listy papíru podle pořadí daného v seznamu. Máte na to tři minuty, začínáme teď.

(Zleva přichází Dan. Je módně, mladicky oblečený. I když je trochu nejistý, práce v Purgusu má být jeho prvním stálým zaměstnáním, působí vcelku šviháckým dojmem.)

DAN: Dobrý den. Jsem tu kvůli přijímacímu pohovoru...

SLEČNA: *(se zářivým úsměvem)* Dobrý den. Vaše jméno, prosím?

DAN: Daniel Svoboda.

SLEČNA: Vítejte u nás, pane Svoboda. Tady si sednete místo paní, která už bude končit.

STARÁ PANÍ: Dejte mi ještě chvilku, slečno, já na to moc nevidím...

SLEČNA: *(důvěrně Danovi)* Ta to ještě dlouho mít nebude... Tak, tady si zatím vyplňte dotazník ohledně osobních informací. Také si přečtěte bezpečnostní pokyny a tady mi to prosím podepište. Naše firma vám zaručuje, že vaše informace nebudou poskytnuty třetím osobám.

DAN: Děkuji, hned se na to podívám. *(pošilhává po Slečně)* Smím se zeptat, jak dlouho tu pracujete? Jste tu spokojená?

SLEČNA: *(káravě)* A nechcete mi rovnou poslat formulář s dotěrnými otázkami? *(usměje se)* Jsem tu teprve krátce. A spokojená... to jsem, i když... Paní, vypadá to, že vám budu muset dát druhou šanci, že?

STARÁ PANÍ: *(potí se nad papíry, očividně si neví rady)* Ano, prosím...

SLEČNA: Vidíte, pane Svoboda, jakou toleranci máme k našim zaměstnancům, ke kterým se doufám brzo zařadíte. *(úsměv)*

DAN: To je... obdivuhodné. Můžu se zeptat, proč se v dotazníku ptáte na moji oblíbenou barvu?

SLEČNA: Je to kvůli... naší snaze dělat pracoviště čím dál tím příjemnější našim zaměstnancům.

DAN: *(šibalsky)* Tak? Tedy ZE-LE-NÁ.

SLEČNA: *(pobaveně)* Pro mě je to sice jen položka ve vašich informacích, ale jste zajímavý člověk. Většina lidí si bůhvíproč volí šedou... Paní, už to máte hotové? Ukažte... ano, správně, tak to má být. Ještě se mi tady podepište a můžete jít. Nastupujete v pondělí.

STARÁ PANÍ: Na shledanou a děkuji... *(odejde)*

SLEČNA: No konečně. Tak, tady máte přijímací test. Prostě jen seřadíte tyhle barevné papíry podle tohoto seznamu, normálně inteligentní člověk to má za minutu hotové.

DAN: Tak to zvládnou za půl... Tak, a je to.

SLEČNA: Ukažte... správně, správně... *(velmi neočekávaně se opravdu rozlítí, jako by se něčeho lekla)* Chyba! Jak jste jenom mohl dát zelenou výš než je červená? Takhle to přece nejde!

DAN: *(zaraženě)* Omlouvám se, hned to spravím... Tak, je to teď lepší?

SLEČNA: *(uklidněna)* Ano, mnohem lepší. Nastupujete zítra v osm hodin. Je to vaše první směna, takže tu budete již o půl osmé. Někaké otázky?

DAN: Ano. Vaše telefonní číslo?

II. SCÉNA: DAN, MUŽ, ŠÉF

(Obří průmyslová hala, táhnoucí se do nedohledna. „Industriální“ zvuková kulisa. Stůl v levé části přeměněn v jakousi klec. Uprostřed scény jeden z monstrózních strojů, které obsluhují pracovníci v šedých tričkách. Zleva přichází Dan v civilu, má červené tričko, se sportovní taškou přes rameno. S ohromením sleduje dění v hale; přímo hltá ono megalomanské mraveniště očima. Pojednou se probere a uvědomí si, že by neměl jen tak postávat. Jde za nejbližším mužem v šedém tričku, který se právě protahuje.)

DAN: Dobrý d-

- MUŽ: *(Se lekne a honem dělá, že něco zkoumá na stroji, poté až bojácně.)* D-děkuji vám, pane, že dbáte na naši pracovitost.
- DAN: Prosím? Chtěl jsem se jenom zeptat, kdo je tady šéf.
- MUŽ: *(si myslí, že si z něj Dan utahuje)* Vy, pane, kdo jiný.
- (Zprava náhle přichází Šéf stanoviště v červeném tričku. Míří rovnou k Danovi. Vypadá jako tzv. úspěšný člověk.)*
- ŠÉF: Hej, ty! Co tu děláš?
- DAN: Mám tu začít pracovat. Vy jste tu šéf?
- ŠÉF: Jsem velitel pracoviště B7. Ukaž mi papíry... Ano, seš tu správně. Jdi se převléknout, takhle bys nám tu jediné plašil lidi. Tam do šatny.
- DAN: Žádnou jsem po cestě neviděl. Kde je?
- ŠÉF: Tam ta drátěná kukaň. Ve schránce číslo 457 jsou tvoje věci.
- DAN: Ale vždyť přes to jde vidět!
- ŠÉF: Snad se nebudeš stydět? Tady si všichni hledí své práce, žádná ženská nemá čas, aby po tobě koukala. Navíc, utužuje to kolektiv! Tak dělej.
- DAN: *(neochotně)* Už jdu. *(Jde do klece, otevírá svoji schránku, ze které vytahuje sytě zelené tričko, chvíli si ho prohlíží, jako by si na něco vzpomněl, a převléká si jej)*
- ŠÉF: Tak ty jsi ten nový na tomhle stanovišti. Pojď sem, ukážu ti tvoji mašinu. *(vede ho ke stroji)* Říká se tomu „kolotoč“. Budeš mít na starost tyhle zásobníky. Musí v nich furt být tyhle plata, do kterých tady ti *(ukazuje s neskrytým odporem na pracovníky)* u toho pásu dávají součástky, a mašina to celý zadělá dalším platem. Jasný? Pokud to „vyschne“, je to na tebe, tak dávej pozor! Jo a moc se s nimi nevybavuj, dokážou být dost depresivní, když se s nimi snažíš bratříčkovat. Já je znám moc dobře, parchanty. Pamatuj, že jsi výš! Tak zatím.
- DAN: Mějte se. *(při primitivní práci se začne okamžitě nudit a snaží se nahodit konverzaci, i když všichni ostatní celou dobu zarytě mlčí)* Zdravím, já jsem Dan, žádnéj pán, hah! *(Bez odezvy, pouze odmítavé pohledy. Poté Muž neochotně odpoví.)*
- MUŽ: Zdar, já sem Jirka. Sorry za to nedorozumění předtím.
- DAN: V pohodě. Jak jsi to vlastně myslel?
- MUŽ: No, měl si červený triko, tak sem myslel, že došel někdo z těch hodně vysokých...

- DAN: *(Strojeně se snaží o familiárnost.)* To si děláš prdel, že se k šéfíkům chováte takhle? *(dělá světáka)* Na ty musíš být přímej, vole, hnedka ti pak přidají!
- MUŽ: *(Rozhlíží se, jestli je někdo neposlouchá, poté s náhlou prudkostí.)* Drž hubu! Tomuhle ty vůbec nemůžeš rozumět.
- DAN: Ježiši, se snad něčeho bojíš? A proč je na vás Šéf takovej? Přijde mi, že docela makáte.
- MUŽ: Nebýval takovej. Ale pak ho povýšili... Tady se povyšuje za trest. Něco to s tebou udělá. Vyčlení tě to z kolektivu. Začneš bejt hajzl, bonzovat na nás úplný blbosti... A vynucovat si, abysme se k tobě chovali jako k japonskému císaři. Tady už nejde o love, ale o tvou duši!
- DAN: Cože? A já jsem jako taky hajzl, když mám zelený triko a ne šedý jak vy?
- MUŽ: Ne. Jednak bereš stejně a taky děláš v podstatě to stejný jak my, jen zodpovídáš za chod celý mašiny. Šedýho nepovýšej, ale zelenej k tomu má nakročený, proto se s tebou Šéf tak bavil. Dej na to pozor, varuju tě. Je to ve tvým vlastním zájmu. Spálí tě to... zevnitř. Jakoby tě samotnýho zpracoval „kolotoč“. Býval tu jeden týpek... ale co, dyť je to jedno.
- DAN: *(se smíchem)* No, jste tady celkem sranda lidi. Ty kecy mě začínají bavit, myslím, že tady nějakou tu chvilku vydržím.

III. SCÉNA: DAN, SLEČNA

(Scéna stejná jako ve 2., ale pomocí světla přeměněná v interiér disco klubu. Zelené příšeří, ze stroje jakási obří „disco koule“ se světly, která se všemožně mění a různě nasvěcují taneční parket. Klec přeměněná v bar. Pracovníci převlečení do civilu, postávají u baru nebo tancují na parketu. Dan v civilu, stojí u baru a tváří se netrpělivě, jako by na někoho čekal. Hudební téma scény: Rob Dougan – Clubbed to Death.)

- SLEČNA: *(Přichází vyzývavě oblečena zprava přes parket, pohybuje se svůdně v rytmu hudby. Setká se s Danem očima, pohled nepřeruší, dokud k němu nedojde.)* Ahoj.
- DAN: Tak jste přece jen přišla.
- SLEČNA: Svoje sliby plním. Pak už je na tom druhém, aby se snažil... A tykej mi, jsem Tereza.
- DAN: Dan. Te- no zvláštní shoda jmen, že? Mám čekat, že s tebou uvidím peklo? *(trapný pokus o „nabalovací“ vtip; na Danovi je vidět, že to nevyznělo tak vtipně, jak čekal, ale Slečna se vyzývavě usměje)*

SLEČNA: Očividně bys o to stál. Ale to bys mě nejdřív musel pozvat na panáka, džentlmene.

DAN: Promiň, moje duše se s tebou zapomněla. Co si dáš?

(Hudba sílí, až přehluší mluvené slovo – zde je možno použít songu „Derezzed“ od Daft Punk; Dan se slečnou pije panáka a poté jdou na parket tancovat. Stroj za nimi vytvoří vířící světelný kruh kolem nich, ostatní tanečníci se pomalu vytrácejí do tmy. Kromě těchto světél se úplně setmí, bar je přeměněn v postel a pár k ní dotancuje; již se objímá a líbá, poté krátký milostný akt v posteli stále za doprovodu „disco“ světél ze stroje a hudby, hudba i světla poté pomalu zanikají. Naprostá tma i ticho)

DAN: Na peklo to bylo moc krásný.

SLEČNA: To bude až zítra v práci, miláčku. *(Oba se srdečně smějí, její smích však najednou rychle odezní.)*

DAN: Copak je?

SLEČNA: To jsem ti zapomněla říct. Povýšili mě. Místo v kanceláři budu teď dělat vedoucího výroby.

DAN: *(najednou začne být slyšet jeho hlasitý tlukot srdce, zároveň je pomalu a decentně nasvětčován stroj uprostřed scény. Dan nezvládá svůj hlas, zní polekaně)* Proč jsi mi to neřekla? Proč?

SLEČNA: *(jejíž hlas zní najednou až démonicky)* Miláčku, děje se něco?

DAN: *(Vyskočí z postele, v šeru doklopýtá až ke stroji, před ním se sesune na zem a křičí)* Ne! Ne! NE!

IV. SCÉNA: DAN, MUŽ, ŠÉF, SLEČNA

(V tom okamžiku se zapne pronikavé denní světlo, jsme ve výrobní hale, Dan v zeleném pracovním tričku klečí před strojem, který obsluhují pracovníci; z postele je opět klec a Slečna je pryč; industriální zvuková kulisa)

MUŽ: *(starostlivě)* Seš v pohodě?

DAN: *(Chvíli neví, kde je)* Co? Já?

MUŽ: No. Najednou ses skácel na zem a začals křičet. Mám někoho zavolat?

DAN: *(vzpamatovává se)* Nemusíš, už je to dobrý... asi jsem usnul ve stoje. Byl jsem včera kalit, moc jsem nespál... *(s nadějí)* Asi se mi jen něco zdálo.

MUŽ: *(s obavou)* Jen aby. Bejval tu jeden týpek... ale co, to je jedno.

DAN: Asi bych potřeboval dovolenou. Nevíš, jak to tu s ní chodí?

MUŽ: *(se upřímně zasměje)* Hochu, já neměl dovolenou tak pět let... To bych musel bejt vejš. A to nechci.

DAN: *(zadumaně)* Občas mě napadá, jestli s tím trochu nepřeháníš... Třeba to není tak zlý, být tam nahoře...

MUŽ: *(Rychle chytí Dana za ruku.)* Takhle ani nemluv, rozumíš? Nepokoušej ďábla, tady i stěny mají uši...

(Zprava přicházejí Šéf a Slečna v červeném triku.)

MUŽ: *(s posvátnou hrůzou)* Co jsem říkal! Je tu!

DAN: *(s podivným klidem)* Tak to nebyl sen...

ŠÉF: *(s milým úsměvem)* Dobrý den. Tak jak se dnes pracuje, Danieli?

DAN: No, jako vždycky... jde to.

ŠÉF: Nevypadáš příliš nadšeně. Ale mohl bys být. Tady nová vedoucí výroby *(Slečna na Dana spiklenecky mrkne.)* mi tě doporučila na povýšení k nám... Prý máš schopnosti, které jsou pro vedoucího důležité. Co na to říkáš?"

DAN: No, já nevím...

SLEČNA: *(Šéfovi)* Dovolte, já ho znám. Ukážu mu, jak si vybrat správně... *(přejde svůdným krokem k Danovi a hodlá ho začít líbat)*

MUŽ: *(s francouzským klíčem v ruce jako s krucifixem se vrhne mezi Dana a Slečnu)* Ne! Nechtěj se stát jedním z nich! *(Šéf ho však obrovskou silou chytí a odhodí, jako by nevážil skoro nic)*

ŠÉF: Takovou sílu nad nimi můžeš mít, když se k nám přidáš! Tak mocný nikde jinde nebudeš.

SLEČNA: *(hladí Dana)* Tak nech si říct. Mám tě přece ráda, chci jen tvoje dobro.

DAN: *(omámeným, rezignovaným hlasem)* Ano...

SLEČNA: Tak je to správně. A teď ti ukážu peklo... *(s těmi slovy se stroj s ohlušujícím rachotem otevře a Slečna a Šéf s Danem mezi sebou vcházejí do rudého žáru, který z něj sálá; stroj se za nimi zavře)*

MUŽ: *(pomalu a bolestivě se zvedá ze země, najednou působí opravdu staře, jako by mu bylo tisíc let; s „bolestí celého světa“)* Býval tu jeden týpek... ale co už, to bylo tak dávno...

HRA

OSOBY:

MUŽ 1

MUŽ 2

(Stroze zařízená kancelář, dělá dojem výslechové místnosti. Uprostřed čtvercový stůl na jedné noze, na němž je jakási šachovnice se zvláštními figurkami v podobě všeho možného: lidských postav, dopravních prostředků, budov i abstraktních tvarů, pravděpodobně symbolů. U stolu dvě židle, jedna zprava, jedna zleva.)

(Na židli vpravo sedí Muž 1. Vypadá elegantně, má na sobě dokonale padnoucí oblek a černé sluneční brýle. Kouří doutník. Občas pohlédne na hodinky, nevypadá však, že by ho uběhnuvší čas nějak zvlášť trápil. Po asi dvou minutách znovu pohlédne na hodinky, poté na dveře vlevo. Pokrčí rameny na znamení „nedá se nic dělat“, zvedne figurku v podobě autobusu a přesune ji o několik polí. Znovu čeká, pokouje. Začíná být netrpělivý. Posléze s povzdechem zvedne figurku v podobě rodinného domku, v tom se však ozve důrazné zaklepání. Muž se ironicky pousměje, s uspokojením vrátí figurku na původní místo, a hlubokým hlasem vyzve hosta.)

MUŽ 1: Dále!

MUŽ 2: *(vejde rychle, skoro škobrtne o práh. Má také oblek, ale vytahavý a nepříliš dobře padnoucí; jeho tváře pokrývá strniště)* Dobrý den, jsem tu správně na oddělení 22?

MUŽ 1: *(s úsměškem)* Kde jinde byste také mohl skončit. Čekal jsem vás.

MUŽ 2: Velice se omlouvám, že jdu pozdě, ale před nosem mi ujel autobus.

MUŽ 1: Velice politováníhodné, skoro jsem začal bez vás. Přišel jste na poslední chvíli. Posad'te se, prosím.

MUŽ 2: *(v rozpacích)* To snad ani nebude nutné, to vyřizování nebude trvat moc dlouho, doufám.

MUŽ 1: *(pobaveně)* To záleží jen na vás. Jen se posad'te. *(nabízí židli)*

MUŽ 2: Děkuji. Ukážu vám ty lejstra. Jen tady na stole udělám trochu pořádek... *(Učiní gesto, jako by chtěl figurky odhrnout stranou, ale Muž 1 jeho ruku pevně chytí a zadrží.)*

MUŽ 1: Ne. Vy jste tady na oddělení asi poprvé, že?

MUŽ 2: *(nechápe, vytrhne svoji ruku ze sevření Muže 1)* A-ano. Pusťte mě.

MUŽ 1: Omlouvám se, ale uškodil byste sám sobě.

MUŽ 2: Tady máte ty papíry. *(podává papíry)*

- MUŽ 1: Nechte si je, tady jsou bezcenné. Nebudeme je potřebovat.
- MUŽ 2: *(dopáleně)* Víte, jak dlouho mi trvalo, než jsem je sehnal? A vy je teď nechcete. Co tu tedy budeme dělat? Zahrajeme si šachy nebo co?
- MUŽ 1: *(s úsměvem)* Konečně tomu začínáte rozumět. Jste na tahu.
- MUŽ 2: Jak, prosím?
- MUŽ 1: Je snad jasné, že zadarmo ten dům zpátky do vlastnictví nedostanete. Propadl Společnosti; dobře víte, že jste nesplatil hypotéku včas. Společnost vám ale, jako každému klientovi, dává možnost vyhrát ho nazpět.
- MUŽ 2: Hrou v šachy?
- MUŽ 1: *(unaveně; sundává si brýle, bez nich vypadá mnohem „lidštěji“)* Ušetřete mě toho věčného vysvětlování... Udivuje mě, jak málo lidí čte smlouvy, které se Společností uzavírají. Podívejte, nebudu se příliš snažit, budete to mít relativně snadné. To je vše, co pro vás můžu udělat.
- MUŽ 2: Pardon, ale srandu si tady ze mě nikdo dělat nebude. Jdu pro svého právníka. *(zvedá se ze židle, chce odejít)*
- MUŽ 1: *(klidně, znovu si nasazuje brýle)* Pane, odejít v průběhu hry je zakázáno. Nenuťte mě použít donucovací prostředky. *(zvedne figurku ženské postavy a drží ji ve vzduchu)*
- MUŽ 2: Na ty vám seru! Tohle je vydírání! A opovažte se mě dotknout, říkal jsem manželce, kam jdu. *(jde ke dveřím)*
- MUŽ 1: *(s povzdechem)* Nemám z toho radost, ale musím to udělat, abyste mi uvěřil. *(Figurku, kterou držel v ruce, náhle hodí na zem.)*
- MUŽ 2: *(se zasměje, úsměv mu však ztordne na tváři, když mu na prahu místnosti zazvoní mobil. Zvedne ho)* Miláčku? Ty sis právě zlomila nohu? *(jeho vystupování se náhle změní, celý se scvrkne, v náhlém tušení něčeho strašného se s mobilem u ucha pomalu otočí k Muži 1)*
- MUŽ 1: *(s profesionálním klidem)* Řekněte jí, že se na ni přijedete podívat do nemocnice, až vyřídíte věci ohledně hypotéky.
- MUŽ 2: *(do telefonu)* Přijedu... jsem teď v kanceláři, něco tu dořeším a přijedu za tebou. Zatím... Pa... *(položí hovor)*
- MUŽ 1: *(s úsměvem vrátí figurku ze země na šachovnici)* Tak, a vše je zase tak, jak má. Musí v tom být pořádek, víte? Vrátime se k naší partii, prosím.
- MUŽ 2: *(Beze slova a bledý jako stěna usedá zpět ke stolu. Opona.)*

RODINKA

OSOBY:

OTEC

MATKA

DĚDA

DÍTĚ – čtyřletý chlapec

(Velký pokoj rodinného domu. U zadní stěny jídelní stůl se čtyřmi židlemi, vpravo kuchyňská linka, vlevo, blíže k divákům, pohovka. V pozadí scény nad stolem jediné okno, zatažené neprůhlednou záclonou. Celý pokoj je jakýsi ošuntělý, na veškerém zařízení pokoje je poznat, že se používá již dlouho a je zastaralé. Stěny jsou natřeny nepřírozenou nazelenalou barvou, kterou se barví spíše sklepy než byty, a jsou oprýskané.)

(Matka vaří na kuchyňské lince. Děda sedí na pohovce a kouká na okno, vypadá zamyšleně. Matka začne nosit na stůl.)

MATKA: Rodino, oběd! *(Zprava radostně přibíhá Dítě následováno Otcem. Všichni kromě Dědy, který nereaguje, se usazují ke stolu a s chutí se pouštějí do jídla. Rodinná idyla, nikdo si dlouho nevšímá, že jedna židle zůstala prázdná.)*

MATKA: *(znenadání si to uvědomí)* Dědo, vystydne ti polívka!

OTEC: *(směje se)* Včera ještě hluchej nebyl.

DÍTĚ: *(radostně)* Dědóó, póólívká!

DĚDA: *(Najednou v jakémsi záchvatu zuřivosti, který změní celé jeho poklidné důchodcovské vzezření, vystupují mu žíly, rudne.):* AAAAAAA! Už dál nemůžu! *(Rychle vstává a vrhá se na stůl, snaží se na něj vylézt a dostat se k oknu, přitom mimoděk shazuje talíře na zem.)* Řekněte mu to! Řekněte mu to!

OTEC: NE! *(Zprvu šokovaný, jeho veselost se mění v náhlý strach, rychle však nabyde duchapřítomnosti a snaží se Dědu zpacifikovat.)* Dědo, klid! Uklidni se! Pamatuj na svůj tlak!

MATKA: *(zároveň s Otcem):* NE! Dědo, prosím! *(Také na ní jde vidět náhlý strach, vymění si rychlý pohled s otcem, který poté pacifikuje Dědu, rychle bere nechápající Dítě do náruče a chce ho vynést z pokoje, na prahu se však nerozhodně zastaví.)*

DĚDA: *(kterého Otec přemohl a posadil na pohovku, se při tom rozvzlykal a sesul se na ni):* Vždyť je... to... tak sprosté... c-celý život... před sebou... to-to přece nemůžete...

MATKA: *(od prahu, také v slzách)* Prosím tě, tati... Už jsme o tom přece tolikrát mluvili...

OTEC: *(matce)* Vezmi malýho pryč, já už to tady zvládnu. Promluvím si s ním.

DĚDA: *(vysíleně)* Nechoď, dceruško, nechoď...

MATKA: Promiň, tati, ale víš přece, jak jsme se domluvili... Vrátime se, až se uklidníš. *(Odchází, v náručí dítě, které celou dobu neplakalo, ale ani nedutalo a vše pozorovalo s očima dokořán.)*

DĚDA: *(Otcí s hořkostí a vzdorem)* Seš parchant. Je to všechno kvůli tobě, tys to vymyslel. Už tehdy jsem jí říkal, ať si tě nebere. Seš stejně bezcitnej jako ty hovada, který způsobily tohle peklo. Jaká škoda, že kvůli tý svý oční vadě nenarukoval. Třeba bys tam byl zařval jako všici ostatní, když na nás začaly padat ty bomby. Ty nejseš žádněj otec, fuj!

OTEC: *(přísně)* Tak dost. Teď jsi skoro zkazil něco, co jsme tu pracně budovali tři roky, a jen kvůli nějakýmu sobeckýmu záchvatu senility! Na naši dohodu si dobře pamatuješ. Shodli jsme se, že to tak bude nejlepší, protože je pravděpodobný, že až bude ve věku, kdy na to přijde sám, to bude na povrchu dost čistý na to, abychom mohli vylízt. To, že ty už tu nebudeš, tě neopravňuje k tomu, abys mu zničil dětství. Na rovinu ti říkám, že jestli se to bude ještě jednou jedinkrát opakovat, zabiju tě.

DĚDA: *(ironicky)* A co uděláš s mrtvolou, narveš mě do špajzu k zásobám? He?

OTEC: *(klidně)* Jenom když budu muset. *(mrzí ho, co předtím řekl, smířlivě)* Promiň, tati, jestli ti tak ještě můžu říkat... Nechtěl jsem tě urazit. Chápu, že tě žere, že už se ven nikdy nepodíváš, ale to, cos dneska udělal, bylo dětinský. Tobě by to nijak nepomohlo, a to dítě na to ještě prostě není dost starý. Pamatoval si náš starej dům, kdo ví, co z něj zbylo, ale zařídili jsme to tady hodně podobně, a on tehdy nepoznal rozdíl, když jsme se schovali sem... Pamatuješ si ještě, jak mi řekl, že je to v dané situaci ten nejlepší nápad? Tehdy jsi byl na svýho zetě hrdej. Ale ty tři roky tady dole se na nás na všech dost podepsaly. No co, kluk roste jak z vody, v dětech jako on, je naše budoucnost...

DĚDA: *(dojat)* Pojď sem, synu... *(obejmou se, odchází spolu ze scény)*

(Zešeří se. Na prázdnou ztemnělou scénu přichází zprava Dítě a opatrně nahlíží do místnosti. Když se ujistí, že je samo, přejde ke stolu a vyleze na něj. Chvilí váhá, pak ale odhrne záclonu. Za ní žádné okno není, pouze neporušená stěna. Dítě se lekne a utíká ze scény.)

KATEŘINA MENCLEROVÁ

studentka 2. ročníku oboru Divadelní dramaturgie

„Šest let v Brně.“

MĚSTO. HOŘE. KUŘE. STAVENÍ.

OSOBY:

LUCIE

MATĚJ

STAROSTA

VÝČEPNÍ

(Typická valašská světnice ve vesnické chalupě odpovídající skoro všem stereotypním představám lidí z města. V místnosti vybaluje zavazadla Matěj, asi třicetiletý muž. Dveřmi do pokoje doléhá z kuchyně hlas Lucie, taky kolem třiceti.)

LUCIE *(Přichází s freneticky nadšeným výrazem, v rukou má staré harampádí.)* Podívej, našla jsem tady i původní vybavení! Tenhle starý hrnec a hmoždír! Budeme si moct dělat vlastní máslo!

MATĚJ Odkdy si proboha vyrábíme vlastní máslo? A navíc... není hmoždír na bylinky a ne na máslo?

LUCIE Už zas ten tvůj sarkasmus. Však on tě tady přejde. Tak si budeme dělat bylinky. Sem se to docela hodí, ne?

MATĚJ No jo, to rozhodně.

LUCIE A nemysli si, tady budeme jíst zdravě. Budu pěstovat zeleninu, brambory... ani do obchodu chodit nebudem muset.

MATĚJ Aha. A kdy se z nás, prosím tě, stali vegetariáni? Já že jsem si asi nějak nevšiml.

LUCIE Matěji! No tak. Nějakou tu slepici tu taky mít můžem.

MATĚJ Jo slepici. Takže vajíčka na měkko, volské oko, vajíčka na tvrdo, vaječný řízek...

LUCIE Ale já ti přeci maso v obchodě koupím, když budeš chtít.

MATĚJ Tak tos mě uklidnila. A co prasátko že bychom chovali? Pak bysme měli zabíjačku, to je takové vesnické, to by se ti mohlo líbit, ne?

LUCIE *(Hodí po něm vyčítavý výraz, ale nenechá se rozhodit.)* No dobře, prasátko mít můžeš. Ale musíš se o něj starat ty. Já se takových zvířat bojím. *(Odchází do kuchyně.)*

MATĚJ *(Volá za ní do kuchyně.)* No tak to ještě že jsme se přestěhovali sem, kde je poměr pět zvířat na jednoho člověka.

(Lucie na tuto poznámku vyběhne z kuchyně a s hmoždířem v ruce, začne honit Matěje po pokoji. Chvilí spolu špásují, nato se ozve z vesnického rozhlasu úvodní znělka a následuje skočná dechovka. Obraz se rozplývá v růžové idylce pohledu na polku tančícího Matěje a Lucii.)

(Vesnická hospoda. Do zavedených zasedacích pořádků, kde každý má své místo a půllitr, přichází Lucie s Matějem.)

LUCIE *(K výčepní.)* Dva myslivce, prosím vás. A dvě kofoly.

VÝČEPNÍ *(S opovržením.)* Myslivce nemáme, to už se dvacet let nepije. A kofolu taky ne. Jenom kolu.

LUCIE *(Snaží se být milá.)* Aha. Tak dvě piva.

(Lucie s Matějem hledají stůl, kam by si přisedli. Nakonec si musí sednout sami ke stolu v rohu místnosti. Štamgasti je provázejí nepřátelskými výrazy.)

MATĚJ Hm, tak tady se asi neskamarádíme.

LUCIE Ale ne, to se určitě časem poddá.

(K jejich stolu přichází Starosta. Ani jeho výraz není zrovna příjemný, ale Lucie ho vítá s nadšeným očekáváním.)

STAROSTA Dobrej, vy jste ti noví? Ti z baráku po Kučerové?

LUCIE Ano, to jsme my. Koupili jsme dům po paní Kučerové.

STAROSTA Tak to si na chvilku přisednu, jo?

LUCIE Jistě, sedněte si. *(Vyskočí a přisouvá mu židli.)*

STAROSTA Tak podívejte. Nevím, jestli ste tam už byli, ale určitě musíte v nejbližších dnech zajít za Ludvou a nahlásit mu, kolik máte psů a ostatních zvířat.

(Lucie s Matějem na něj trochu nechápavě hledí.)

No snad máte psy, ne? Prasata? Slepice? Králíky?

(Lucie s Matějem vrtí hlavami).

No tak pokud nemáte, musíte si koupit aspoň jednoho psa. Jinak vám přidělíme nějakého obecního.

MATĚJ *(Vybuchne ve smích.)* Obecního psa? To existuje?

STAROSTA *(Zcela vážně.)* No jistě. Takže k Ludvovi půjdete o toho obecního psa zažádat. No a pak taky se připsat na rozpis, kdy budete uklízet před kostelem. Mši máme každou neděli v sedm ráno, ve všední dny v šest večer. Tak prosím vás nechod'te pozdě, ony ty vrzající vrata vždycky faráře tak rozhodí, že už tu mši často není schopen dokončit.

MATĚJ No víte, my vlastně....

STAROSTA Ani mi neříkejte, že nechodíte do kostela.

LUCIE *(Snaživě.)* Jistě, my se s tím panem Ludvou domluvíme.

STAROSTA No takže jsme domluveni. Jo a ještě jedna věc, radši tady s tím vaším autem moc nejezděte. Aspoň ze začátku. Ono to zbytečně provokuje.

LUCIE *(Už s výrazně opadajícím nadšením.)* Dobře. Tak se nezlobte.

STAROSTA Tak se mějte. Naschle.

(Kuchyně. V ní Lucie nervózně chystá oběd, všechno jí padá z rukou, až ji najednou ovládne vztek, hází věcmi po zemi, chvílemi se kontroluje, ale hněv propuká znovu. Přiběhne překvapený Matěj.)

MATĚJ Co se děje, proboha?

LUCIE Ty zasrané knedlíky! Odmítají držet pohromadě! Co to je kurva tohle?

(Mává vztekle Matějovi před obličejem rozpadajícím se knedlíkem divného tvaru.)

Jsem k ničemu. Jsem úplně nemožná! Nic neumím. Ani knedlíky ti neumím udělat. Obyčejné knedlíky! A ty to přitom tak chceš!

MATĚJ *(Snaží se ji utěšit.)* Kdes na to přišla, že chci knedlíky, proboha? Mně jsou nějaké knedlíky úplně jedno přeci. Na tom vůbec nezáleží.

LUCIE *(Plačtivě.)* Ale záleží. Na všem záleží. Potřebuješ zázemí. Potřebuješ dokonalou domácnost. A já nic z toho neumím vytvořit. Tak se pak nemůžu divit, že musíš...

- MATĚJ Klid, Lucko, klid. O nic nejde. Nebudeme teď nic zase začínat. Dneska si uděláme brambory a knedlíky příště koupíme. O nic přece nejde.
- LUCIE *(Škytá.)* Ale když... já bych aspoň... aspoň ty knedlíky bych chtěla umět. Ale tak... třeba... třeba bych ti mohla upéct bábovku. Víš. Tu jak jsem ti dělala minule na narozeniny.
- MATĚJ No vidíš. Tak uděláš bábovku. Nó, všechno bude dobrý, uvidíš. Vždyť se podívej, jak to tu máme hezké. Bude nám tu volněji než ve městě. Všecko se zlepší.
- LUCIE *(Pookřeje, pozvolna přistupuje na Matějovo uklidňování.)* Že jo? A zítra nám navíc přivezou ty muškáty.
-
- (Opět vesnická hospoda. U stolu v rohu sedí sama Lucie, už značně opilá.)*
- VÝČEPNÍ Ještě jednu zelenou?
- LUCIE Jojo. Díky. Ale prosím vás, co všechny ty žáby tady? Dyť to se nedá vydržet. Nemůže je někdo někam uklidit? Dělá se mi z toho zle.
- VÝČEPNÍ Co prosím? Jaké žáby?
- LUCIE Ale jděte, vždyť jsou všude kolem. Hnusné slizké ropuchy. Odporné. Nafukují se a zase splasknou. Nafouknou a splasknou. Hnus! A všechny na mě nenávistně čumí. No nemyslete si, vy se mně taky nelíbíte! Tak nečumte a hleďte si svého! *(Křičí po ostatních hostech.)*
- VÝČEPNÍ Slečno, není vám něco? Nepotřebujete něco?
- LUCIE Já bych toho potřebovala. Ale místo toho... musím se smířit. Smířit se. Ale to přece nestačí. Ne na celý život.
- (Propadá zuřivosti a vykřikuje opět přes celou místnost.)* Kva! Kva! Kva! Já za to přeci nemůžu, nemůžu za to, že to nejde.
- (Opět se trochu uklidňuje a mluví tichým hlasem k Výčepní, která je v rozpacích.)* Promiňte, já... víte, já jsem si myslela, že se to tady všechno zlepší, ale je to jenom horší. Ten klid to všechno jenom umocnil. A navíc ty žáby všude, člověk se do toho slizu propadá a nemůže ven.
- VÝČEPNÍ No my už stejně budeme za chvíli zavírat. Tak se půjdete vyspat a ráno bude zase líp.
- LUCIE Aha. Tak to si dám ještě panáka. Posledního. *(Výčepní odchází, Lucie si toho nevšimne.)* Víte, já už s tím nemůžu... Snažím se být optimistická, nějak mu to vynahradit...

nový život a tak. Tak nějak čistý, víte? Odstříhnout se od toho všeho. Ale copak to jde? Zkusila jsem všechno možné... čínskou akupunkturu. Čínské čaje. Čínské doktory. České doktory. Ale nic nepomáhá. Prostě to nejde a už to nikdy nepůjde. Ale já bez toho nemůžu žít. A on... tvrdí, že mu to takhle stačí. Že to není nutné. Že je to jenom trapná společenská... no ta... jak tomu říká... společenská konvence! Pche! A pak zjistím, že už dávno někde s nějakou jinou... která mu to asi může dát...

VÝČEPNÍ Tak my už vážně budeme zavírat, slečno. A kde vůbec máte toho vašeho? Staví se pro vás?

LUCIE Ale kdepak! Nestaví. Kdoví jestli se vůbec vrátí. Odjel. Jel za nima.

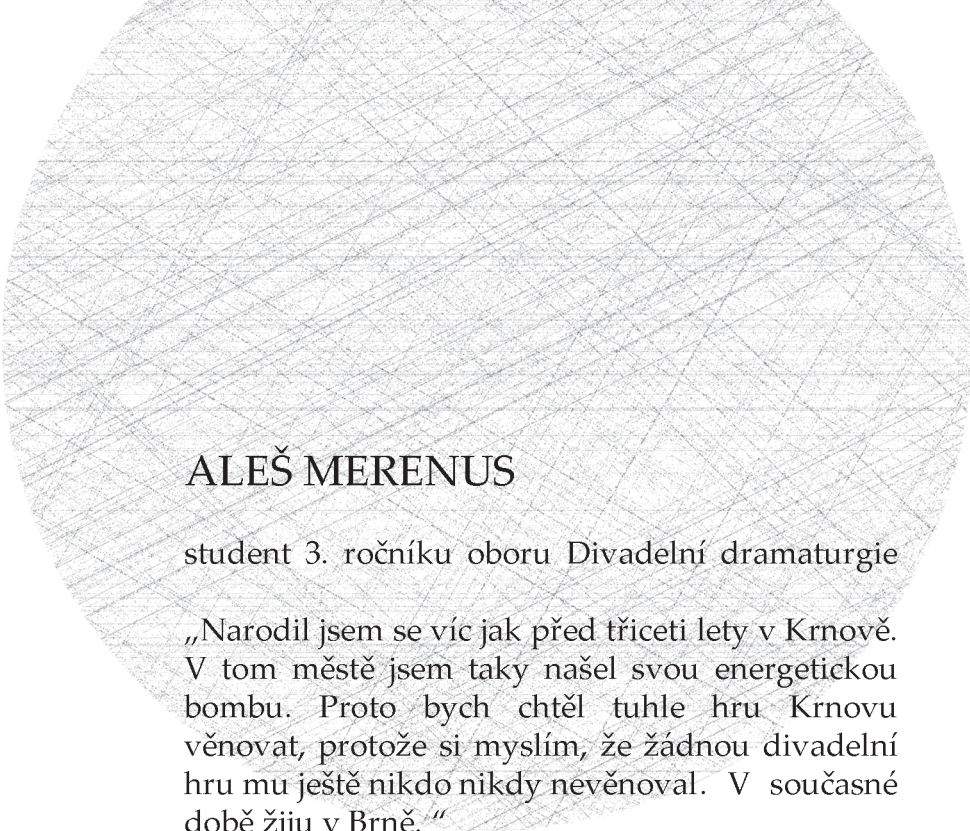
(Místností se rozléhá stále intenzivnější, až ohlušující kvákání žab.)

...

(Světnice. Na zemi sedí Lucie v pozici lotosového květu, telefonuje s kamarádkou, je tedy slyšet jen její část hovoru.)

LUCIE Tak podívej se, Peťo, já už ti nebudu pořád dokola vysvětlovat, že se na to máš vykašlat. *(Pauza)* No ano, na tu práci i na Viktora. Takhle se to vážně dál už nedá. Prostě to nemá smysl. No. *(Pauza)* Jo, rozumím. Já tomu rozumím, taky jsem byla taková. Ale poslyš, to ti všechno dojde tady, kde jsi stranou všeho. Tady si teprve pročistíš svou čakru a uvědomíš si, co od života chceš. *(Pauza)* Čakru, přeci. No tím tuplem bys měla přijet. Vážně. Mohly bychom si tu třeba založit farmu. Víš takovou tu pro ty z města, co se chtějí vracet k přírodě. No ale to je jedno, to předbíhám. Takže Peťo, podívej, ty teďka přestaneš brečet a přijedeš. Budeme vstávat ráno, uděláme pozdrav slunci, budeme meditovat na zahradě a ono se to všechno pěkně pročistí, prodýchá, víš? *(Pauza)* Matěj? Jojo, ten tu teď není, ale přijede. Ale to nevadí, máme tu pokoj i pro hosty. *(Pauza; rozčileně; vztekle bere do rukou čínské meditační kuličky a pohybuje jimi v ruce)* Jak kdy? Copak já vím kdy? Prostě přijede někdy. Já se ho neptám přesně na vteřinu, kdy přijede. Já tu mám své práce kolem baráku dost, já se nenudím. *(Pauza)* Tak se mi to líbí. A kdy přijedeš? *(Pauza)* Ale né, ne až za týden, prosím tě, přijed' ještě před víkendem. Ne? No dobře, tak já tě budu teda čekat v to pondělí, jo? Tak ahoj! A dýchej, hlavně nezapomeň dýchat!

(Lucie chvíli ještě sedí na zemi v meditační poloze. Namáhavě vstává, jde k oknu, u něhož je postel. S pohledem ven na rozzářenou zahradu a s povzdechem vytáhne schovanou flašku a napije se vína.)

ALEŠ MERENUS

student 3. ročníku oboru Divadelní dramaturgie

„Narodil jsem se víc jak před třiceti lety v Krnově. V tom městě jsem taky našel svou energetickou bombu. Proto bych chtěl tuhle hru Krnovu věnovat, protože si myslím, že žádnou divadelní hru mu ještě nikdo nikdy nevěnoval. V současné době žiju v Brně.“

ENERGETICKÁ BOMBA ANEB POŠTA PRO TEBE

(Fantastický horor ze současnosti)

OSOBY:

GÁBINA: zrzka, sebevědomá, studuje a pracuje u toho v kavárně

ONDŘEJ: rád fotografuje, někdy se cítí hodně sám

BABIČKA: pořád něco hledá

DUŠAN: dělník po čtyřicítce, opuštěný se svým šroubovákem

VĚŠTKA: poslední ztělesnění satana v Čechách

JINDŘICH: anděl z rudého nebe

A

VĚŠTKA: Dobrý večer. Jsem hrozně, hrozně ráda, že jsem s vámi opět ve spojení, zlatíčka. Vy, kdo mě ještě neznáte, tak já jsem Markéta a jsem tady možná právě pro vás. Protože možná právě vy mě potřebujete. A je moc dobře, že jsme se potkali zrovna dneska, protože dnešek, žabičky moje fialové, je opravdu velmi magický. Dnes, pokud budete chtít, a já myslím že určitě ano, co?, s mojí pomocí konečně vyřešíte všechny svoje trable. Drahouškové moji, dnes večer jsme ve spojení, které mi umožní poslat vám energii, kterou tolik potřebujete, na kterou už tak dlouho čekáte. Energii, která vám opět dodá sílu, která vás naplní odhodláním a přinese světlo do vašeho života. Přesně za dvě hodiny nastane přesně ta chvíle, ten okamžik, kdy vám pošlu zásilku, která vás definitivně postaví na nohy.

B

GÁBINA: Jo, vlastně ho pořád chci... ale po tom, co mi proved už s ním nemůžu bejt.

ONDŘEJ: *(Hodí kámen do vody a ostříkne jím Gábinu. Na hladině se udělá velké kolo.)* Můžu si tě vyfotit?

GÁBINA: Je tma. Stejně ani nemám zájem. Je to pitomý.

ONDŘEJ: Líbí se mi tvoje tvář... rád fotím hezké věci.

GÁBINA: Líbím se ti? Stejně už je moc tma.

- ONDŘEJ: *(Hodí další kámen do vody.)* Za chvíli vyjdou hvězdy. A i kdyby ne. Chci si tě vyfotit. *(Vytáhne mobil z kapsy.)* Tvoje hlava svítí i ve tmě. Víc světla ani nepotřebujeme.
- GÁBINA: Ondro, víš, proč jsem tady... víš, proč jsem tady s tebou?
- ONDŘEJ: Jo. *(Cvakne spoušť a objeví se první záblesk.)*
- GÁBINA: *(Hodí kámen do vody těsně před něj.)* Víš, kam ta řeka teče?
- ONDŘEJ: Jo, vím. Mělas pravdu, už je moc tma. *(Dívá se na displej.)*
- GÁBINA: Ne, ty to nechápeš. Jsem tady, abych si vyčistila hlavu, ale ta voda mě chce vodnýst zpátky. Do toho ohně. Chápeš to, že tvoje fotky jsou úplně nanic. Nemůžu se fotit, když tady nejsem. Zabalíme to.
- ONDŘEJ: Ještě chvíli, právě vyšla hvězda. Zkusím to ještě jednou. *(Ozve se zvuk spouště a objeví se druhý záblesk fotoaparátu.)*

C

- VĚŠTKA: Dnes je přesně ten správný den. Den, kdy se může změnit – naprosto od základu – váš život. Za několik desítek minut nadejte ten pravý okamžik... a já vám pošlu éterem svoji zasilku – energii, sílu, chuť, touhu, životní sílu. Sílu, kterou mi dává luna. Ta velká a čarovná luna, co umí zvednout hladinu moře. Takovou má sílu. Nevěříte? No, zlatíčka – proč by luna nemohla pomoci i vám? S vašimi problémama? Proč by luna nemohla postavit na nohy i vás – vás, zlatíčka, co máte tělo z devadesáti procent složené z vody. Ano, luna vás zvedne jako moře a pošle vám pěnivý polibek plný síly, který zacelí vaše rány – jak se říká – na těle i na duši. Na to vezměte jed, zlatíčka.

D

- BABIČKA: *(Babička chodí po bytě a něco hledá.)* Já to snad nenajdu. *(Otevře skříň.)* Tady jsem to vždycky měla. A není to tu. Ale kde to je? Kde to krucipísek je? *(Zamyslí se.)* A co to vlastně hledám? *(Jde ke stolu. Najde na něm papírek.)* Párek v rohlíku, tři nohy, 5 rohlíků, brambůrky, vybrat peníze na kartě 4 tisíce. No jo. Kde mám tu kartu? *(Chvilí sedí, pak se zvedne a jde hledat. Hledá znovu na úplně stejných místech jako předtím.)* To jsem blázen. Tady to přece vždycky bylo... Že by mi to někdo ukradl? Ale kdo? Vždyť jsem tady pořád sama. *(Zamyslí se.)* Co to hledám? *(Zamyslí se. Jde ke stolu a čte.)* Párek v rohlíku... *(Zamyslí se.)* Ale kde teď koupím párek v rohlíku? *(Zamyslí se.)* Já jsem nějaká rozhozená. A kde je vlastně Ondra? Musím mu dát kapesné, aby netrpěl hladu. *(Jde a hledá na stejných místech.)* Tady jsem to přece vždycky měla. To je mi záhada. *(Zamyslí se.)* A co to vlastně hledám? *(Jde ke stolu a čte.)* Párek v rohlíku, tři nohy... *(Najednou zjistí, že na stole leží karta.)* Co tady dělá ta karta? *(Překvapeně se na ni dívá. Ozve se hluk za oknem.)*

Kdo je tam? (*Letící kámen bouchne do skla.*) Haló? (*Smích. Jde k oknu.*) Děcka. (*Vydechne si a spokojeně se dívá do inkoustově tmavé noci.*)

E

DUŠAN: (*Sedí v montérkách a pije pivo. Dopije flašku a grgne si.*) To mě sere. (*Jde a zapne televizi, kde zrovna běží hokej. Chvilku se dívá.*) Čučkaři. (*Přepne kanál, kde běží jiný hokej. Chvilí se dívá.*) Čučkaři. (*Chce přepnout program, ale najednou jeho pohled sklouzne na dveře.*) Já vám ukážu. (*Rychle vytáhne dveře z pantů a položí je na stůl před televizí, kde zrovna někdo vstřelil gól.*) Čučkaři. (*Vytáhne obrovské stopky a položí je na stůl. Natáhne je. Z montérek vytáhne šroubovák. Zmáčkne stopky a bleskově vymontuje kliku. Levačkou vypne stopky.*) Kurva, furt jsem dobrej. (*Odloží dveře a kliku na zem. Z kuchyně přinese kráječ. Podívá se na obrazovku.*) Čučkaři. (*Přepne program. Běží tam nějaká telenovela.*) Píčovina. (*Přepne na závod formulí jedna. Usměje se, popadne kráječ, zapne stopky a začne ho rozmontovávat, ale pořeže se.*) Kurva. (*Jde k dřezu a strčí ruku do vody.*) Áaaaaaaaaa... (*Televize se sama přepne.*)

F

VĚŠTKA: A už tady mám prvního človíčka, který potřebuje moji pomoc. Je to drahoušek pan Dušan. No prosím, a pak že se na tyto pořady dívají jenom ženy. Takže já budu hádat, dušinko. Už nějakou dobu žiješ sám, bezdětný a bez ženy. Ale nebylo to tak vždycky. Že ne? Opustila tě přítelkyně i s děckem, i s malým Františkem, který ani nebyl tvůj. Přesně tohle mi říkají karty, mečová královna, tady to vidím. Není to tak? Ale no tak, za to se přece nemusíš stydět. Na tom není nic k stydění. Stydět by se měla hlavně ona, že tě nechala na holičkách, když jsi zrovna přišel o práci. Tolik smůly najednou, zlato. To by zacvičilo s každým. Obzvlášť, když jsi byl dlouho ten nejlepší v celé fabrice. Vedoucí tě všem dával za vzor. Říkal: Vemte si příklad tady z Dušana. Ten se s šroubovákem snad narodil. A jezdili se na tebe dívat delegace až z okresu. Chválili tě. Byl jsi třikrát za sebou vyhlášený nejlepším pracovníkem podniku. Tvoje fotka dokonce visela na, vlastně dost nevkusné, rudé tabuli cti. Zlato, to byly časy, to byla tvoje hodina. Ale co se pak stalo? Co se změnilo? Ano, už to tady vidím. Na okres přišli jiní. Staří soudruzi odešli a místo nich přišli mladí žraloci v pěkných tvídových oblecích. Všecko se začalo houpat. Mistr, který tě vždycky všem dával za vzor, raději odešel do předčasného důchodu, no nebylo to tak? Stejně měl rakovinu a brzo umřel. Místo dveří do vagónů jsi začal montovat dveře do tramvají. Říkal sis: Dveře jako dveře, šrouby jsou všude. Ale to nebyla úplně pravda, že? Samé nýty, elektronika, maličké šroubečky. Svého šampióna mezi šroubováky jsi rázem mohl vyhodit. Kde byla tvoje pověstná rychlost? Nové postupy, nové nástroje, všecko přes počítač, dušinko. A žraloci pochopili, že starej Dušan, že ten starej milicionář Dušan musí vyletět na dlažbu. Chlapče, tak s tebou zametli. Ale dnes se všechno zase obrátí. Staneš se opět součástí společenství silných. Vrátí se ti síla a hrdost. Vrátím ti lidskou důstojnost. Hladina v tobě se už pomalu zvedá a až bude kulminovat... tak pochopíš, co se musí stát. Co musíš udělat, abys byl

opět šťastný, zlato. Už jsem s tebou ve spojení, už nejsi sám. Držím tě za ruku a už tě nepustím.

G

GÁBINA: Ondro... (*Otočí se.*) Ty máš takovej profláklej ksicht.

ONDŘEJ: (*Usměje se. Zazvoní mu mobil.*) Promiň. Halo? Ahoj babi... ne, dneska už nepřijdu... jo, peníze mám, neboj... zavolám ti zítra. (*Tipne mobil.*)

GÁBINA: (*Během telefonování.*) Tvůj obličej sem už viděla mockrát. Má ho každěj druhej. Není na něm nic... zvláštního.

ONDŘEJ: Promiň. Co jsi říkala?

GÁBINA: Dost mě otravuje, jak lhostejnej si ke svý rodině. (Nelíbí se mi, jak křičíš na bábinku.)

ONDŘEJ: Ne, říkalas něco jiného.

GÁBINA: Jo, říkala sem, že vlastně fakt nevím, proč tady s tebou ještě ztrácím čas. Koupím si letenku za 30 éček a dám se do pohody. Daleko vocaď.

ONDŘEJ: S tím Španělem?

GÁBINA: No a?

ONDŘEJ: Fakt? (*Chytne ji za ruku.*) Neumím být bez tebe.

GÁBINA: Seš nudnej. Pořád jenom kňouráš... A ty tvoje fotky, promiň, jsou taky nudný. Moh by sis je dát do rodinnýho alba a ukazovat je návštěvám. Tak sou nudný. (*Vytrhne se mu.*)

ONDŘEJ: Seš ostrá.

GÁBINA: A ty zas tupej. To je o dost blbější.

ONDŘEJ: Tobě fakt hrabe. To chceš, abych tě taky svázel? Co? To je to jediné, co tě vzrušuje? Rajcuje tě, když ti opalujou chodidla? (*Gábina po Ondřejovi hodí kámen. Zasáhne ho do hlavy. Ondřejovi vypadne mobil z ruky a žbluňkne do vody. Na hladině se objeví dva kruhy, jeden po kameni a druhý po mobilu. Gábina zběsile utíká pryč, na nebi vychází měsíc.*)

H

BABIČKA: (*Dívá se z okna.*) To je hrůza. Tak rozjívené děcka. Za chvilku mi vlezou až do pokoje a všechno tady rozbombardujou. Dneska děcka všechno zničí, úplně všechno. No jo, dřív byla jiná doba. To byly úplně jiné děcka. Měla jsem jich ve třídě přes třicet a stejně to šlo. Muselo to jít. (*Zamyslí se.*) Tady je ale svinčík. (*Vytáhne ze skříně vysavač a jezdí s ním po*

pokoji, pak ho uklidí do skříně. Podívá se na hodinky.) To už je tolik hodin? To abych si ještě rychle dala kafe. (Uvaří si v rychlovarné konvici vodu. Do kávy si dá dvě lžičky cukru a zalije ji vodou. Sedne si ke stolu.) To je hodin. Toto letí. (Dá si do kávy další dvě lžičky cukru.) Ale co, stejně už dneska nikam nejdu. (Zamyslí se.) A neměla jsem někam jít? (Podívá se na papírek.) Párek v rohlíku, tři nohy... (Zamyslí se.) Co je to za blbost? (Podívá se na kávu a dá si do ní další dvě lžičky cukru.) A co Ondra, já pro něho nic nemám. Musím mu zavolat, že pro něho nic nemám. (Vezme mobil a vytočí číslo.) Ahoj... (Zarazí se.) Jo to jsi ty... aha! Pavlíno, to jsem se spletla... a víš, že už ani nevím. Já jsem v poslední době taková nějaká celá rozhozená. (Poslouchá.) Já mám pocit, že tu byly nějaké děcka. Asi moji žáci. (Napije se kávy. Odporem se jí zkriví obličej.) Fuj!... ani káva už mi nechutná. (Poslouchá.) Asi mě chytá fantas, ale určitě tady někdo byl. Stoprocentně. Nějaké děcka... asi moji bývalí žáci. (Poslouchá.) Tak to máš pravdu, to asi nebyli moji žáci, ale nějaké děcka to byly. (Chce se znova napít kávy, ale na poslední chvíli se zarazí a jde hrnek vylít do dřezu.) Tak nic Pavlíno, ať moc neplatíš. (Poslouchá.) Néééé... já jsem volala tobě? A co jsem chtěla? (Podívá se na zem.) Já musím vysát, je tady svinčík. (Vytahuje ze skříně vysavač.) Už budem končit, ať moc neplatíš.

I

GÁBINA: *(Dojde k lavičce.) Já sem taková blbka. Proč si pořád všechno komplikuju. Kdybych aspoň byla lesba... chtěla sem si s ním prostě užít... bylo by to vpoho. Nic neřešit. Fakt nevázaněj úlet, nic víc. (Vytáhne z kapsy gumy.) To si můžu akorát nafouknout, do prdele. Místo aby mě furt fotil, měl mi šáhnout sem. (Sáhne si na prso.) Nebo sem. (Strčí si ruku mezi nohy.) To by mě fakt bavilo. (Pomalů si vyhrne sukni.) Copak mu fakt nedošlo, že žádněj Alfredo mě už dávno nerajcuje?! (Sundá si kalhotky. Zpoza keře vystoupí Jindřich a upřeně sleduje práci jejích prstů.) Místo toho mě měl chytit a laskat... všude... dýchat do všech koutů mého těla. (Masturbuje a dívá se skrz Jindřicha.) Ach, ach, ach, jo... to je ono. (Stále masturbuje. Jindřich obejde lavičku.) Ach, ach, jo, jo, jo... to je skvělý... (Jindřich jí poklepe na rameno. Gábina vykřikne a spadne pod lavičku. Jindřich si před ní čapne. Ze saka vyloví rudou knížku a podá ji choulící se Gábině.)*

JINDŘICH: Přišel čas, slečno, abyste vstoupila k nám.

J

VĚŠTKA: *(Dušan leží na posteli rovný jako prkno. Okno do pokoje je otevřené. Do černého nebe se vypaluje kruh měsíce.) A za chvíli nadejde tvoje chvíle, zlato. Už se to blíží. Cítíš to, zlato. (Nic se neděje.) Udělej stojku na hlavě! (Dušan vystřihne krásný stoj na hlavě.) Tak, a to je teprve začátek, drahoušku. Teprve začátek. Lehni! (Dušan se vrátí do původní polohy. Měsíc za oknem je pořád větší a větší. V jedné chvíli se přiblíží tak blízko, že úplně vpluje do pokoje.) Zvedni se! (Dušan se vztyčí jak voskový panák.) Jsi silný, moc silný. Teď už se konečně můžeš postavit té kurvě, která ti zahýbala, kde mohla. A šoustala ti za zády*

i se sousedem. Proč myslíš, ty čuráčku blbej, že ten tvůj kluk má tak hnědý voči. Úplně stejný voči jako tvůj parťák Ruda. A proč si myslíš, že má tak ploché nohy, co? A kdo má ploché nohy? Tvůj brácha má plocháče, stejně jako ty, gumo! Chápeš to?! Musíš, musíš jí ukázat. Musíš jí to udělat za všechny chlapy na světě, aby ji už nenapadlo se nechat otrkat nějakým jiným oslem než si ty. Musíš ji zkrotit. Ona se vrátí. Moc ráda se ještě vrátí. Nasedni! *(Dušan nasedne na Měsíc a dvakrát s ním obkrouží pokoj, pak vypluje ven. Všude je najednou tma a ticho, jenom obrazovka zrní.)*

K

GÁBINA: Ondro, Ondro. Kde seš? Já tě taky potřebuju... teď fakt moc. Kde seš? *(Pomalou prochází domem.)*

VĚŠTKA: Za chvíli bude tady, zlato. Za chvíli přijde tvoje chvíle. No tak, přece by ses nebál.

GÁBINA: Ondro. *(Zakřičí.)* Kdo to tam s tebou mluví? To je zas nějaký enderácký horor? Má to dost pitomej dabing.

VĚŠTKA: Postav se a jdi. Je tvoje. Jdi k ní, ať cítí to teplo.

GÁBINA: Di do hajzlu. Já se s tebou přišla usmířit, dát rozumnou řeč, ale na tydle pubertální krávovinu fakt nejsem zvědavá. To není cool. To není funny. To je stupido. *(Chce odejít, ale ve dveřích se objeví Ondřej. V ruce drží hořící pochodeň. Oba zmrznou v pohybu.)*

VĚŠTKA: Tak jdi, zlato. Zrzka je tvoje.

L

BABIČKA: To jsem nějaká celá rozhozená. *(Zapne televizi.)*

VĚŠTKA: Luna je naše matka. Dává nám sílu. Její oko vás najde všude. AŽ JSTE KDE JSTE.

BABIČKA: Co to je za fantasmagorie? *(Chce přepnout program, ale zarazí se.)*

VĚŠTKA: Přijde k vám až do domu. *(Přidá se otevře okno.)*

BABIČKA: To, to je přece Markéta.

VĚŠTKA: Co přijde, přiletí.

BABIČKA: Ale ta zestárla. A teď je v televizi. Vždycky chtěla být slavná... už v první třídě.

VĚŠTKA: A je tady.

BABIČKA: Co se pamatuju, tak s ní byly jenom problémy. Vždycky byla divná, taková zvláštní. Asi proto, že byla lesbička už jako malá. Pořád se mi dívala na prsa. Taková malá holka.

VĚŠTKA: TAK MĚ POSLOUCHEJ. Jsem velekněžka! Tvůj život je jako vlak. Narodila ses do nějakého kupé, projela stovky stanic a teď je třeba konečně zaplatit lístek, zaplatit za všechno. Tady je konečná. To je smrt. Vlak jede dál, ale už bez tebe. Dušinko, vyhod' tu starou kurvu ven. *(Dušan vpluje do pokoje. Sestoupí z Měsíce, vytasí šroubovák a jde jako voják do útoku.)* Zab ji. Vraž jí to do krku! Svini! *(V okně se objeví Jindřich. V pravé ruce svírá dálkový ovladač. Namíří ho na televizi.)* Ne, nepřerušuj spojení.

JINDŘICH: Je konec tvých bludů. *(Vypne televizi.)*

DUŠAN: *(Spadne na zem.)* Do řiti.

BABIČKA: Kdo jste? Co tady chcete? Vás neznám.

DUŠAN: Já... nejsem sadista.

JINDŘICH: Nechte ho jít, soudružko. Ten je od nás. Je to milicionář. *(Dušan vyskočí z okna.)*

BABIČKA: Vy nejste můj vnuk. Vy nejste Ondra. Kdo jste?

JINDŘICH: Paní Dobrovská. Já jsem učitel Jindřich a nesu vám poselství.

BABIČKA: Učitel? Taky jsem učila.

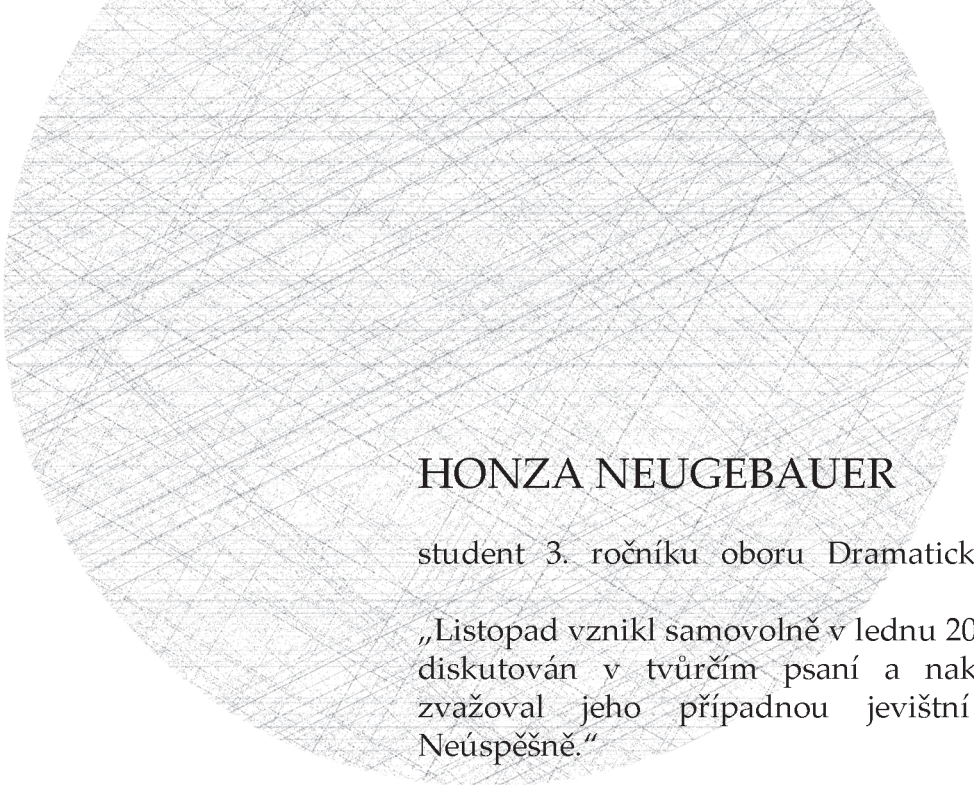
JINDŘICH: Ano, já vím. Já jsem váš bývalý žák. A taky učím malé děti jako kdysi vy mě. Já věřím v to, v co jste vždycky věřila vy. Já jsem komunista. *(Na nebi místo luny zasvítí červená hvězda.)* Já jsem váš nový vnuk. *(Vezme ji do náruče a odnáší ji do postele.)*

M

VĚŠTKA: *(Ondřej stojí v řece a vytahuje z vody mobil. Dívá se na něj. Najednou začne zvonit. Zvedne ho.)* Vrať se zpátky domů, zlato. Pojď, hladina už kulminuje. *(Ondřej se ponoří do vody.)*

Epilog

Z oblohy začnou padat do řeky stovky kamenů. Ve městě vybuchla sopka, o které nikdo nic nevěděl. Všem se uleví. Rudá hvězda splyne s lunou, takže se na nebi objeví líbezná varianta turecké vlajky.

HONZA NEUGEBAUER

student 3. ročníku oboru Dramatická výchova

„Listopad vznikl samovolně v lednu 2010, pak byl diskutován v tvůrčím psaní a nakonec jsem zvažoval jeho případnou jevištní realizaci. Neúspěšně.“

LISTOPAD

Představte si, jak tam v řadě

visí mrtví v starém sadě.

Ani vítr nezafouká...

Jenom sova krotká

s havranem se potká

tam

ve výšinách.

Ach...

Snad necítí strach.

Který dole čpí

z tlejícího listoví.

Pravidelně pod stromy

(to snad každý čekal)

vykopané jsou hroby.

A hrobař je hejkal.

Místo mluvy hýká,

samý kvíl a vzdech.

Chlupatý jak deka,

kožich plný blech.

V tlapách rum a rýč,

(ano, je to kýč).

V tom se ozve rána –
depka sklála havrana!
Z nebe žuchl na mramor,
než bys řekl „nevermore“.

Temná vzala si ho síla...
(polohová energie).
Sadem víří
krev a peří.

Tím však akce neskončila...
Hejkalova alergie!
Nebohému tvoru
soply letí z otvorů.

Teď mu něco zaskočí!
...úpěnlivě skučí...
...ukazuje... na záda?
...náhle rýč svůj popadá...
a...
rube se s ním do zad...
...
Nyní na zem pad.
...
On se asi...

Debil.

Teď už k věci.

Jsme tu přeci
v starém sadě,
tam kde mrtví
visí v řadě.

To byl ovšem pouze klam
gothic žánrem vyvolán.

Teď již jsme si jistí:
řeč zde byla o listí!

Lístky, pravda, visí z větví,
ale ještě nejsou mrtví.

Ačkoli... kdo ví –
třeba támhle ve větroví,
jeden list sní o dědovi.
Mladý Žilka právě vězí
v existencionální krizi...

Dědo Žilko kde jsi nyní?
Smutni jsou zde tvoji syni.
Připadám si tolik sám,
nikoho tady nemám.
Rodiče mi nerozumí,

jenom kárat, to mě umí!

Vlastně už je rozhodnuto –

ÁÁÁÁÁÁ!

Nezvládl to...

Když to ovšem spatřila

stará paní Žilková,

ze žalosti pro syna

v zoufalství též skočila.

ÁÁÁÁÁÁÁ!

A pan žilka?

Co má dělat?

Čekat až si pro strom přijde pilka?

Taky padá.

ÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁ!

Byla to jen chvilka,

a už to věděla celá jablůňka.

Co udělá v slámě sirka,

to spustila tato mýlka.

A tak jako jeden muž

listy si na sebe berou nůž.

ÁÁÁ!

Tato strašná rána
pohřbila havrana.

Ostatní to ihned zjistí,
tak z okolních jabloní
sype se hned všechno listí,
jemuž život nevoní.

Hejkal i rýč
už jsou pryč.

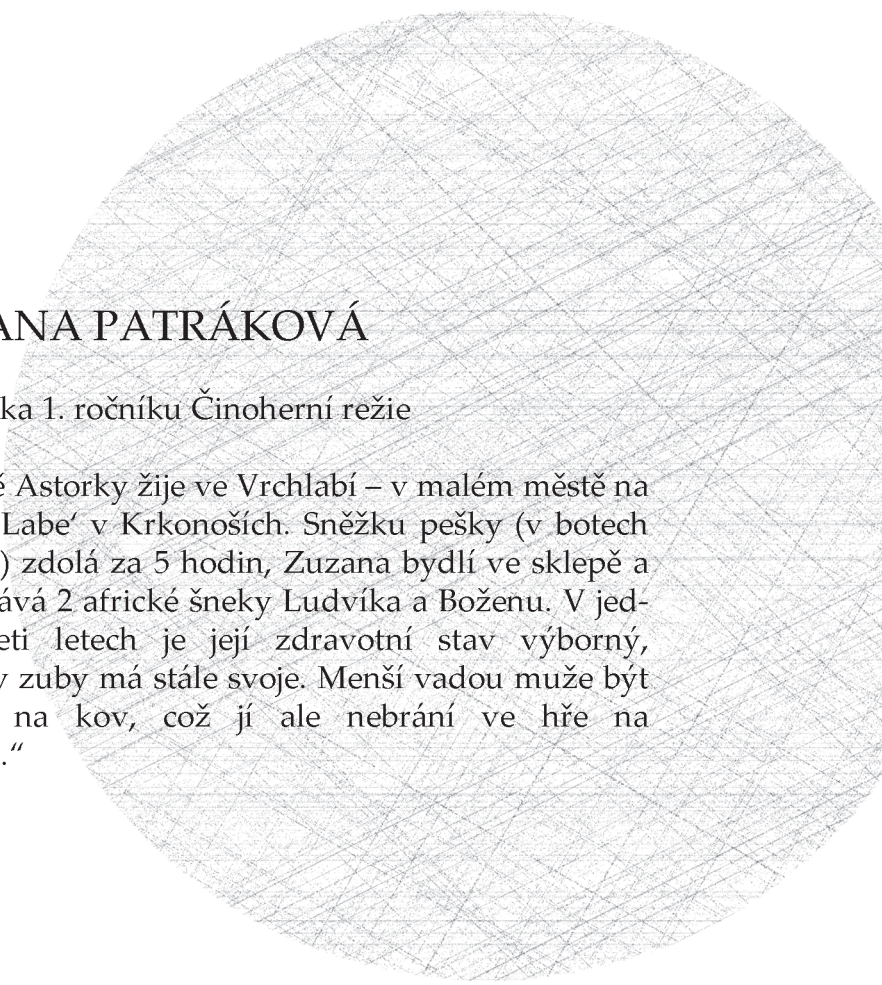
Pohřbeni.

Zapomnění.

Zbyla jen láhev s rumem,
jež chce být vypita do dna.

A sova svobodná,
co zatočit chce s rozumem.

Aspoň že se našel někdo,
kdo jak jiní nedopad
a nehodlá rovnou zhebnout,
když je smutný listopad.

ZUZANA PATRÁKOVÁ

studentka 1. ročníku Činoherní režie

„Kromě Astorky žije ve Vrchlabí – v malém městě na ‚Vrchu Labe‘ v Krkonoších. Sněžku pešky (v botech číslo 43) zdolá za 5 hodin, Zuzana bydlí ve sklepě a vychovává 2 africké šneky Ludvíka a Boženu. V jednadvaceti letech je její zdravotní stav výborný, všechny zuby má stále svoje. Menší vadou může být alergie na kov, což jí ale nebrání ve hře na pozoun.“

PRODAVAČ MASEK

OSOBY:

PRODAVAČ

PETR

PAN N.

MLADÝ MUŽ

KRÁSNÁ SLEČNA

PAN N.: Můj drahý chlapče, jsem nemocný a málo času mi zbývá do konce života. Povím ti příběh. Kdysi dávno jsem se vydal do světa. S tvou matkou jsme měli určité... problémy, přátele jsem nenacházel, s hledáním práce jsem nebyl úspěšný. Zkrátka mě život omrzel. Doufal jsem, že touláním se po cizím kraji najdu znovu radost sám ze sebe i ze svého okolí. A ať to zní sebevíc k neuvěření, tento sen se mi splnil. Řešení své situace jsem našel v malé vesničce jménem Přetvařice. Tam na náměstí, ve stánku pod památnou lípou, narazil jsem na zvláštního prodavače. Prodavače masek – tolik úchvatných masek pohromadě jsem ještě neviděl. Prodavač byl milý člověk, podobné jemu bys roky hledal. Naléhal na mě tak dlouho, dokud jsem mu nesvěřil všechna svá trápení. Doposlechl si můj příběh, bez rozmyšlení mi podal jednu masku – prý že zdarma – a poradil mi, ať se ihned vrátím domů, že na mě čekají lepší časy. A měl pravdu. Až doteď jsem se cítil šťastný... až do teď... Stalo se tak totiž před 30 lety a když se dnes zadívám na strhané rysy své masky, je mi úzko. Její moc mizí rychleji, než taje sníh. A proto jsem si tě zavolal. Vydej se do té vesnice, vyhledej Prodavače a dej mu tento dopis. Přines mi novou masku, ať na tomto světě můžu dožít v klidu, míru a spokojenosti.

„Do Přetvařic? To musíte
přes les, louku, okolo dvou
hradů a skrz jedno město až
dojdete na břeh řeky. Vydáte
se proti proudu a zhruba po
2 km dojdete do cíle.“
„Do stánku pod památnou
lípou? Šťastnou cestu a
jestli dojdete opravdu
až tam, pozdravujte
Prodavače. Od oficíra,
můj příběh si bude určitě
pamatovat.“
„Prodavače masek? Ano.
Tak on si říká. Prodavač.
S velkým P. Radím Vám
dobře, raději se mu
vyhněte. V jeho řemeslu
není ani zrnko počestnosti.“
„Ale chlapče, Prodavač
svou živnost již
nevykonává.
Teď tam je někdo
nový, prý jeho potomek.
Snad dobře pochodíte.“

PRODAVAČ: Příběh!

PETR: Prosím?

PRODAVAČ: Říkala jsem, že chci tvůj příběh!

PETR: Kdo jste?

PRODAVAČ: Prodavač masek!

PETR: Ale vždyť nejste... totiž jste... ona?

PRODAVAČ: PRODAVAČ MASEK! TVŮJ PŘÍBĚH!

PETR: Já žádný nemám. Otec mě posílá. Je starý, nemůže přijít sám. (*podává jí dopis*) Čtěte.

PRODAVAČ: Číst?

PETR: Ano, to je jeho příběh.

PRODAVAČ: Sama si mám číst příběhy? To není moje práce! Čti ty, nebo připlať!

PETR: Platit?

PRODAVAČ: No jistě! Nebo sis myslel, že tu dělám charitu?

PETR: Promiňte, otec říkal, že váš otec nechtěl...

PRODAVAČ: Časy se mění! Dneska už ani kuře zadarmo nehrabe!

PETR: Omlouvám se, nevěděl jsem...

PRODAVAČ: Máš peníze?

PETR: Ne.

PRODAVAČ: Tak běž, odkud jsi přišel!

PETR: Peníze seženu. Otec je starý, masku jsem mu slíbil. Ulehčí mu poslední dny života. Kolik?

PRODAVAČ: Ty si myslíš, že maska něco vyřeší? K čemu mu bude, když umírá? Vrať se domů...

PETR: Kolik?

PRODAVAČ: Jsi blázen! (*pauza*) Tolik neseženeš!

PETR: Slíbil jsem to! Kolik?

PRODAVAČ: Proč?

PETR: Je to můj otec! KOLIK?

PRODAVAČ: *(pauza)* Čtyřicet.

PETR: *(pauza)* Platí.

(Petr odchází. Prodavač po chvíli bere do rukou dopis, který zde Petr zapomněl. Čte příběh pana N.)

PRODAVAČ: Milý Prodavači,

Nevím, jestli si pamatuješ můj příběh, tak Ti ho pro jistotu posílám napsaný v tomto dopise.

Když jsem byl malé dítě, nikdy jsem se nesmál. Rodiče se tolik snažili, abych se jako ostatní děti roztomile chechtal, že na mě dělali budliky tak často, až dostávali křeče do tváří. Nesmál jsem se ani jako batole, ani když jsem se naučil chodit. Rodiče podlehli depresi, že mě špatně vychovávají, proto mě raději dali na výchovu k nahluchlému strýci Lojzovi, kterému nedostatek smíchu nevadil, protože ve své hluchotě nepoznal opak. Neměl jsem kamarády, ve škole se mnou nikdo nechtěl sedět v lavici, nemohl jsem sehnat práci – na pohovorech po mě zřejmě smích vyžadovali, jenže já jsem se neuměl ani drobet pousmát. Až jsem potkal Emilku. Byla to dívka mých snů. Při jedné procházce jsem se jí svěřil se svým trápením a ona mi svatosvatě přísahala, že mě kvůli tomu nikdy nepřestane mít ráda. Když jsem po dvou letech zjistil, že mě podvádí s uchechtaným Zdeňkem, nechal jsem všeho a vydal se do světa. Tehdy jsem potkal Tebe a Tys mi poskytl masku. Dodnes Ti děkuji a vzdávám hold – díky Tobě jsem poznal smích. S Emilkou jsme se usmířili a za 3 léta se nám narodil syn Petr (po něm Ti posílám svůj dopis). Našel jsem si práci, přátele a na čas se cítil šťastný.

Je tomu však 30 let a masce už smích na tváři hořkne. Mému okolí to přijde podezřelé, začínají se mi vyhýbat. Buď tak laskavý, pošli mi po synovi novou masku, ať to tady na tom světě dožiji s úsměvem na rtech.

Děkuji Ti za tvou ochotu.

PS: Promluv si s mým synem. Jeho výchovu jsem zanedbal, málo si ho všímal a v tuto chvíli si již nedokážu vzpomenout, zda ho někdy něco rozesmálo. Nedává na sobě nic znát, ale bojím se, že ho tíží stejný problém, jako mě.

Je to milý a hodný hoch a takový by se měli na okolní svět usmívat.

(Prodavač dlouho stojí bez hnutí. Pak dopis schová do kapsy.)

PRODAVAČ: *(ironicky)* Dodnes Ti děkuji a vzdávám hold – díky Tobě jsem poznal smích, našel si nové kamarády... *(přichází Petr, Prodavač si ho nevšimne)* Děkuji Ti Prodavači, díky Tobě se cítím šťastný, kdyby Tebe nebylo, jsi úžasný člověk, nejlepší, nejhodnější....

blablablabla!

Tohle ne! Tohle já nechci!

Najít si kamarády? Ale za jakou cenu?

Já taky nemám kamarády, no a co?

(paroduje) Je to ale divné děvče, svému otci se ani za mák nepodobá. To snad ani není dcera svého otce!

Starý Prodavač – takový milý a hodný člověk to byl. Ale ta jeho nástupnice lidi ze stánku spíš odhání...

PETR: Jaký byl váš otec?

PRODAVAČ: Co tu chceš? Běž domů!

PETR: Sehnal jsem peníze.

PRODAVAČ: Jak?

PETR: Půjčil jsem si.

PRODAVAČ: Tak je zase pěkně vrať, otoč se a zmiz odtud. Tvůj otec brzo zemře – masku nepotřebuje!

PETR: *(paroduje)* Starý Prodavač – takový milý a hodný člověk to byl. Ale ta jeho nástupnice lidi ze stánku spíš odhání...

PRODAVAČ: *(pauza)* Jak se jmenuješ?

PETR: Petr.

PRODAVAČ: Jaký je tvůj příběh?

PETR: Já žádný nemám. Už jsem říkal, že mě posílá otec s do... kde je jeho dopis? Když jsem odcházel, byl tu... Vy jste ho někam dávala? Někde tu musí být...

PRODAVAČ: Tady nic nezůstalo, musel jsi ho ztratit po cestě. Převyprávěj mi jeho příběh ty.

PETR: Já ho neznám. Je napsaný v tom dopise. Musím ho najít! Bez masky se nemůžu vrátit, otec by byl zklamaný! Určitě tu nikde není? Mám pocit, že jsem ho tu nechával! Vydržte, jdu se podívat ke kupci, od kterého jsem si půjčil peníze. *(Petr odchází)*

PRODAVAČ: On nezná otcův příběh? Jestli má tedy stejné trápení, neví, že se problém dá vyřešit maskou... On vůbec nezná moc masky!

Třeba má jeho otec pravdu – za celou dobu, co sem přišel, se ani jednou nepousmál.

PETR: *(přichází)* Kupec dopis nemá. Po cestě jsem ho také nenašel. Určitě mi nevypadl někde tady?

PRODAVAČ: Jede bezvlasý a beznohý na motorce a bezvlasý říká: Šlápni na to, ať mi vlajou vlasy...

PETR: *(pauza)* Prosím?

PRODAVAČ: Šla baba po poušti a najednou uschla.

PETR: *(pauza)* Snažíte se mi něco naznačit?

PRODAVAČ: Proč se nesměješ?

PETR: Protože tu není nic k smíchu?

PRODAVAČ: Dvě sušenky přecházejí přes silnici, jednu přejede auto a druhá říká: Pojď a nedrob.

PETR: Jste šílená.

PRODAVAČ: ŘEKNI MI SVŮJ PŘÍBĚH!

PETR: Žádný nemám!

PRODAVAČ: Každý má nějaký příběh. Třeba ty – neumíš se smát? Nemáš kvůli tomu přátele? Lidé se ti vyhýbají?

PETR: Jak jste na to přišla?

PRODAVAČ: Matka s tebou nemluví, bojí se tě. Bojí se života beze smíchu.

PETR: Přestaňte!

PRODAVAČ: A tvůj otec si ničeho nevšiml – je zabraný do svého vlastního, usměvavého života, že nevidí (a ani možná nechce vidět) tvoji věčně zachmuřelou a zadumanou tvář.

PETR: Dost! To není pravda! To stačí!

PRODAVAČ: Tak se zasměj, dokaž mi, že to umíš... Dokaž to sám sobě. Máš problém, tak si ho konečně uvědom!

- PETR: Bud'te zticha! Mlčte! Ticho! *(pauza)* Vy si myslíte, že všemu rozumíte? Stojíte si tu ve stánku pod lípou obklopená maskami – to má být vaše silná stránka? Díky tomu jste něco navíc? Máte právo do lidí šít a rýpat, ponižovat je, trápit, ubližovat? A co vy? ŘEKNĚTE MI SVŮJ PŘÍBĚH... *(paroduje)* Je to ale divné děvče, svému otci se ani za mák nepodobá. To snad ani není dcera svého otce!
- Starý Prodavač – takový milý a hodný člověk to byl. Ale ta jeho nástupnice lidi ze stánku spíš odhání...
- Kdo jste? Kdo byl váš otec? K čemu slouží masky, které prodáváte?
- PRODAVAČ: VYPADNI! VYPADNI ODTUD! Řekni otci, že krámek již neexistuje. Prodavač zemřel, živnost nikdo nepřebíral! Vrať kupci peníze a běž pryč! Masky tvému otci nepomůžou. Vždyť právě kvůli ní na tebe neměl celé roky čas – zabýval se sám sebou, zapomínal na svého syna! Hlavně že si žil on s úsměvem na rtech, aniž by si všimnul, že máš stejný problém, jako měl kdysi on!
- PETR: *(pauza)* Jak jste na to přišla? To vás naučil starý Prodavač vymýšlet si takovéhle báchorky?
- PRODAVAČ: *(ukáže mu dopis)* Spokojený?
- PETR: To jste četla v dopise? Proč jste ho schovala? A proč mi vůbec říkáte, co v něm je napsáno? Obsah dopisu byl určen jen pro Prodavače!
- (pauza)*
- Výborně! Aspoň jsme si ušetřili čas. Dopis jste četla, příběh otce znáte, tady jsou peníze, dějte mi pro něj novou masku a mějte se tu spánembohem.
- PRODAVAČ: NE!
- PETR: Libujete si v utrpení druhých? Baví vás to? Vašeho otce jsem neznal, ale lidé budou mít nejspíš pravdu – vy nejste ani za mák jako on!
- (Prodavač stojí jako přibitý. Petr najednou udělá rychlý pohyb, vezme ze stánku jednu masku a nastaví si ji před obličej.)*
- PRODAVAČ: NE NENANDÁVEJ SI JI!
- PETR: Proč? Jaká je moc masky a proč mi ji nechcete pro otce prodat?
- PRODAVAČ: Petře. Nechtěj to vědět... Máš poslední šanci vrátit se domů. Prosím...
- PETR: Vysvětlete mi to! Jinak si tuhle masku nasadím!

PRODAVAČ: Ne, nedělej to! ... *(pauza)* Masky má kouzelnou moc. Neumíš se na lidi smát? Masky ti vykouzlí úsměv na rtech. Jsi díky ní vtipný a okolí tě obdivuje. Neumíš podlézat nadřízenému v práci? Masky ti to umožní. Tvé pracovní úspěchy pak díky tomu budou ohromné! Neumíš lhát? Masky tě to naučí. Nikomu už nebudeš svou pravdou ubližovat.

(začne brečet)

Neumíš vydělat peníze, protože by ses pro všechny rozdal, a proto jim dáváš zboží zadarmo? Nasad' si masky a vyřeš svůj problém jako můj otec! Ano, masky je lákavá věc! Ale za jakou cenu? Jakmile si ji jednou nasadíš, už ji nikdy nesundáš. Tvůj otec byl prý díky masce šťastný – kašlat na svého syna, tomu neříkám štěstí! Masky nikoho šťastným neudělá! Na chvíli ti dá pocit spokojenosti, ale co potom? Hořký úsměv z masky tvého otce již nezmizí. A když na starou masky nasadíš novou, objeví se ti na tváři odporná grimasa – napůl smích, napůl pláč, křečovitý úšklebek, kterého se nezbavíš.

Ale ty mi nevěříš... Chceš doopravdy vidět moc masky?

(vezme z krámku jednu masky)

Toto byla masky mého otce! *(současně s Petrovým výkřikem „NE“ si masky nasadí)*

(Prodavač se úplně promění – stále se usmívá, dělá rychlé pohyby, volá na lidi, ať jdou k jeho stánku, je až přehnaně ochotný a úslužný. Přichází Mladý muž.)

Dobrý den mladý pane! Jaké pak je vaše přání? Vidím to na vás, máte trápení. Ale nebojte se, já vám ho pomůžu vyřešit. Neumíte se při rozhovorech ve společnosti tvářit, že rozumíte věcem, o kterých ve skutečnosti vůbec nic nevíte? Ale to je nemilá věc. Naštěstí mám pro vás řešení – nasad'te si tuto krásnou masky. Pro vás je zcela zadarmo, výhodná koupě! Ode dneška všechny ve společnosti budete neustále oslňovat svou bystrostí a inteligencí. Ženy vás budou milovat a muži závidět vašemu intelektu. Tu máte, vezměte si masky a ať vám slouží.

Služebnice, nashledanou.

(Mladý muž se obrátí a Prodavač mu ladně a nenápadně vytáhne ze zadní kapsy kalhot peněženku, schová ji pod stůl. Muž odchází, aniž by si krádeže všiml. Přichází Krásná žena.)

Vítám vás v mém skromném krámku, milostivá. Taková půvabná slečinka a má trápení? Povězte mi honem svůj příběh, ať vám mohu dopomoci ke štěstí. Ále, žárlivost je nemilá vlastnost. Přítel vás chce opustit? Nedokážete potlačovat hněv? Kvůli tomu ale přeci není důvod k zármutku – nasad'te si tuto masky a přítel vás bude na rukou nosit. Od této chvíle se bude všem chlubit, jakou má doma hodnou

a poslušnou přítelkyni. A nemusíte se bát – už nikdy nebudete dělat žárlivé scény. Zlost dokážete za všech okolností potlačovat.

To v žádném případě, peníze od Vás nechci! Masku máte ode mě jako dárek. Přeji pěkný den a pozdravujte přítele, nashledanou! *(Opakuje se stejná situace jako s Mladým mužem – jakmile se Krásná slečna otočí k odchodu, Prodavač ji ukradne z tašky peněženku a vyšíváný šátek a vše schová pod stůl.)*

PETR: Přestaňte! Sundejte si tu masku! Už to všechno chápu, nepotřebuji žádné další názorné ukázky. Zahod'te tu masku, prosím!

PRODAVAČ *(otočí se na Petra)*: Áaa další zákazník. Dobrý den, krásný pane, a jaký je váš příběh? Řekněte mi, co vás tíží, ať vám můžu pomoci.

PETR: To jsem já, Petr! Nepoznáváte mě?

PRODAVAČ: Můj zákazník nejste, pane, pamatuji si všechny své zákazníky. Ale slibuji vám, že jakmile si vezmete jednu masku, už na vás nikdy nezapomenu.

PETR: Jak se jmenujete?

PRODAVAČ: Přeci Prodavač masek. Krásný pane, svěřte se mi se svým příběhem. Takovému sympatickému muži ráda pomůžu ke spokojenosti.

PETR: Sundejte si tu masku, prosím...

PRODAVAČ: Jakou masku že byste rád? Tady máme spoustu masek – doporučuji vám ty veselé, stále se smějící. Lidé mají rádi, když se usmíváme.

PETR: Já chci pouze jednu jedinou masku. A jsem za ni ochoten zaplatit vysoké peníze.

PRODAVAČ: Oó, k vašemu požadavku mám jednu výhradu – žádné peníze nechci. Masku vám velmi ráda poskytnu zadarmo. Řekněte, jakou masku byste si přál. Náš zákazník, náš pán...

PETR: Opravdu? Slibujete, že mi věnujete jakoukoliv masku budu chtít?

PRODAVAČ: Samozřejmě, taková je povinnost Prodavače masek. Jsem celá netrpělivá, tak už mi řekněte, jakou masku si přejete?

PETR: Nechci jinou masku než tu, co máte na obličeji!

PRODAVAČ: *(pauza)* Ale krásný pane, moje maska je už stará, strhaná, neslouží tak dobře, jako kdysi... Vyberte si raději nějakou mladší, krásnější, usměvavější.

PETR: Nechci jinou masku než tu, co máte na obličeji – JE TO VAŠE POVINNOST!

PRODAVAČ: NE!

(V tu chvíli se začne pravá ruka Prodavače přibližovat k obličejí. Snaží se ji levou rukou zadržet, ale marně. Pravá ruka sundá masku Prodavači z obličeje a podá ji Petrovi. Ve chvíli, kdy ji Petr uchopí do ruky, se na něj Prodavač vrhne.)

PRODAVAČ: NE! NENECH JI, AŽ TĚ OVLÁDNE!

(Prodavač vytrhne Petrovi masku starého Prodavače z ruky a rozlomí ji.)

PRODAVAČ: Nic si nepochopil? Spletla jsem se v tobě, myslela jsem, že si jiný, že k životu masku nepotřebuješ! Běž pryč! VYPADNI ODSUD! AŽ UŽ TĚ TU NEVIDÍM!

PETR: *(se začne usmívat její hysterii)* Naštvaná jste o moc krásnější než přehnaně úslužná a usměvavá.

PRODAVAČ *(pauza. Snaží se pochopit, co se před chvílí stalo. Osahává si obličej. Dojde jí, že si Petr masku nasadit nechtěl – chtěl ji od masky zachránit. Všimne si směřícího se Petra)*

Ty se směješ? Jak to? Jaký je tvůj příběh?

PETR: Říkal jsem vám, že žádný nemám.

PRODAVAČ: Ale tvůj otec...

PETR: Sama jste říkala, že na mě nikdy neměl čas. Nevím, jak přišel na to, že se nedokážu usmívat.

PRODAVAČ: Za celou dobu ses ani jednou nepousmál. Nesmál ses mým vtipům.

PETR: Se vší úctou – nebyly vtipné.

PRODAVAČ: Jak jsi věděl, že je povinností Prodavače vyplnit přání zákazníka?

PETR: Zprvu jsem to jen zkusil, ale potom jste mi to sama řekla.

PRODAVAČ: Proč jsi mi pomohl masku sundat?

PETR: Protože... už nechci žádné masky, žádná kouzla, žádnou přetvářku... Chci vědět jen jednu věc – jak se jmenuješ?

PRODAVAČ: *(začne se smát)* Prodavač masek... *(pauza)*... Sofie.

MICHAL PĚTÍK

student 2. ročníku oboru Divadelní dramaturgie

„Whisky, Monty Python, Greene, Andalusie.“

„Mám rád věty. A slova.“

MANŽEL A PES

OSOBY:

MANŽEL

POSTAVA 1

POSTAVA 2

MANŽELKA

OBRAZ 1

(Zní tlumená hudba. Scéna je prostá. Sedí zde Manžel, po chvíli přijde shrbená uklízečka a začne vytírat. Je ji vidět jen částečně, protože nasvícen je pouze manžel, okolí je v přitmě. Manžel se usmívá a zdá se být plný života a není proto poznat, že se nachází v nemocnici; když mluví, může třeba směřem k uklízečce.)

MANŽEL: Já? Víte, já jsem obyčejný člověk... jsem dost nemocný. Ale upřímně řečeno, já to tak nějak tušil vždycky, že mi něco je. Ale nebojím se. *(s úsměvem)* Smrt přece je součástí života. Jen bych rád, abych zemřel tak nějak důstojně.

(Ze tmy se vynoří dvě postavy a postaví se za manžela; stojí za ním jako dva cizí lidé, kteří chtějí vyposlechnout jeho hovor. Nestojí příliš daleko, mělo by je být alespoň obrysově vidět. Manžel se rozhlédne.)

Tady to trochu vypadá jako v horních kancelářích u nás v práci. Šéf si mě tam často zavolá a říká mi, jak je s mou prací spokojený. Teď, co jsem nemocný, jde mi všechno tak nějak lépe, takže mě i častěji chválí.

POSTAVA 1: Co ví o své nemoci, je mnohem klidnější než dřív, najednou zapomněl na stres a mříže... a doma, však víte co tím myslím, mu to taky funguje líp... už nemá strach ze života. Zbývá mu na světě už jen moment, takže strach je přece úplně zbytečný.

POSTAVA 2: No zase tak často ho šéf nevolá a ani ho nijak zvlášť nechválí. Je mu ho spíš líto.

POSTAVA 1: Nikdy se v horních kancelářích necítil dobře. Nepatřil tam. Vypadal jako flek na vyleštěném zrcadle.

MANŽEL: Lépe se cítím u sebe dole. V těch zaprášených starých kancelářích za špinavými okny. Tam jako bych existoval. Nahoře jsem v sobě neměl jiskru, ale kus ohořelého dřeva... nebyl jsem tam úplný...

POSTAVA 2: To asi někde čet...

(Světla se náhle rozsvítí; jsme v nemocnici. Na scéně je stranou manžela člověk na vozíku, který má jen jednu nohu, ta druhá je od kolene dolů pryč. Uklízečka již nevytírá, svolékla si zástěru a vidíme zdravotní sestru.)

MUŽ NA VOZÍKU: *(nadzvedne pahýl uříznuté nohy)* Taký nejsem úplněj... mám cukrovku... ale řeknu vám, že mě dodneška svědí pata...

OBRAZ 2

(Zní například O'Halloranův Opus 28. Scéna je stejná, jen se zřejmě jinak nasvítí. Manžel zůstane, Postavy 1 a 2 ze scény odejdou. Sestra odveze Muže na vozíku ze scény. Na scénu přitančí Manželka. Chvilí tančí, ale brzo toho nechá.)

(Vrátí se Postavy 1 a 2 z předchozího obrazu; hudba zní v podkresu.)

POSTAVA 1: Vždycky byla šťastná, když tančila. Ale proč tančí dnes, když šťastná zřejmě není? Určitě má starost o manžela, který je velmi nemocný. Možná vzpomíná na to, jak dřív bylo líp.

POSTAVA 2: A nebylo snad líp? Manžel byl sice zdravěj a nešťastnej, ale ona šťastná byla. Jí ke štěstí stačilo málo. Byla skromná. Stačilo jí, aby se nedělo nic vyloženě zlého.

POSTAVA 1: To nevím, ale já myslím, že nad tím, jak žila, moc nepřemýšlela.

POSTAVA 2: Ale vždyť si to jistě pamatuje, dyk to zažila, ne?

POSTAVA 1: Ale zažít a pochopit jsou dvě rozdílné věci... nebo ne? *(omluvně)* To jsem asi někde četl.

(Opět čekárna, vrátí se setra s Mužem na vozíku.)

POSTAVA 2: No, zatím to je trochu nudnej příběh, ne?

POSTAVA 1: Ale no tak... Patří se ještě povědět, že manželé mají psa. Ten je doma a má hlad. Chvilí leží, pak spí, pak se mu zdá, že utíká, pak se zvedne, jde, dívá se na dveře, pak se vrací zpět, pije vodu, voda kape na podlahu, pak si pes opět lehne, pak jde k misce, tam nic, tak se dívá, jde do rohu, tam nic, tak čeká, pak jde do dalšího rohu a tam čmouchá, pak jde spát, ale jenom na chvíli, venku slyší štěkot a pak...

MANŽEL: *(k Muži na vozíku, s úsměvem)* Ale stejně... já tedy nejsem filosof, ale nedá mi to, abych o smrti nepřemýšlel. Tedy o tom, jaké to bude, až přijde... víte, bude-li to. Nerad bych umíral nějak... pitomě.

POSTAVA 2: *(jako by Manžela obviňoval)* Furt myslí na budoucnost. Víte co, podle mě klamal sebe i ostatní.

POSTAVA 1: Já myslím, že hřích patří do normálního života. Dokonce si myslím, že od něj nelze oddělit.

POSTAVA 2: Tak to sem tak úplně nepatří, že ano?

POSTAVA 1: *(omluvně)* Asi jsem to někde četl.

MUŽ NA VOZÍKU: Taky jsem měl psa... když mi tu nohu sebrali, chtěl jsem mu ji dát na hraní... ale nechtěli o tom slyšet... tak říkám aspoň tu kost... a to taky nedovolili...

OBRAZ 4

(Manželé jsou doma. Jedí večeři. Jsou zde Postavy 1 i 2.)

MANŽELKA: Co doktor dneska?

MANŽEL: Ale dobrý, jen mi dal prášky proti bolesti.

MANŽELKA: A jak ti je?

MANŽEL: Moc dobře ne. Už to asi brzo bude.

MANŽELKA: Nech toho, prosím tě.

POSTAVA 2: Lže!

POSTAVA 1: Ne tak úplně. Opravdu mu není dobře.

POSTAVA 2: No a proč? No proč?

POSTAVA 1: Protože bude žít déle, než myslel. Lékaři jeho nemoc výrazně zpomalili. Má dokonce jakousi šanci na úplné vyléčení.

POSTAVA 2: Ale to on jí jaksi neřek', že ano?

POSTAVA 1: Ne, ale jistě jí to řekne.

POSTAVA 2: *(Šeptá ženě do ucha tak, aby to bylo slyšet.)* Zeptej se ho, jestli ti lže... jestli ti někdy lhal... No tak, stejně se na to chceš zeptat.

POSTAVA 1: Nechte toho, nepleťte se do toho!

POSTAVA 2: *(dělá, že neslyší a šeptá ženě dál; není už však slyšet konkrétně co, protože zní hudba. Třeba O'Halloranův Opus 14. Hudba zní po celou dobu monologu Postavy 1 a potom dál v podkresu.)*

POSTAVA 1: Nechte toho... Což nevidíte, že se mu stýská? *(hravě)* Chtěl by stát nahoře nad lesem, v noci, v níž se jeho kroky a dech i myšlenky rozléhají v kraji jako dávná ozvěna. Nad ránem slyšel by v dálce lokálku. Ještě z větší dálky, temně a dunivě, doléhalo by sem hučení nějaké továrny. K tomu všemu zpěv ptáků a občasné šustění větru v letních korunách. Absolutní souzvuk. Univerzální melodie, která se nikdy neoposlouchá.

Melodie, která bije v rytmu jako srdce, v němž bydlí dva lidé, trochu podobní nám. Smutek a radost...

POSTAVA 2: ... a člověk se nikdy nesmí smát moc nahlas, aby neprobudil souseda.

POSTAVA 1: Pěkně řečeno... A co smutek? Probudí někdy ten souseda?

POSTAVA 2: Těžko. Smutek nebejvá hlučnej.

POSTAVA 1: Moc pěkně řečeno.

POSTAVA 2: Děkuju... *(omluvně)* asi jsem to někde čet.

MANŽELKA: *(hudba ustane)* Co ti chtěl doktor doopravdy?

MANŽEL: *(neposlouchá)*

POSTAVA 2: Na co asi myslíš?

POSTAVA 1: Na muže na vozíku, ale nevím přesně proč...

POSTAVA 2: Tak to zkuste uhodnout?

POSTAVA 1: Myslíte? Když já nevím... tak dobře... možná na něj myslí proto, že *(deklamuje, nebo s co nejhrubší ironií)* díru po kulce je dobré i nutné zašít. Díru, jež způsobila vnitřní bolest, musíme nechat tak, jak je. Do konce života nám bude připomínat, že jsme lidé.

POSTAVA 2: Hm... to ste řek pěkně, ale nějak se mi to nezdá... to ste někde čet, že jo?

POSTAVA 1: *(omluvně)* Ano.

MANŽEL: *(náhle)* Co jsi říkala?

MANŽELKA: Ptala jsem se, proč jsi byl u doktora?

MANŽEL: Co je to za otázku?

MANŽELKA: Je úplně normální. Prostě najednou mám pocit, že mi lžeš. Chováš se divně. Jinak.

MANŽEL: *(Vstane a odchází)*

MANŽELKA: No snad ses neurazil.

POSTAVA 2: *(zasměje se)* Za chvíli zakopne na schodech do sklepa. Proč tam asi šel?

POSTAVA 1: To jste neměl.

MANŽELKA: *(vstane a jde za manželem)* Tak počkej!

POSTAVA 2: To já ne... zakopne o psovu miskou na žrádlo, spadne ze schodů a zlomí si při tom vaz. Chudák. Ale pes ji tam přitáhl jenom proto, že měl hlad a chtěl, aby si ho někdo všimnul.

POSTAVA 1: Však já taky psovi nic nevyčítám. Ale vy jste škodolibý.

MANŽELKA: *(z portálu)* Pane bože! Vstávej, no tak! Proboha!

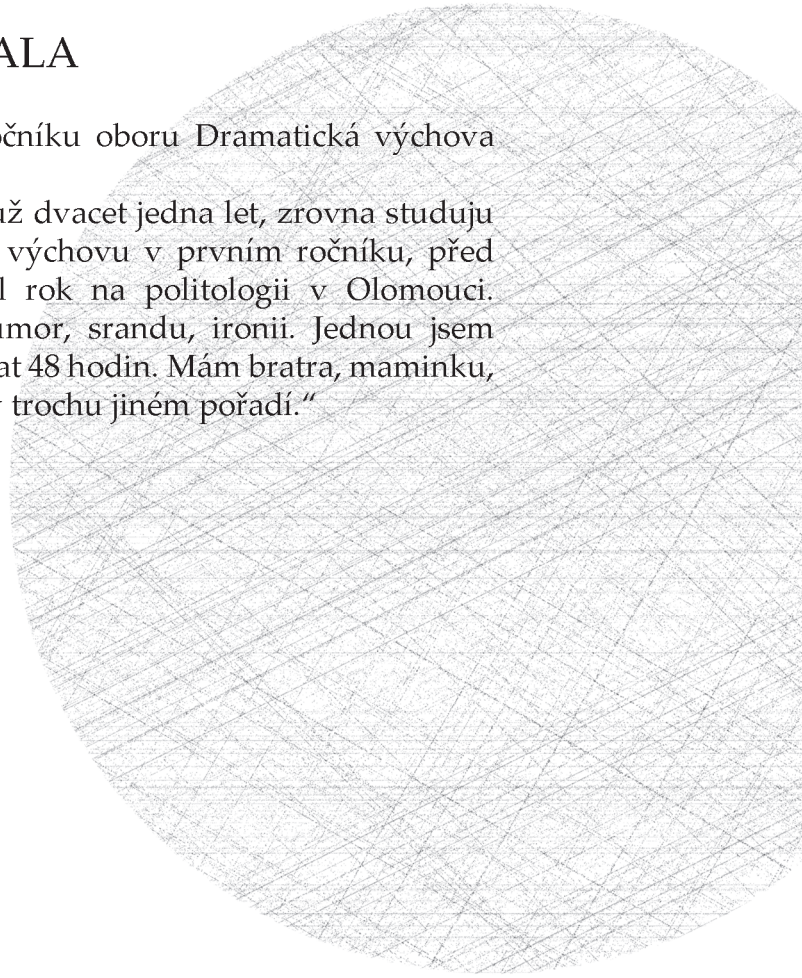
POSTAVA 2: Hele, já se na to du podívat? *(odejde)*

- POSTAVA 1: Je to vlastně docela k smíchu, ale to patří k věci, ne? Nezdar jako trvalý projev života; a on s tím neuměl počítat. Přece tam, kde je život, tam je i selhávání. Předstírat, že je tomu jinak, by přece neodpovídalo skutečnosti.
- POSTAVA 2: *(vrátí se na scénu)* Teda ta ženská tam sedí a nic nedělá. Nezavolala ani záchranku, nic. *(pauza)* Co jste to teď říkal?
- POSTAVA 1: Ale nic. Jen... že neúspěch polidšťuje.
- POSTAVA 2: *(směje se)* Tak to ste musel někde číst, že jo?
- POSTAVA 1: *(omluvně)* Ano.

VÍT PISKALA

student 1. ročníku oboru Dramatická výchova

„Jsem kluk, už dvacet jedna let, zrovna studuju dramatickou výchovu v prvním ročníku, před tím jsem byl rok na politologii v Olomouci. Mám rád humor, srandu, ironii. Jednou jsem vydržel nespát 48 hodin. Mám bratra, maminku, psa a tatku, v trochu jiném pořadí.“

VÝLET

OSOBY:

A

B

CIZÍ ČLOVĚK

MAMINKA

TATÍNEK

PARK

A: Podívej, padá hvězda, přej si něco.

B: Kde?

A: Tam, ty trubko, na nebi.

B: Jé, ta byla krásná.

A: Co sis přál.

B: To se neříká, ne?

A: No ale mně to říct můžeš.

B: Přál jsem si...

Cizí člověk: Dobrý večer, nerad vás vyrušuji, ale mám pro vás dva nabídku.

B: Jakou?

C: Když mi dáte korunu, dám vám tady poukaz na poznávací cestu světem.

A: Děkujem, hospoda je tamhle, nashledanou.

B: Počkej, co když to bude fajn, tady máte korunu.

C: Děkuji, tady máte poukazy.

B: Děk... kde je?

A: Utek, co jiného, dal nám kus papíru, ty mu korunu, ale stejně to bylo vtipné.

B: No nevím, tady to vypadá jako opravdové letenky.

DOMA

A: Drahoušku, ale žádná taková letecká společnost není.

B: No tak, co můžem ztratit, tak tam půjdem a uvidíme.

A: Já nechci nikam chodit, je to jen blbost a ty tomu věříš.

B: Ale vždyť není, co by mohlo být špatně, prostě pojd' a neboj se.

A: Jseš cvok, víš to?

B: Víím, proto jseš se mnou.

A: Tak jo, půjdem se tam kouknout.

LETIŠTE

A: Jsem ti to říkala.

B: Počkej, tady je napsáno brána 23.

A: No a je jich tady jenom dvacet.

B: Tak zkusíme tu dvacátou.

A: Jseš jak umanutý, proč?

B: Proč? Protože když padala hvězda, přál jsem si cestu kolem světa.

A: Tak pojd', ty trdlo moje.

B: Dívej, brána 23.

A: No jo, ale to je jenom obchod s oblečením.

B: Tak jdem...

Dobrý den, máme tady dvě takové poukázky. Můžu se zeptat, nevíte o tom něco?

C: Ale ano, dobrý den, vítám vás...

A: Já se bojím.

C: Slečno, není čeho, nebojte. A kde máte kufry?
B: Ale přítelkyně mi nevěřila, nic jsme si nevzali.
C: Nevadí, vyberte si oblečení tady.
B: Vidiš, miláčku, jen si vyber.
A: No tak jo.
B: No a jak pojedem, respektive kam jako první.
C: Nebojte, brzo vám vše ozřejmím.
A: Tak a to by mohlo stačit, co máš ty?
B: Tady tři trika a jedny kraťasy.
A: A co když pojedem někam, kde je zima?
B: No tak mám ty kalhoty, co mám na sobě.
C: Ták a můžeme vyrazit, následujte mne dozadu.

MÍSTNOST ZA POKLADNOU

C: Věříte na zázraky?
A: Co to je za otázku, taková blbost.
B: No já trošku jo.
C: Věřit je důležité.
A: Co to mele?
B: Uklidni se, je to zvláštní člověk.
C: Představte si, kde byste rádi byli.
B: Kalifornie... hm, to by bylo fajn.
A: Stejně se tam teď jen tak nedostanem.
C: Věřte!!
B: Miláčku, co ti to udělá, pojď myslet na Kalifornii.

C: Zavřete oči...

KALIFORNIE

C: Vítejte v zemi písku, slunce a moře.

B: Ty vole, ty vole... ha hahaha.

A: Jak je to možné?

C: Věřili jste, to je to kouzlo.

B: A můžeme do moře? A na pláž? A do hospody? A a a...

C: Můžete úplně všechno, jen musíte věřit, že je to skutečné.

A: Tak a teď. Když jsme tu jenom my dva, co se to tu sakra děje?

C: Váš přítel si přál cestu kolem světa a já jsem tady pro to mu ji vyplnit.

A: No to si povídejte dětem ve školce, teď doopravdy.

C: Slečno, vy mi nevěříte a to není dobře.

A: Věřím nevěřím, co furt máte s vírou, jsme snad na nějakém zájezdu křesťanského semináře?

C: Není všechna víra pouze křesťanská, židovská či islámská... je i víra v zázraky.

A: Děsíte mne.

C: Podívejte na něj, baví se, také byste měla, kdy se tady zase dostanete?

A: No jo, je šťastný.

C: Nekažte mu to.

A: Máte furt plno moudrých keců...

B: Ach, bylo to super, můžem zas na chvílku jinam?

C: Můžeme vše, co chcete!

B: Úplně všechno?

C: Úplně.

B: Ha, škoda, že nemůžem na měsíc.

A: No ty a tvoje nápady.

C: Ale proč bychom nemohli?

A: Co?

C: Jen chtějte!

B: Ááá lásko, já lítám, co to je?

C: Jsme na měsíci

A: A já nelítám. Proč?

C: Protože nechcete, chcete stát nohama na zemi.

B: Nechci vám do toho moc mluvit, ale tak trochu mi ulítáváte.

A: Ne, miláčku, ty si ulítáváš sám, okamžitě toho nech a vrať se.

B: Promiň, neumím létat směrem k vám...

C: Je to kouzelný mladík.

A: Je to blb. Michale, vrať se.

C: Nechte jej.

A: A když jsme teda podle vás na měsíci, jak to, že dýcháme?

C: A proč bychom neměli dýchat.

A: Na měsíci není atmosféra.

C: Řekl kdo?

A: No to je přece jasné.

C: Slečno, vy se musíte ještě hodně učit... podívejte, váš přítel právě vlétá do mléčného baru.

A: Mléčný bar?

C: Ano, tady na mléčné dráze jich je hodně, proč si myslíte, že si tak říká?

V BARU

- B: A tam tu jednu čokoládovou špičku pro moji milou, a už jsou tady, miláčku, pojď, mám tady pro tebe zákusek.
- A: Nechci sladké, neunesu se.
- B: Tady není gravitace, tady se uneseš.
- A: Na mě nepůsobí.
- B: Tak počkej, může taky trochu létat?
- C: No létat, to nevím, ale poletovat jako vy může, když bude chtít.
- B: No vidíš, tak chtěj.
- A: Nechte mě bejt.
- C: Kam jdete?
- B: No Jitko, kam... kam šla?
- C: Nevím, ale práskat dveřma umí.
- B: No, má cvik, dávám jí zabrat.
- C: Jak to myslíte?
- B: No má to se mnou těžké, jsem tak trochu dítě, mám velikou fantazii a dějí se mi věci, co jiným ne, a jí to vadí.
- C: Opravdu? A myslíte si, že je teda ta pravá.
- B: Ano, takovou druhou už nenajdu, to mi připomíná, kam tady na měsíci mohla jít.
- C: Klid, tady není kam se ztratit, je to nekonečně veliký prostor, sledovaný super moderní technologií B.U.Ch... čili bateriový univerzální chaosník.
- B: Chaosník?
- C: Ano, vidí a dokáže rozklíčovat jakýkoli chaos... máme ho rádi, vaše milá je pod odborným dohledem.
- B: Víte, ale přeci jen bych už chtěl jinam, za Jitkou.
- C: Stačí chtít!
- A: Fuj, to sem se lekla, co vy tady?

C: Chtěl vás zase vidět, bál se o vás.

A: O sebe by se měl bát, když se baví s takovýma pošukama, jako jste vy.

B: Jituš, uklidni se.

A: Neříkej mi, ať se uklidním, jsem úplně klidná!

B: Nezlobte se na ni, je na mléčné dráze poprvé.

C: Já se nezlobím, já to neumím zlobit se.

A: No vy jste vůbec divnej a ty, Michale, mě okamžitě vrať domů.

B: No jo, ale miláčku, já nevím jak.

A: Jak to, že nevíš jak? Dostal si mě sem, dostaň mě domů...

C: Omlouvám se, ale myslím, že to ještě není vše, chtěli jste cestu na poznání světa...

B: No miláčku, pojď ještě pod vodu?

A: Co?

B: No tam sem se taky dycky chtěl kouknout.

A: Michale, jestli nás vezmeš pod vodu, okamžitě se s tebou rozcházím.

B: Ach jo.

C: Opravdu chcete?

A: Opovaž se!

B: Ne, nechci.

C: A kam byste se chtěla podívat vy?

A: Domů...

C: No a přejete si to opravdu?

A: No jistěže!

B: Tak jedem domů, no...

DOMA

B: No vidíš, drahá, že to šlo.

A: No konečně, já, dívej, přijeli vaši.

MAMINKA: No tohle nám nikdy neudělal.

TATÍNEK: Tak asi někam museli odjet.

A: Dobrý den, to už jste tady? Měli jste přijet až zítra.

M: No, ale aby se jim něco nestalo.

B: Ahoj mami, ahoj tati.

T: Máš pravdu, možná bychom měli zavolat policii, ale tak víš co? Chvilku ještě počkáme.

A: Co se to sakra děje?

B: No moc tomu nerozumím.

C: Nevidí vás, je to jednoduché, nepřál jste si vždycky, Michale, být neviditelný?

B: No to jo, to je fakt, ha.

A: Takže mě není vidět, aha, a slyšet?

C: Lituji.

A: Tak už jděte s celou touhle šaškárnou do prdele!

B: Jituš, uklidni se.

T: Viděl jsem teď Michala, je takový smutný.

M: To bude určitě tou jeho novou holkou, je taková upjatá.

A: Upjatá? No dovolte.

T: No tak je taková divná, to jo, ale Michal ji miluje.

A: Nejsem upjatá, jsem úplně v pohodě, podívejte, klidně na vás hodím knihu, tak moc jsem v pohodě.

M: A nemají tady ani uklizeno.

A: Michale.

B: Ano, drahá?

A: Kdes byl?
B: No víš, u sousedky.
C: Ve sprše.
A: Michale!
B: Vy jste teda kamarád.
C: Pardón.
A: Tak ty chceš sousedku a tvoji rodiče mě nemají rádi.
B: Ale ne, prostě mě to jenom zajímalo, dycky sem to chtěl udělat.
A: Michale, tohle je konec!
B: Počkej, to nejde.
A: Co by nešlo? Dívej, ha, konec, já ti říkám, že jsem s tebou skončila.
T: A taková hysterická se mi zdá.
A: A nejsem hysterická!!!
C: S tím boucháním dveřma se zlepšuje a zlepšuje.
B: No sakra, a co teď?
C: Nechtěl jste ještě něco?
B: Hm... a jo, mám to, co kdybych byl superman?
C: Chcete-li, máte to mít.

NA STŘEŠE MRAKODRAPU

A: Do prdele, Michale, kde to zase jsme?
C: Ha, Michal tady není... jsem tady jenom já.
A: Vyděsil jste mě.
C: No ani poprvé, ani naposledy, víte, mám takové instrukce, když někdo tahá někoho k zemi, rozumějte, nedopřává mu fantazii a volnost... musím ho prostě zlikvidovat.

A: Co to děláte? Jděte dál.

C: A jediný způsob, jak to udělat, je...

A: Dejte ty ruce dolů, Michale... Michale.

C: Michal tady není... už není s váma, pamatujete...

A: Nechte toho, nedělejte to, nežďuchejte do mě... pomoc!!

B: Zadrž, ty lotře torů.

C: Ó né, superman, supermane, mě nedostaneš.

B: Ustup, ty prostředku na čištění záchodu.

C: Hm, originální jako vždy!

B: Pojď si pro odplatu.

C: Tak jo.

B: Ha ha ha, má síla je mocnější.

C: Néééé.

A: Michale?

B: Hm, Jitka... pojď, tady není bezpečno.

A: Děkuju, zachránil jsi mě.

B: To víš, že jo.

A: Měli bychom co nejrychleji zmizet.

B: Máš recht, běž napřed.

A: Jo, ale opatruj se.

B: Neboj.

C: Tak co, jak se vám to líbilo?

B: Vynikající, myslím, že si mě teď víc váží, neublížil jsem vám?

C: Ale kdepak, a ještě aby si vás nevážila, vždyť jste jí zachránil život.

B: A to už se nikdy neuvidíme?

C: Věřte, že možné je vše.
B: Tak jo, děkuju.
C: Není za co!

LETIŠTNÍ HALA

A: Konečně.
B: Neboj, vše je pod kontrolou.
A: Půjdem domů?
B: To víš, že jo.
A: A nepůjdem pěšky?
B: Proč ne?

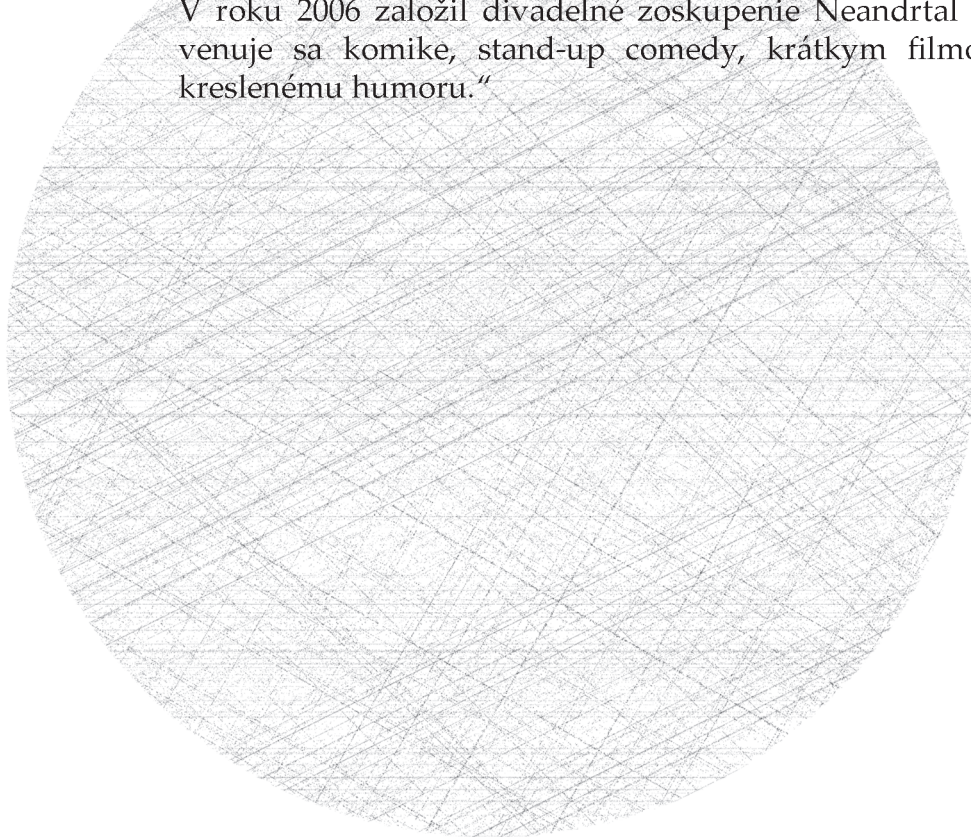
VENKU

B: Hm, večer, kdo ví, jak dlouho jsme tam byli.
A: Nevím, zastavily se mi hodinky.
B: Jé, koukej, padá hvězda.
A: Kde?
B: Tam, ty trubko... přej si něco!

PAVOL SERIŠ

student 1. ročníku oboru Klaunská scénická a filmová tvorba

„Po gymnáziu v rodnom Trenčíne študoval cudzie jazyky (anglicky, francúzsky, španielsky a nórsky) na Masarykovej univerzite v Brne. Po absolvovaní MU sa dostal na JAMU do ateliéru pohybového divadla, ktorý vedie Pierre Nadaud. V roku 2006 založil divadelné zoskupenie Neandrtal Teatr, venuje sa komike, stand-up comedy, krátkym filmom či kreslenému humoru.“

SPOVEĎ VRAHA

(dramatický monológ)

Som rád, že ste si na mňa našli čas, pán farár...

Nespávam, nejem, akoby som už ani nežil.

Stalo sa niečo, čo mi obrátilo život na ruby.

Nič nie je tak, ako bolo predtým...

Dobre, pôjdem k veci.

Zhrešil som, pán farár.

Zhrešil!

Porušil som jedno z vašich prikázaní...

Ale len jedno!

„Nezabiješ“, aby som bol konkrétny.

Viete, pán farár, vy vždy pri kázni opakujete to slovíčko: „nezabiješ“...

A ja som sa ho celý život držal. Prísahám!

Len minulý týždeň som ho na chvíľu porušil.

Viete, prišiel som domov a našiel tam svoju ženu. Nahú a s inou ženou.

Povedala mi, po 18-tich rokoch manželstva, pán farár, že je na ženy!

Toľká nehoráznosť, všakže? Súhlasíte so mnou, že?

Vykypel vo mne hnev. Najskôr mi napadlo, že zabijem svoju ženu...

Ale spomenul som si na vaše prikázanie „nezabiješ“, a povedal som si, že by to bol hriech.

Tak som zabil tú jej milenku. Uškrtil som ju káblom od počítača.

Viete, pán farár, vy vždy vravíte „miluj blížneho svojho“, preto som ušetril svoju blížnu.

Na vás nikdy nedám dopustiť. Vy čo slovo – to perla.

Som rád, že ste ma vypočuli, pán farár. Pomohli ste mi.

VÁBENIE

(divadelný skeč)

K: Magda, pod' už za mnou!

M: Nie Karol, veľa si pil!

K: Ale no tak Magdička, budem jemný. Nechceš masáž nôh?

M: Masáž by som si dala, ale poznám ťa. Pri nohách vydržíš pol minúty a začneš sa liapať hore!

K: Ale no tak Magda, nebuď taká prísna. Uvoľni sa na chvíľku. Pustím hudbu a trošku si zatancujeme.

M: Nie Karol, točí sa mi hlava. Nemám náladu. V telke by mal bežať nejaký futbal, nechceš sa pozeráť?

K: Nechcem futbal, chcem ti dať masáž nôh!

M: Tak mi daj masáž nôh pri pozeraní futbalu. Vtedy vydržíš najdlhšie...

K: Mne vôbec nejde o švacnutý futbal. Prestaň o ňom láskavo točiť!

M: Tak si zahrajme Scrabble! To sme nehrali hádam od Vianoc!

K: Ty už ma začínaš vytáčať! Žiaden futbal! A Scrabble tobôž nie! Vždy prehrám a cítim sa ako analfabet... Pod' sem!

M: Karol, nie! Prestaň! Nechcem! Pust' ma!

(Plesk! – Magda strelí Karolovi facku.)

K: Magda... To si nemusela.

M: Prepáč Karol. To mi ušlo. Nemyslela som to zle. Ale naozaj dnes nemám náladu. Hneváš sa veľmi?

K: Nie. Verím, že sa z toho dostanem.

M: Ty si môj zlatunký medvedík.

(Cmuk! – Magda pobožká Karola.)

VÍŤAZSTVO

(divadelný skeč)

A: Ahoj Boris!

B: Čau Alojz! Ako?

A: Zvláštne... Pred týždňom som vyhral auto.

B: Auto? Ale veď to je úžasné, gratulujem!

A: Ďakujem.

B: A akože si ho vyhral?

A: V tombole.

B: Ty si vyhral prvú cenu?

A: Nie Boris, to bola posledná cena.

B: Posledná cena – auto?

A: Áno. Najskôr som sa tešil, ale potom mi povedali, že je kradnuté... Tak som ho zaviezol na políciu. Tam ho prehľadali, našli v ňom 10 kíl kokaínu a teraz ma čaká 12 rokov za mrežami...

B: No to je mi víťazstvo! A kdeže bola tá tombola?

A: Na plese mafiánov. Žena zohnala lístky...

B: Ten poznám. Pred časom som tam vyhral liter jedu.

A: Aspoň si s tým nemal starosti. Ja si svoju výhru pekne odsedím...

B: To je mi ľúto. Jediné, čo ťa teraz môže tešiť je to, že keď vyjdeš z väzenia, budeš mať auto.

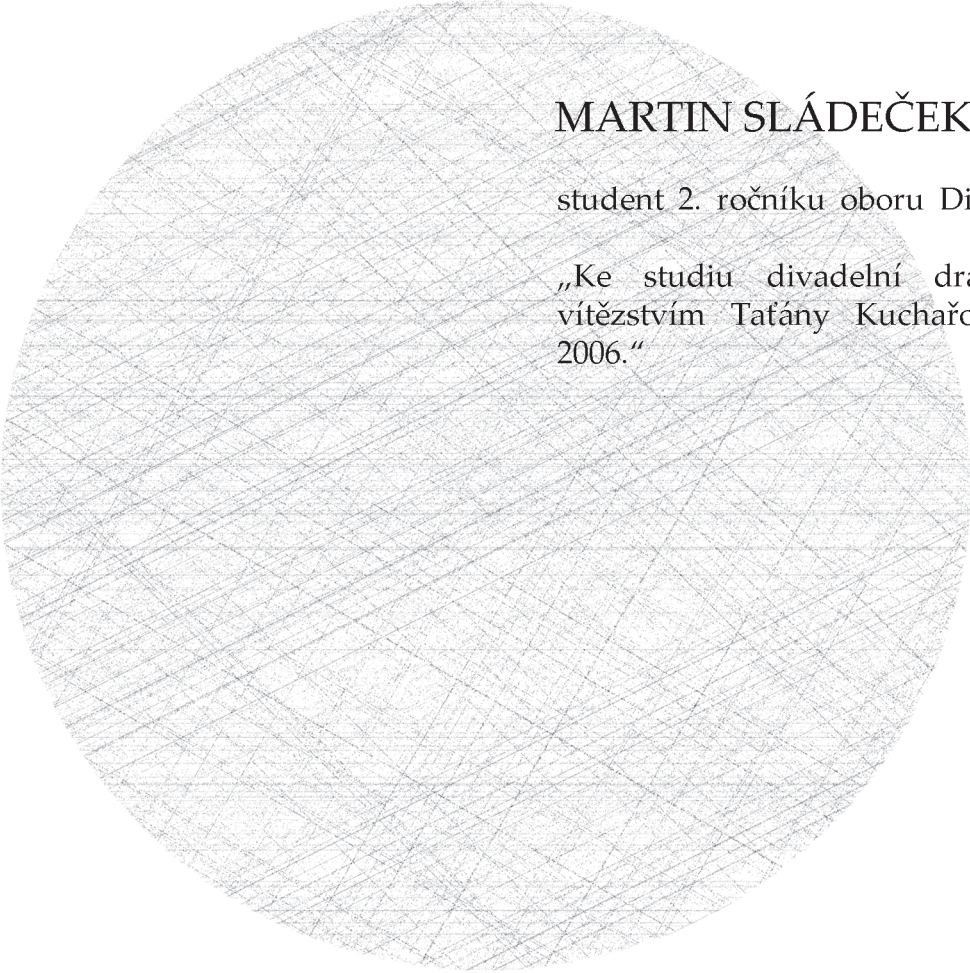
A: Kiežby! V noci mi ho niekto podpálil. Je totálne na šrot.

B: To je nehorázne!

A: Áno, je to trpké a neveselé...

B: Nedáš si aspoň mandarinku, Alojz? Mám dve.

A: Áno, ďakujem.

MARTIN SLÁDEČEK

student 2. ročníku oboru Divadelní dramaturgie

„Ke studiu divadelní dramaturgie přiveden
vítězstvím Taťany Kuchařové na Miss world
2006.“

BRNĚNÍ

OSOBY:

MLADÍK

PRVNÍ HLAS

DRUHÝ HLAS

TŘETÍ HLAS

ČTVRTÝ HLAS

VŠICHNI ŠKOLÁCI

I.

(Kolejní pokoj v šestém z pater. Venku noc. Uvnitř přetlačovaná mezi tichem a mžikavým světlem žárovky. Osamění. Mladíkova tíseň, tíseň můry, která znovu a znovu naráží do stěn.)

MLADÍK: *(Přechází sem tam. Deklamuje.)* Jsem racek. Totiž... Ne. To jsem... Nechtěla. Co jsem to? Vzpomínáte si, jak jste tehdy zastřelil toho racka? *(Zamyslí se.)* Kdyby se tu střílelo, kdyby bylo zemětřesení, kdyby byl konec světa či co... Nic se neděje. Ani já se neději. Vy jste tady a já jsem nesmírně daleko. Ode všeho... Třista let... Bože můj... Vy nevíte, jak vám se lehko žije! Pro vás má všechno cenu, pro vás má všechno smysl. *(Zamyslí se.)* Denn das Glück, sagte er sich, ist nicht geliebt zu werden. Das ist nur eine mit Ekel gemischte Genugtuung für die Eitelkeit. Das Glück ist, zu lieben und vielleicht kleine, trügerische Annäherungen an der gelibten Gegenstand zu erhaschen. *(Chvíli přechází sem a tam. Vykřikne.)* Ven... Ven. *(Spěšně si obléká kabát. S nevyhnutelností a očima zarudlýma vybíhá ven.)*

II.

(Prázdná ulice. Světla lamp. Režná smyčka noci stáhlá kolem hrdla města. Neslyšné je jeho chroptění a ostrá žitost ticha. Mladík jde rychle, cíle ovšem nemá. Je nejistý – ještě nestřetl člověka. Naráz však si konečně někoho všimne. Zpoza rohu ulice blíží se jakýsi školák s aktovkou. Shrbený, bledý, s očima vypoulenýma. Mladík se pokusí o úsměv. Školák jej zřejmě nepostřehne. Mladík se rozhodne jej, podivného patrona, sledovat.)

III.

(Polorozbořený dům s okny dávno vytlouklými. Vstoupí školák, za ním mladík. Zůstane v chodbě a pouze nahlíží do místnosti, do níž vešel školák. Vidí, že místnost je prázdná a surová, že jediný její inventář je obří křišťálový lustr, který ji cele osvětluje. Z místnosti ozve se táhlé troubení na gazelí roh, zvuk, který rozráží oblohu. Toto rušení nočního klidu mladíka znepokojí. Bojí se. Šepot několika mdlých dětských hlasů.)

PRVNÍ: Je tady...

DRUHÝ: Tady...

TŘETÍ: Je tady...

PRVNÍ: Je tady...

ČTVRTÝ: Je tady...

DRUHÝ: Je tady... *(Hlasy utichnou. Školák, majitel prvního z hlasů, vyjde za roh a nečekaně přivede mladíka do místnosti. Mladík, dosti zmaten, napočítá čtyři trudovité školáky.)*

MLADÍK: Co... se děje? Jak... Totiž... Proč jste mě sem přivedli? Já... Musím pryč.

PRVNÍ: Nepatříčně se chováš ve svůj svatební den...

DRUHÝ: Je nervózní, možná je jen nervózní.

PRVNÍ: Možná.

TŘETÍ: Nepatříčné, vskutku nepatříčné.

PRVNÍ: Možná je to skutečně nervozitou...

MLADÍK: Svatební den? Já... Nežením se.

PRVNÍ: Určitě. Nervozita. Je to nervozita.

MLADÍK: Musím jít, pospíchám... Totiž... Rád bych zůstal, chápejte... Vážím si toho... Musím... Musím jít. Pryč.

PRVNÍ: Pochopitelně, že se tu nebudeme zdržovat... Nezbyvá mnoho času. Půjdeme hned. Pojdte... Pojdte.

TŘETÍ: Tak přece... Přece jen to bere zodpovědně...

(Chytanou mladíka pod paží a proti jeho vůli jej pomalu vyvádějí z polorozbitého domu. Stoupají ulicemi výš, měsíc nenápadně odvrací tvář. Odněkud vydechne vánek na chodník sáček z bramborových chipsů, jinak je město prázdné, je stále svírané křivými prsty ticha. Ocitají se před chrámem na Petrově.)

IV.

(Všichni vstoupí do chrámu, mezi jehož žebry píchne každý krok. Dveře pak zůstanou otevřeny, zůstanou rozraženy do noci jak proříznutý břich. Ponurá atmosféra sváteční. Jeden ze školáků se nepozorovaně vytratí, aby po chvíli stanul za oltářem v kněžském úboru, jenž je mu zjevně velký. Přikývne na mladíka. Ten, pln strachu a obav, přichází blíž. Není si jist, nakolik jej školáci znají, bojí se, že přivedou mu nevěstu a nikoli ženicha. Prchající myši bezděčně rozezní varhany, naznačená melodie však neočekávaně zmohutní. Chrám vyvrhne na město těžký, zetlelý proud hudby. Ozve se hrčení dřevěného povozu. Ostatní školáci na něm táhnou dovnitř mrtvou, opentlenou krávu. Mladík cítí silný zápach rozkládajícího se masa. Prchá. Školáci za ním pomalu a beze spěchu jdou.)

V.

(Školáci vycházejí za mladíkem ven. Nespěchají, času mají plné kapsy, takže z nich místy čouhá – podobný lesklé břitvě – ven. Počnou zpívat větrnný chvalozpěv na krávu.)

VŠICHNI ŠKOLÁCI:

Je krásná přítelkyně tvá,
nepokojná, hledá tě nocí.
Unes ji, táhni ji...
Rtové její křídla holoubat,
znamenitější nad jiné.

Je krásná přítelkyně tvá,
nepokojná, hledá tě nocí.
Unes ji, táhni ji...
Nejhebcí mezi pannami,
její nohy běží k dobrému.

Je krásná přítelkyně tvá,
nepokojná, hledá tě nocí.

Unes ji, táhni ji...
Uved' ji na svůj pahrbek
k hostině z věcí libovonných.

Je krásná přítelkyně tvá,
nepokojná, hledá tě nocí.
Unes ji, táhni ji...
Vejdi do stanů jejích,
neboť je velmi krásná.

(Mladík se vzdaluje školákům, kteří za ním ještě zdálky volají.)

VŠICHNI ŠKOLÁCI: Sám si můžeš za svou samotu!

(Mladík zpomaluje, ztěžka dýchá. Chce se otočit, ovšem pro strach, že jediný pohled vrátil by ho nazpět, tak neučiní. Blíží se ke kolejím.)

SALON PŮVODNÍ TVORBY 2011

Sborník textů studentů Divadelní fakulty JAMU

18. ročník

Editor Kateřina Menclerová

Grafický návrh Matyáš Dlab

Vydala Janáčkova akademie múzických umění v Brně v roce 2011

Vydání první

Vytisklo Ediční středisko JAMU, Novobranská 3, 662 15 Brno

ISBN 978-80-86928-91-3